

ZLATNI
PAPUK

TURISTIČKA ZAJEDNICA

**PLAN UPRAVLJANJA
DESTINACIJOM
ZLATNI PAPUK**

travanj 2025.

SADRŽAJ

1. UVOD	5
2. ANALIZA STANJA	6
2.1. Osnovne informacije o području destinacije Zlatni Papuk	6
2.2. Turistički proizvodi i usluge.....	8
2.2.1. Smještaj	8
2.2.2. Ugostiteljstvo.....	12
2.2.3. Turističke atrakcije	13
2.2.4. Turistička usluga	16
2.3. Resursna osnova.....	17
2.3.1. Kultura i baština.....	17
2.3.2. Priroda i okoliš	20
2.3.3. Manifestacije	21
2.3.4. Ostali odabrani resursi.....	22
2.4. Javna turistička infrastruktura	23
2.5. Komunalna infrastruktura	25
2.5.1. Energetska infrastruktura	25
2.5.2. Telekomunikacijska infrastruktura i dostupnost interneta.....	26
2.5.3. Vodoopskrba i odvodnja.....	26
2.5.4. Gospodarenje otpadom	27
2.6. Prometna infrastruktura.....	27
2.7. Analiza stanja digitalizacije	27
2.7.1. Infrastruktura digitalne tehnologije	27
2.7.2. Sigurnost i privatnost.....	28
2.8. Analiza stanja pristupačnosti destinacije Zlatni Papuk osobama s posebnim potrebama	28
2.9. Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji	29
2.10. Analiza stanja i potreba ljudskih potencijala	30
2.11. Analiza komunikacijskih aktivnosti	30
2.12. Analiza konkurencije.....	35
2.13. Izvješće o analizi stanja.....	43

3.	POTENCIJAL ZA RAZVOJ I PODIZANJE KVALITETE TURISTIČKIH PROIZVODA	45
4.	POKAZATELJI ODRŽIVOSTI NA RAZINI DESTINACIJE	47
4.1.	Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na društvene aspekte održivosti	47
4.1.1.	Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom	47
4.1.2.	Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacije	49
4.1.3.	Pristupačnost destinacije	51
4.1.4.	Sigurnost destinacije	52
4.2.	Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na okolišne aspekte održivosti	53
4.2.1.	Upravljanje vodnim resursima	53
4.2.2.	Gospodarenje otpadom	55
4.2.3.	Zaštita bioraznolikosti	57
4.2.4.	Održivo upravljanje energijom	58
4.2.5.	Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama	60
4.3.	Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na ekonomske aspekte održivosti	61
4.3.1.	Turistički promet	61
4.3.2.	Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu	64
4.4.	Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na prostorne aspekte održivosti destinacije i organizaciju turizma	66
4.4.1.	Turistička infrastruktura	66
4.4.2.	Održivo upravljanje destinacijom	73
4.4.3.	Održivo upravljanje prostorom	75
5.	RAZVOJNI SMJER S MJERAMA I AKTIVNOSTIMA	77
5.1.	SWOT analiza	77
5.2.	Identificiranje općih načela i ciljeva turizma	80
5.3.	Oblikovanje strateškog pravca i prioriteta	81
5.4.	Identificiranje ciljeva razvoja turizma destinacije Zlatni Papuk	83
5.5.	Mjere i aktivnosti	84
6.	SMJERNICE I PREPORUKE ZA DIONIKE RAZVOJA	85
6.1.	Smjernice i preporuke za jedinice lokalne samouprave	85
6.2.	Smjernice i preporuke za rad Turističke zajednice Zlatni Papuk	88

6.3. Smjernice i preporuke za duge dionike u turizmu i upravljanju turizmom u destinaciji.....	90
7. POPIS PROJEKATA	92
7.1. Popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije Zlatni Papuk.	92
7.2. Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije	100

1. UVOD

Plan upravljanja destinacijom Zlatni Papuk (u daljnjem tekstu: Plan) je planski dokument koji ima za cilj održivo i koordinirano upravljanje destinacijom. Pravna osnova za izradu i donošenje Plana proizlazi iz Zakona o turizmu (NN 156/23), a izrađuje se za razdoblje od četiri godine.

Primarna svrha Plana je osigurati razvoj destinacije u smjeru održivosti u skladu s aktima strateškog planiranja, prostornim planovima, planom upravljanja kulturnim dobrima i drugim važećim planovima i propisima. Plan obuhvaća različite aspekte upravljanja destinacijom, kako bi se osigurao dugoročni razvoj koji koristi svim dionicima – posjetiteljima, lokalnoj zajednici i gospodarstvu.

Planom se određuje smjer razvoja destinacije s ciljem poboljšanja iskustva posjetitelja, zaštite prirodnih i kulturnih dobara i dobrobiti lokalne zajednice.

Struktura Plana temelji se na Pravilniku o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom (NN 112/24) i Smjernicama i uputama za izradu Plana upravljanja destinacijom (Ministarstvo turizma i sporta, 2024) te se sastoji od analize stanja, popisa resursne osnove, obveznih pokazatelja održivosti na razini destinacije, razvojnog smjera s mjerama i aktivnostima potrebnim za njegovo ostvarenje, prijedloga smjernica i preporuka za razvoj ili unapređenje destinacije, popisa projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije te popisa projekata od posebnog značaja za razvoj destinacije.

Proces izrade i usvajanja Plana uključuje sljedeće faze:

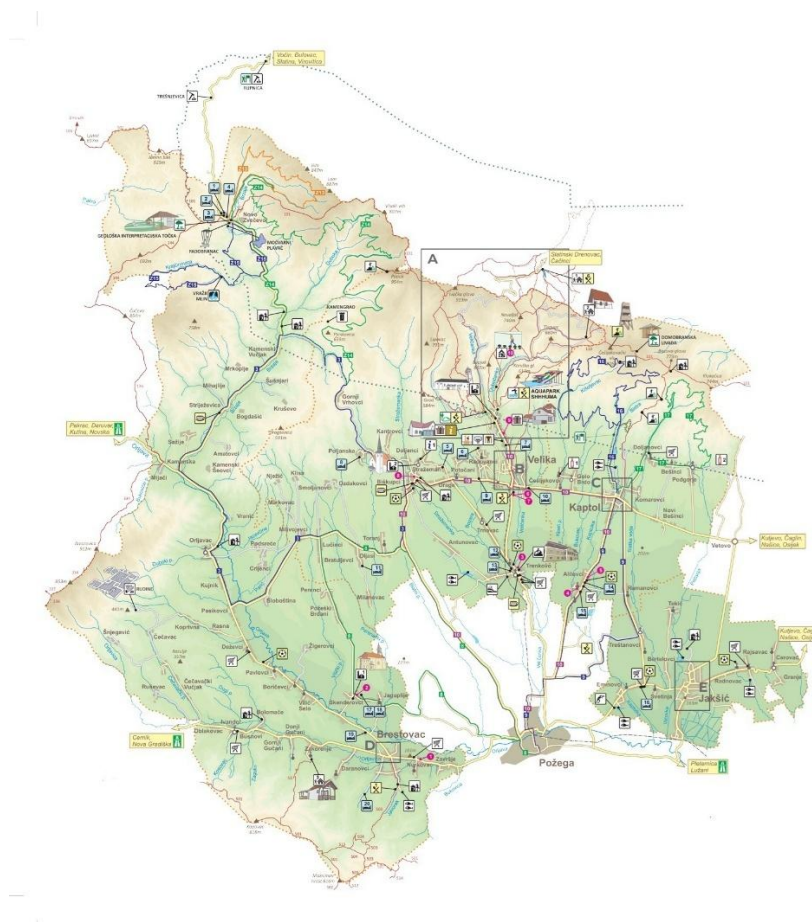
- pokretanje izrade Plana,
- izrada prijedloga Plana,
- javno savjetovanje o prijedlogu Plana,
- donošenje Odluke Turističkog vijeća/Skupštine Turističke zajednice Zlatni Papuk o upućivanju prijedloga Plana na usvajanje Općinskim vijećima Općina Velika, Kaptol, Brestovac i Jakšić,
- usvajanje Plana od strane Općinskih vijeća Općina Velika, Kaptol, Brestovac i Jakšić,
- objava Plana u Službenim glasnicima Općina Velika, Kaptol, Brestovac i Jakšić te na mrežnim stranicama Turističke zajednice Zlatni Papuk,
- dostava popisa projekata Ministarstvu turizma i sporta.

2. ANALIZA STANJA

2.1. Osnovne informacije o području destinacije Zlatni Papuk

Zlatni Papuk je turistička zajednica područja općina Velika, Kaptol, Brestovac i Jakšić. Smještena na istoku Hrvatske u središnjem dijelu Slavonije, točnije u Požeško-slavonskoj županiji. Zauzima zapadni dio Požeške kotline. Ovo područje na istoku graniči s Gradom Kutjevom, na jugoistoku s Gradom Pleternicom, na jugu s Gradom Požegom, na jugozapadu s Gradom Nova Gradiška (Brodsko-posavska županija), na sjeverozapadu s Gradom Pakracom, a na sjeveru s općinama Voćin i Čačinci (Virovitičko-podravska županija).

Slika 1. Karta destinacije Zlatni Papuk

Izvor: Turistička zajednica Zlatni Papuk

Ukupna površina područja Zlatnog Papuka iznosi 564,36 km². Ova destinacija obuhvaća prostor površinom najveće (Općina Brestovac) i najmanje (Općina Jakšić) općine u Požeško-slavonskoj županiji. Površina Općine Brestovac iznosi 279,24 km², Općine Velika 154,88 km², Općine Kaptol 85,49 km² te Jakšić 44,75 km². Prema gustoći naseljenosti navedeni prostor se ubraja u rijetko naseljena područja s ukupnom gustoćom naseljenosti od 23,84 stanovnika po kilometru kvadratnom što je znatno ispod hrvatskog prosjeka od 68,41 stanovnika po kvadratnom kilometru. Od toga gustoća naseljenosti u Općini Jakšić je najgušća i iznosi 77.6

stanovnika po kvadratnom kilometru, u Općini Kaptol iznosi 30,3, u Općini Velika 29,2 dok je Općina Brestovac najrjeđe naseljena s 10,7 stanovnika po kvadratnom kilometru.

Geografski gledano granice područja Zlatnog Papuka na sjeveru čini hrpt Papuka, na Zapadu Psunja, a na jugu zapadni dio Požeške gore dok se granica prema istoku prostire s hrpta Papuka, blago spuštajući se u dolinu (istočna granica Općine Kaptol), idući ravnicom (istočna granica Općine Jakšić) te se ponovno blago uzdižući do hrpta Požeške gore (istočna granica Općine Brestovac).

Iako krajolikom dominiraju gore koje okružuju zapadni dio Požeške kotline, većina teritorija Zlatnog Papka nalazi se na 200 do 300 metara nadmorske visine. Prosječna nadmorska visina Općine Velika je 270 metara, Općine Kaptol, Općine Brestovac te Općine Jakšić 172 metra nad morem. Na većem dijelu ravničarskih područja nalaze se oranice, dok se na dijelu blago valovitih i brežuljkastih prostora na obroncima gora nalaze vinorodna područja i pašnjaci. Najvažnije i najpoznatije je Vinogorje Kutjevo čijem zapadnom dijelu pripadaju vinogradi na potezu Toranj - Podgorje.

Iznad 400 metara nadmorske visine nalaze se šumovite gore. Područje Zlatnog Papuka uključuje obronke gora Papuka, Psunja i Požeške gore s visinama vrhova od 618 do 984 metara nadmorske visine. Najviša točka Papuka je visoka 954 metara, Psunja 984, Požeške gore 618.

Najdulja rijeka koja protječe Zlatnim Papukom je Orljava s dužinom od 89 kilometara od toga u dužini od 23,95 kilometara protječe Općinom Brestovac. Cijelo područje Zlatnog Papuka, posebice obronci gora, bogati su izvorima vode.

Prostor Zlatnog Papuka ima umjereno kontinentalnu klimu, odnosno umjereno toplu vlažnu klimu na koju snažan modifikacijski utjecaj imaju reljef i nadmorska visina. Prosječna godišnja temperatura Općine Velika iznosi 11°C, ukupna količina oborina iznosi od 700 do 900 mm, najtopliji mjesec je srpanj s prosječnom temperaturom od 30°C, a najhladniji siječanj s temperaturom od -4 do 4°C. Na području Općine Kaptol prosječna godišnja temperatura iznosi 14.07°C, ukupna količina oborina iznosi 750 mm, najtopliji mjesec je kolovoz s prosječnom temperaturom 26.3°C, a najhladniji prosinac s temperaturom od 2.6°C. Prosječna godišnja temperatura na području Općine Jakšić iznosi 10,5 °C ukupna količina oborina iznosi od 447 mm, najtopliji mjesec je kolovoz s prosječnom temperaturom od 29.2°C, a najhladniji siječanj s temperaturom od 3.9°C. Prosječna godišnja temperatura na području Općine Brestovac iznosi 10.5°C, ukupna količina oborina iznosi 700 do 900 mm godišnje, najtopliji mjesec je srpanj s prosječnom temperaturom od 20.5°C, a najhladniji siječanj s prosječnom temperaturom od -1.1°C.

Područje Zlatnog Papuka ima dugu tradiciju naseljenosti o čemu svjedoče brojni arheološki lokaliteti. Najstariji od njih su iz perioda mlađeg kamenog doba. Kao i u ostatku županije, broj stanovnika Zlatnog Papuka je u padu te ga karakterizira snažna depopulacija uzrokovana negativnim prirodnim prirastom i iseljavanjem. Pad broja stanovnika posebno je vidljiv u zadnjem popisu stanovništva iz 2021. godine kada se stanovništvo Zlatnog Papuka smanjilo za 20,2 posto u usporedbi s 2011. godinom te sada na prostoru četiri općine Zlatnog Papuka živi ukupno 13.458 stanovnika.

Kao i područje Požeško-slavonske županije na kojem se nalazi, destinaciju Zlatni Papuk karakterizira starenje stanovništva. Zbog iseljavanja dijela stanovništva u radnoj dobi udio starog stanovništva iznosi 29,77% što je iznad prosjeka Hrvatske. Isto tako udio mladog stanovništva iznosi 21 %. Od toga Općina Kaptol u postotku bilježi najveći pad stanovništva u periodu od 2011. do 2021. godine u odnosu na cijelu županiju. Iz nje se u deset godina iselilo 25 % stanovništva.

Destinacija Zlatni Papuk obuhvaća četiri općine, a od toga ukupno 92 naselja. Prema površini najveća jedinica lokalne samouprave je Općina Brestovac s površinom od 279,24 km², a najmanja Općina Jakšić s površinom 44,75 km². Najviše stanovnika ima Općina Velika (4502), a najmanje Općina Kaptol (2605).

Tablica 1. Opće informacije o općinama Zlatnog Papuka

Općina	Površina (km ²)	Broj stanovnika (2011.)	Broj stanovnika (2021.)	Gustoća naseljenosti	% promjena broja stanovnika 2011.-2021.
Općina Velika	154,88	5.607	4.502	29,2	-19,7
Općina Kaptol	85,49	3.472	2.605	30,3	-25,0
Općina Brestovac	279,24	3.726	2.980	10,7	-20,0
Općina Jakšić	44,75	4058	3.371	77,6	-16,9
Ukupno	564,36	16.863	13458	23,84	-20,2

Izvor: Državni zavod za statistiku i Izvješće o obavljenoj reviziji 2016. (podaci o površinama)

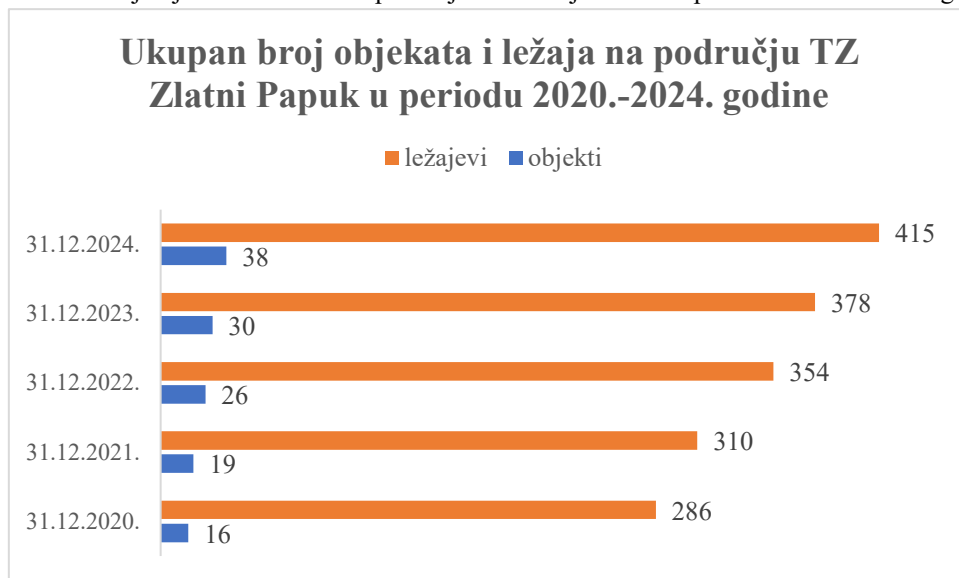
2.2. Turistički proizvodi i usluge

Područje Zlatnog Papuka nudi turističke proizvode i usluge koji su usmjereni na prirodu, povijest, kulturu, te gastronomiju i vinsku tradiciju. U nastavku su posebno obrađeni smještajni kapaciteti, ugostiteljstvo te turističke atrakcije i usluge koji se nude na području Zlatnog Papuka.

2.2.1. Smještaj

Prema podacima iz sustava eVisitor u prosincu 2024. godine na području Zlatnog Papuka bilo je 36 smještajnih objekata s ukupno 413 kreveta pri čemu je primjetan trend povećanja i broja smještajnih objekata i broja kreveta u periodu od 2020. do kraja 2024. godine (Slika 1). U ukupnom broju objekata, najviše je objekata s 3 zvjezdice. Manji je udio objekata koji imaju višu kvalitetu smještaja (4 ili 5 zvjezdica). Iako trenutno nema niti jednog hotela, valja napomenuti da će se situacija poboljšati s izgradnjom novih objekata koji su u planu.

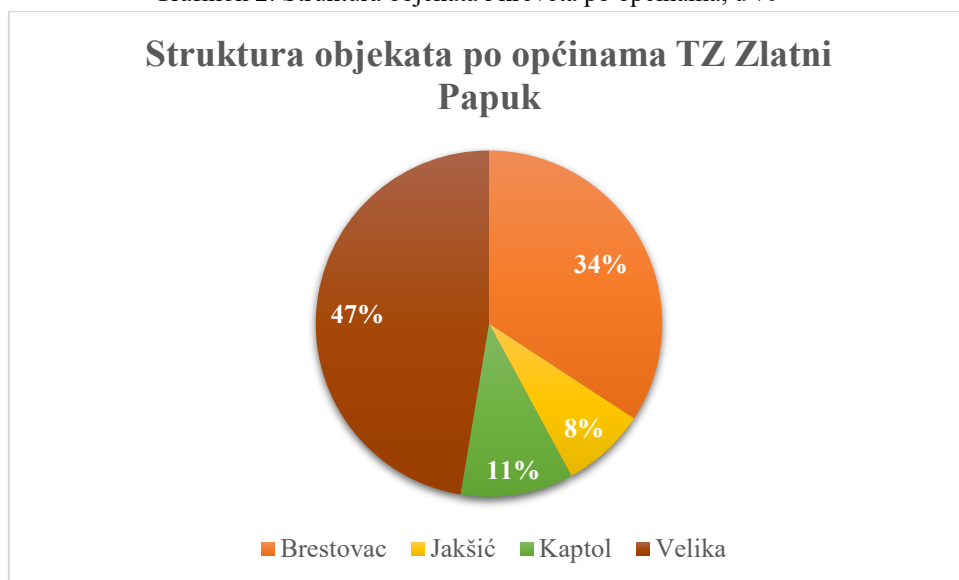
Grafikon 1. Broj objekata i kreveta na području destinacije Zlatni Papuk od 2021. do 2024. godine

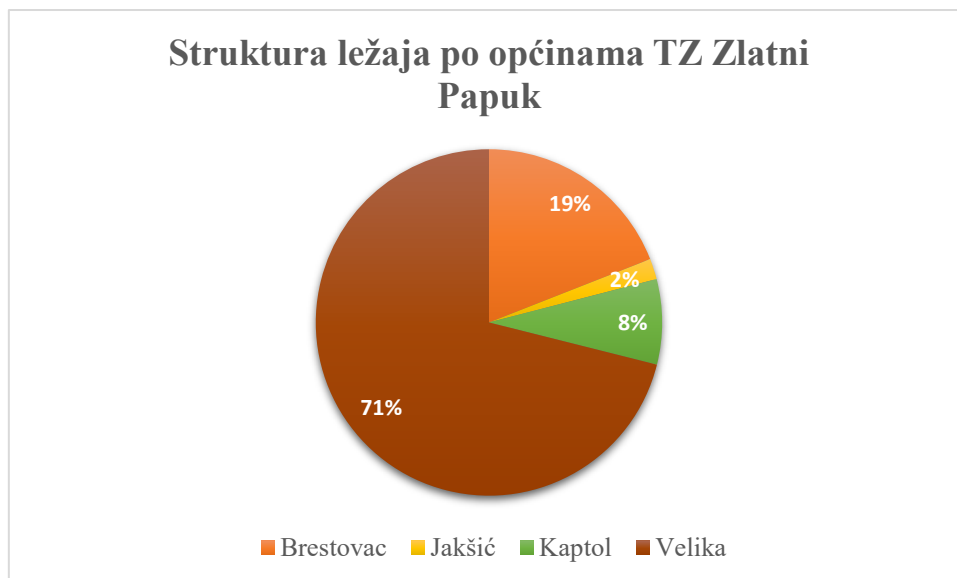
Izvor: eVisitor, obrada Turistička zajednica Zlatni Papuk

Najviše objekata i kreveta nalazi se u Velikoj. Po broju objekata zatim slijede Općina Brestovac, Općina Kaptol i Općina Jakšić. Najmanje objekata, tek jedan, i kreveta se nalazi u Općini Jakšić.

Grafikon 2. Struktura objekata i kreveta po općinama, u %

Struktura ležaja po općinama TZ Zlatni Papuk

Izvor: eVisitor, obrada Turistička zajednica Zlatni Papuk

Iako sezonalnost dolazaka i noćenja postoji, ona je slabije izražena nego u primorskim destinacijama, što ukazuje na mogućnost ravnomjernijeg razvoja turizma tijekom cijele godine. Ipak, noćenja turista prevladavaju tijekom proljeća, ljeta i jeseni, dok su najmanja tijekom zimskih mjeseci.

Sa svojim smještajnim kapacitetima, područje Zlatnog Papuka je u 2024. godini ugostilo 6.650 turističkih dolazaka te 15 221 noćenje, odnosno 2,29 noćenja po dolasku (Tablica 2). U 2024. godini zabilježen je porast dolazaka u odnosu na 2021. godinu za 51,17 %, dok je broj noćenja porastao u istom razdoblju za 27,47 % no zamjetno je da s broj noćenja po dolasku smanjio s 2,71 u 2021. godini na 2,29 u 2024. godini.

U strukturi gostiju prevladavaju domaći gosti s gotovo 74,8 % dolazaka i 71,13 % noćenja. Od inozemnih posjetitelja najviše ih je iz Njemačke (459 dolazaka) te zemalja iz okruženja. Prema dobi, najviše su zastupljeni gosti od 35 do 44 godine, dok prema spolu prevladavaju muškarci.

Tablica 2. Broj dolazaka, noćenja i duljina boravka turista na području destinacije Zlatni Papuk

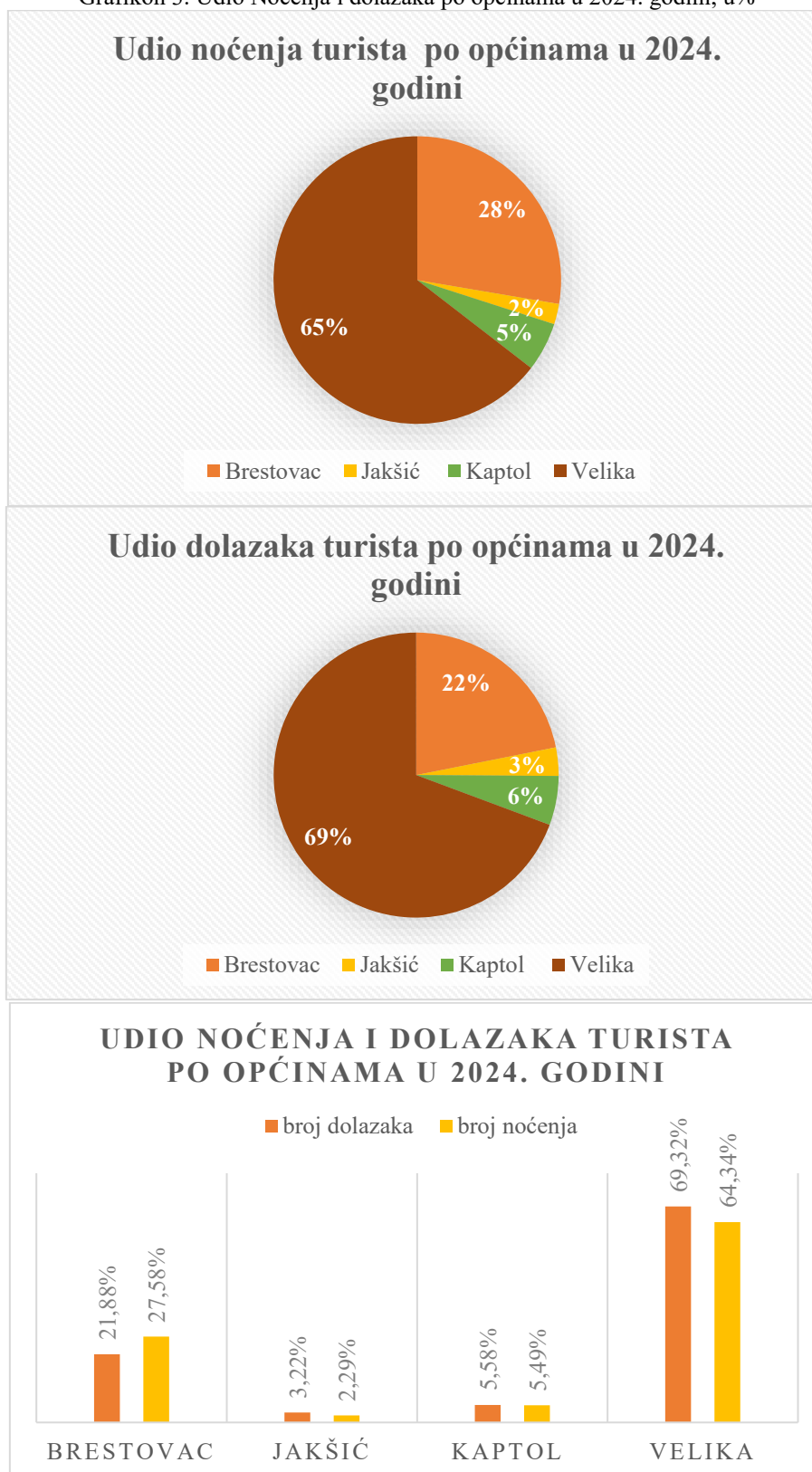
GODINA	NOĆENJE	DOLASCI	DULJINA BORAVKA TURISTA
2021.	11 941	4 399	2,7
2022.	13 615	5 779	2,4
2023.	15 793	6 565	2,4
2024.	15 221	6 650	2,3

Izvor: eVisitor, obrada Turistička zajednica Zlatni Papuk

Najviše noćenja u 2024. godini ostvareno je u Općini Velika, 63% dok je najmanje noćenja ostvareno na području Općine Jakšić, svega 2% (Slika 3). Slična je situacija i s brojem dolazaka u protekloj godini. Općina Velika prednjači sa 69% dolazaka u odnosu na područje cijele destinacije Zlatni Papuk, a Općina Jakšić je na začelju s 3% ukupnog broja dolazaka. Ukupna duljina boravka turista na području destinacije iznosi 2,3 dana po

dolasku. Od toga na području Općine Velika oni se zadržavaju 2,12 dana po dolasku, u Općini Kaptol 2,25 dana, u Općini Brestovac 2,89, a u Općini Jakšić 1,84.

Grafikon 3. Udio Noćenja i dolazaka po općinama u 2024. godini, u%

Izvor: eVisitor, obrada Turistička zajednica Zlatni Papuk

Iznimno zanimljivo mjesto na Zlatnom Papuku koje sadrži devet kuća za odmor visoke kategorije (4* ili 5*) je Novo Zvečevo koje se nalazi na području Općine Brestovac. To je tzv. „zona mirnog turizma“ gdje posjetitelji mogu, iznajmljujući smještaj, uživati u prirodnim ljepotama Parka prirode Papuk okruženi šumom, daleko od gradske vreve, bez mobilnog i Internet signala (izuzev unutar kuća za odmor). Kompleks od četiri luksuzne kuće pod nazivom *Vile Montis*, odnosno njihov vlasnik, dobitnik je nagrade HTZ-a „Čovjek – ključ uspjeha u turizmu“ za 2021. godinu te služi kao primjer dobre prakse rada u turizmu na ovom području.

2.2.2. Ugostiteljstvo

Ugostiteljska ponuda Zlatnog Papuka obuhvaća nekoliko restorana i barova. Ugostiteljski objekti otvoreni su tijekom cijele godine, osim što je kod kušaonica potrebna najava. Gastronomska ponuda spaja tradicionalna jela i lokalne namirnice te suvremene kulinarske trendove. Okuse Zlatnog Papuka posjetitelj može doživjeti, sudjelujući na raznim manifestacijama, a posebno se među njima ističe „Najduži stol“ u Velikoj.

Ugostiteljsku ponudu čine i degustacije vina u vinarijama te ruralni turizam, koji pruža autentično iskustvo seoskog života i domaću gastronomiju.

Restorani:

- Restoran Shhhuma
- Restoran Mališćak
- Izletište Stari Brestovac

Ostali ugostiteljski objekti:

- Fast Food „Kod Blaže“
- Fast Food „Pink Panther“
- Pizzeria Monaco
- Pizzeria Gabirel

Kušaonice vina:

- Kušaonica vina Marin Jogun
- Kušaonica Šokac
- Winehouse Velika

Vinari:

- Vinarija Pavlović
- Vinarija Vinum Academicum
- Vinarija Kaptol
- Vinogradarstvo i vinarstvo Perić
- Vinogradarstvo i vinarstvo Kitanović

2.2.3. Turističke atrakcije

Premda na području Zlatnog Papuka turizam nije značajan u gospodarskom smislu kao u slučaju priobalnih destinacija, ovdje se mogu pronaći neke turističke atrakcije koje obuhvaćaju bogatu kulturnu i prirodnu baštinu. Najistaknutiji primjeri su Park prirode Papuk koji ima status prvog UNESCO Geoparka u Hrvatskoj i Arheološki lokalitet Kaptol koji je dio Kulturne rute „Staza željeznog doba Podunavlja“ s certifikatom Vijeća Europe. Na ovom području održavaju se brojne kulturne i zabavne manifestacije. Upravo zbog slabije turističke razvijenosti, mnoge potencijalne atrakcije još uvijek nisu u potpunosti iskorištene. Samim tim resursi destinacije su prilično očuvani te je destinacijom potrebno upravljati u smjeru osiguranja njene održivosti.

Kulturne atrakcije:

Izuzetno bogato povijesno nasljeđe Zlatnog Papuka odraz je miješanja različitih kulturnih utjecaja na ovom području tijekom prošlosti. Česte migracije uslijed uspostavljanja gospodarskih središta na križistima trgovačkih puteva s jedne strane, te ratni sukobi, s druge, doveli su do ispreplitanja različitih utjecaja. Ti međusobni kontakti iznjedrili su vrlo zanimljive kulturološke fenomene koji se danas očituju u svakodnevnom načinu života ovdašnjeg stanovništva, njihovim shvaćanjima, običajima, arhitekturi, urbanizmu pa čak i gospodarskom razvoju. Kulturno-povijesnu baštinu Zlatnog Papuka čine Arheološki lokalitet Kaptol, Stari grad Kaptol, Arheološki lokalitet Rudina te Dvorac baruna Trenka.

- *Arheološko nalazište Kaptol* jedno je od najznačajnijih nalazišta starijeg željeznog doba na prostoru kontinentalne Hrvatske. Pripadnici zajednice koji su u to doba obitali na Kaptolu ostavili su tragove svoje prisutnosti na utvrđenom visinskom naselju Kaptol-Gradca te dvije nekropole pod tumulima na kojima su pokopavali svoje istaknute pojedince na položajima Kaptol-Čemernica i Kaptol-Gradca.
- *Stari grad – Kaptol* je kasnogotičko-renesansna utvrda, oko koje se još uvijek naziru konture obrambenoga kanala nekada ispunjenog vodom obližnjega potoka Bistre. Kaštel je to nepravilnog šesterokutnog oblika kojega čine okrugle kule i polukule. Podignut je tijekom kasnog srednjeg vijeka radi obrane od osmanlijskih provala koje su postajale sve intenzivnije. Danas se na njemu provode arheološka istraživanja i konzervatorski zahvati koji za cilj imaju potpunu obnovu u svom izvornom obliku.
- *Arheološko lokalitet Rudina* nalazi se na području Općine Brestovac. Na blagim istočnim obroncima Psunja podignuta je tijekom 12. stoljeća crkva u sklopu benediktinske opatije sv. Mihovila, još jedan dragulj u nizu kulturno-povijesne baštine Zlatnog Papuka. Najstariji je to sakralni kompleks u Požeštini udaljen dvadesetak minuta vožnje od Grada Požege prema sjeverozapadu. Benediktinska opatija i crkva sv. Mihovila građene su u romaničkom stilu, a posljednjih nekoliko godina središte su arheoloških istraživanja. Ovaj građevinski kompleks poznat je po Rudinskim glavama, kamenim konzolama s prikazom ljudskih glava koje su ukrašavale vanjsku stranu apside crkve, a dan danas im nije poznat autor. Arheološki ostatci benediktinske opatije okruženi su brežuljcima,

livadama i listopadnim šumama koji svakom posjetitelju pruža doživljaj suživota lokalnog stanovništva i prirode kao što je to bivalo stoljećima prije.

- *Dvorac baruna Trenka* nalazi se u središtu naselja Trenkovo (Općina Velika). Tijekom prve polovice 18. stoljeća bio središnji objekt vlastelinstva baruna Franje Trenka. Tijekom vremena, mijenjajući vlasnike, dvorac je nadograđivan i preuređivan. Današnji izgled dobio je tijekom preuređenja u vrijeme obitelji Svetić. Posebni značaj ima park koji okružuje dvorac koji je već u vrijeme Trenka zasađen egzotičnim biljkama. Zbog svoje ljepote i posebnosti 1964. godine zaštićen je kao spomenik parkovne arhitekture.
- *Sakralne objekte* Zlatnog Papuka čine crkve koje još imaju liturgijsku svrhu. To su:
 - crkva sv. Petra i Pavla Apostola u Kaptolu sa župnim stanom,
 - crkva sv. Augustina Biskupa u Velikoj,
 - crkva sv. Mihovila u Stražemanu,
 - crkva sv. Barbare u Jakšiću,
 - crkva sv. Ane u Skenderovcima
 - crkva sv. Roka u Orljavcu
 - crkva sv. Martina u Brestovcu

Prirodne atrakcije:

Destinacija Zlatni Papuk zauzima zapadni dio Požeške kotline, a prostire se na jugozapadnim padinama Papuka, istočnim padinama Psunja te sjeverozapadnim padinama Požeške gore. Njen rubni dio oblikovan je planinama. Ovo područje poznato je po očuvanoj prirodi jedinstvenim krajolicima i bogatstvu biljnog i životinjskog svijeta. Prirodna baština ovog kraja pruža kombinaciju očuvane prirode, bogate povijesti i aktivnosti na otvorenom. Najznačajnija prirodna atrakcija je Park prirode Papuk.

- *Park prirode Papuk* je brdsko planinsko područje koje se prostire na području Požeško-slavonske i Virovitičko-podravске županije te obuhvaća veći dio Papuka te dio Krndije. Njegovu površinu od 336 km² obilježava geološka i biološka raznolikost te vrijedna kulturno-povijesna baština. Zbog toga je Park prirode Papuk postao član Europske i Svjetske mreže Geoparkova, a time prvi Geopark u Hrvatskoj pod zaštitom UNESCO a. Značajke Geoparka uključuju geološku raznolikost, uključujući fosile i stijene stare više od 400 milijuna godina, očuvane bukove i hrastove šume koje su stanište rijetkih i zaštićenih vrsta te geološki spomenik prirode Rupnica, poznat po jedinstvenim bazaltnim stupovima. Na južnim obroncima Papuka, 12 km sjeverno od Požege, smještena je Velika, naselje na nadmorskoj visini od 273 metra, koje predstavlja glavno polazište za istraživanje Papuka.

Događaji i manifestacije:

- *Pohod na Kapavac* je planinarska manifestacija koja se svake godine odvija u siječnju. Planinari se okupljaju u Zakorenju, malom mjestu na području Općine Brestovac, pored „Bajinog kijera“. Cilj im je doći do najvišeg vrha Požeške gore, Kapavca. Tamo se

tradicionalno peku kobasice i slanina te pleše slavonsko kolo, taraban. Uspon je dug oko 10 kilometar i traje oko sat i po hoda.

- *Papučki jaglaci* je manifestacija stara preko šezdeset godina kojom se na Zlatnom Papuku najavljuje proljeće. Riječ je o dvodnevnom planinarskom okupljanju u sklopu kojega tisuće ljudi obilaze planinarske staze najljepše slavonske gore. Posjetitelji se okupljaju u Velikoj pored planinarskog doma od kuda s kreće u zanimljivu avanturu. Na startu biraju dužinu i težinu staze kojom će se uspinjati sa svojim vodičem. Nakon uživanja u očuvanoj prirodi i prekrasnim pogledima na Zlatnu dolinu, vraćaju se na početnu točku gdje mogu uživati u lokalnoj gastronomiji.
- *Tambura za dušu* je trodnevno događanje koje okuplja ljubitelje tamburaške glazbe i narodnih običaja u Kaptolu. Prvu večer posjetitelji mogu uživati u muziciranju tamburaških orkestara. Druga večer je natjecateljska, festival tamburaških pjesama, a treća se odnosi na smotru folklora.
- *Čuvajmo običaje zavičaja – Najduži stol* je trodnevni prikaz tradicije i običaja življenja u podpapučkom kraju koji se svake godina odvija u Velikoj krajem svibnja. Uz zvuke tradicionalne glazbe, velički gospodarstvenici i njihovi prijatelji priređuju Najduži stol na kojem poslužuju svojim posjetiteljima domaću hranu i nude vrhunska vina kutjevačkog vinogorja. Bogatu gastronomsku ponudu upotpunjuje povorka gostujućih kulturno-umjetničkih društava i smotra folklora na kojima se predstavljaju gosti iz Hrvatske, ali i šire regije.
- *Brestovačka fišijada* je natjecanje u pripremi i kuhanju fiša, tradicionalnog ribljeg specijaliteta. Odvija se u Brestovcu na ribnjaku uoči zadnjeg dana mjeseca svibnja. Na ovom događanju sudjeluju mnogi natjecatelji, članovi ribičkih udruga iz cijele Hrvatske. Nakon proglašenja najboljih, moguće je kušati sva pripremljena jela koja su bila u konkurenciji za nagradu.
- *Halštatski dani* je festival oživljene povijesti koji se svake godine odvija treći vikend u lipnju u centru Kaptola, u sklopu Europskih dana arheologije i Dana Općine Kaptol. Cilj im je popularizacija arheologije kao znanosti i arheološkog lokaliteta Kaptol. Posjetitelji mogu uživati u šetnji prirodom prilikom stručnog vodstva poučnom stazom „Putevima ratnika – Starije željezno doba u Zlatnoj dolini“, sudjelovati u različitim radionicama, kušati halštatsku hranu i proizvode lokalnih proizvođača, razgledati izložbe te poslušati popularno-znanstvena predavanja o zanimljivim temama vezanim uz arheologiju.
- *Ideš i piješ* je jednodnevna Wine&Walk manifestacija u sklopu koje posjetitelji mogu kušati vina malih lokalnih proizvođača, domaće rakije, pivo te izvorni kaptolački gin, kao i zasladiti svoje nepce specijalitetima zlatne Slavonije. Ova avanturistička priča, nudi cjelokupni doživljaj južnih obronaka Papuka: šetnju dugu dvanaestak kilometara ovdašnjim vinogradima, uživanje u prirodnim ljepotama Parka prirode Papuk,

upoznavanje s kulturom življenja lokalnog stanovništva te zabavu kroz grupna druženja tijekom obilaska postavljene staze uz svoga vodiča. Nakon završetka iste, na Trgu Vilima Korajca ispred srednjovjekovne utvrde Stari grad posjetitelji mogu uživati u glazbenom programu do ranih jutarnjih sati.

- *Pjesmom u jesen i Jakšička fišijada* je spoj kulinarstva i tradicije koji se odvija u Jakšiću ususret jeseni. Posjetitelji mogu uživati u kušanju ribljih specijaliteta, pripremi fiša, mimohodu konjičkih zaprega, šokačkoj pjesmi i plesu.
- *Gran Fondo Zlatni Papuk* je cestovna biciklistička utrka koja se odvija svake godine treći vikend u rujnu na području Općina Velika, Kaptol, Brestovac i Jakšić. Cilj ovog događanja je popularizirati biciklizam te djelovati poticajno na mlade naraštaje kako bi se počeli baviti sportom. U sklopu ovog događanja provodi se natjecanje za vrtičku i osnovnoškolsku djecu pod nazivom „Biciklom po Zlatnom Papuku“. Svake godine joj je domaćin jedna od općina Zlatnog Papuka u kojoj se nalazi start i cilj utrke.
- *Papuk Trek & Trail* je natjecanje u nekoliko trkaćih disciplina stazama južnog Papuka kojim se promoviraju ljepote Parka prirode Papuk. Utrke startaju u Kaptolu i Velikoj. Ova manifestacija odvija se svake godine krajem studenog te ponekad trkači svladavaju stazu i u snježnim uvjetima što utrku čini zanimljivijom i izazovnijom.
- *Ninina čarobna Shhhuma* najveći je i najblještaviji božićni sajam na području Požeško-slavonske županije koji sve otvara na blagdan sv. Nikole i traje do blagdana Sveta tri kralja. Organizira se u Aquaparku Shhhuma u Velikoj. Mjesto je to gdje posjetitelj može uživati u zimskim radostima, sanjkanju, klizanju, koncertima, pravoj božićnoj atmosferi, hrani i piću karakterističnim za hladne zimske dane.

2.2.4. Turistička usluga

Na području destinacije Zlatni Papuk registrirani su pružatelji usluga u turizmu. To uključuje kako turističke agencije koje organiziraju posjete turističkim atrakcijama na ovom području, tako i usluge aktivnog i pustolovnog turizma te turističke usluge na poljoprivrednom gospodarstvu. Ostali sadržaji relevantni za turiste uključuju maloprodajne dućane, suvenirnicu, sajmove te ranije spomenute ugostiteljske objekte.

Turističke agencije

- Thrillseeker Croatia
- Venite Travel

Usluge aktivnog i pustolovnog turizma

- Adrenalinski park Duboka
- Thrillseeker Croatia

- ParaFly Adventure Croatia
- Paintball Team Eminovci
- „BANOSCHAK" Airsoft Team Velika

Suveniri

- Suvenirnica Zlatni Papuk

2.3. Resursna osnova

U ovom poglavlju je identificirana prirodna i kulturna baština (uključujući i najvažnije manifestacije), kao i određeni ostali resursi koji ukazuju na jedinstvene vrijednosti koje pruža Požeško-slavonska županija.

2.3.1. Kultura i baština

Područje destinacije Zlatni Papuk bogato je kulturnim dobrima koja svjedoče o visokom gospodarskom i kulturnom razvoju cijele Požeštine tijekom povijesti.

Tablica 3. Kulturno-povijesna baština/Antropogene atrakcije na području destinacije Zlatni Papuk

Naziv atrakcije	Tip atrakcije	Važnost	Tržišna spremnost	Pristupačno za osobe s posebnim potrebama
Arheološko nalazište Rudina	arheološki lokalitet	Regionalna	Nespremno	Ne
Stari grad Kaptol	tvrđava, gradina	Regionalna	Djelomično spremno	Ne
Utvrda Velika	tvrđava, gradina	Regionalna	Nespremno	Ne
Srednjovjekovna utvrda Kamengrad kod Kamenskog Vučjaka	tvrđava, gradina	Regionalna	Nespremno	Ne
Dvorac baruna Trenka u Trenkovu	dvorac, palača	Regionalna	Nespremno	Da
Crkva sv. Mihaela Arkandela u Stražemanu	sakralni objekt	Regionalna	Djelomično spremno	Ne
Crkva sv. Augustina Biskupa u Velikoj	sakralni objekt	Regionalna	Uglavnom spremno	Ne
Crkva sv. Petra i Pavla Apostola i župni dvor u Kaptolu	sakralni objekt	Regionalna	Djelomično spremno	Ne
Crkva sv. Roka u Orljavcu	Sakralni objekt	Regionalni	Djelomično spremno	Ne
Arheološko nalazište Kaptol	arheološko nalazište	Međunarodno	Djelomično spremno	Ne
Putevima ratnika – starije Željezno doba u Zlatnoj dolini	staza	Međunarodno	Djelomično spremno	Ne

Lokalna kuhinja

Kuhinja požeškog kraja je mješavina povijesnih kulturnih utjecaja u Slavoniji i Baranji kao i običaja koje su sa sobom donijeli doseljenici iz drugih krajeva Hrvatske, s Jadrana, iz Zagorja, Međimurja te Bosne i Hercegovine. Ovdje možete pronaći jela koja će vas podsjetiti na doba Austro-Ugarske Monarhije, ali i na činjenicu da se ovo područje nalazi na prijelazu iz srednje u jugoistočnu Europu s izraženim mađarskim, slavenskim pa i orijentalnim utjecajem.

Iako biste, jer ste u Slavoniji, očekivali da će vas u restoranima ponuditi isključivo “stereotipno Slavonskim” jelima od svinjetine, kako je ovaj prostor okružena brdima s kojih se u dolinu slijevaju brzi, bistri gorski potoci, često će na meniju biti pastrva i šaran iz ribnjaka kojima je Zlatni Papuk izuzetno bogat.

Uz domaću kuhinju će svakako prijati vrhunska vina lokalnih vinarija poput vina Pavlović, Perić, Kitanović, Kaptol i Vinum Academicum jer Zlatni Papuk se nalazi na području Kutjevačkog vinogorja. Preporučuj se kušati i domaće pivo Pivovare Kaptol te Felix Machina pivovare koje nude svoja craft piva u lokalnim ugostiteljskim objektima i na kućnom pragu. Ovdje možete kušati prvi požeški domaći gin (Castrum gin) kao i mnoštvo destilata koji se baziraju na domaćim likerima i rakijama.

Jedan od zanimljivih projekata vezanih uz gastronomiju jest inovativna ideja stvaranja Halštatske kuharice u sklopu rada na stvaranju turističkog proizvoda vezanog uz Arheološki lokalitet Kaptol. U suradnji s restoranom Krčma „Stari Fenjeri“ izrađeni su recepti za pripremu hrane isključivo od namirnica za koje je znanstveno dokazano da su ih konzumirali ljudi u razdoblju starijeg željeznog doba. Hrana se može kušati u spomenutom restoranu i na manifestaciji Halštatski dani, a priprema se na način kako su to činili ljudi u prapovijesno vrijeme, na otvorenom.

Kaptolački kraj je, također, poznat kao veliko središte češke nacionalne manjine u Požeško-slavonskoj županiji. Doseljenici s prostora današnje Republike Češke utjecali su na promjene u različitim aspektima života lokalnog stanovništva, pa tako i po pitanju kulinarstva. Češke specijalitete poput *livanky*, *bramboráky* i *knedliky* mogu se kušati na svim događanjima koje organizira Češka beseda Kaptol, a posebice na najvećoj manifestaciji češke nacionalne manjine u Hrvatskoj *Dožínky* koja se ovdje organizira povremeno.

Drugi aspekti kulturnog života

Zlatni Papuk se može sagledati kroz nekoliko drugih aspekata:

1. Glazba i izvedbene umjetnosti

- Koncerti i festivali (Tambura za dušu, Ninina čarobna Shhhuma, Festival klasične glazbe u Kaptolu, Koncert klasične glazbe „Tu es Petrus“)
- Djelovanje Kaptolačkog tamburaškog orkestra, Područnog odjeljenja Velika Glazbene škole Požega i Udruge mladih požeških glazbenika „Avista“
- Plesne skupine i plesne večeri (Veličke mažoretkinje, folklorne skupine u svim općinama)

2. Književnost i izdavaštvo

- Književne večeri i promocije knjiga
- Djelovanje Stacionara Gradske knjižnice Požega u Općinama Velika, Kaptol i Jakšić

3. *Likovna umjetnost i dizajn*

- Umjetničke radionice i kolonije (Slikarska kolonija u Češkoj besedi Kaptol, Slikarska kolonija Matice slovačke „Kukučin – Kuntarić“ u Jakšiću)

4. *Obrazovanje i kulturni dijalog*

- Predavanja, edukativni projekti, paneli i javne tribine o društveno-kulturnim temama
- Kulturna razmjena i suradnja s prijateljskim općinama i regijama
- Programi međunarodne suradnje i razmjene

Sve ove aktivnosti doprinose dinamičnom kulturnom životu destinacije Zlatni Papuk i stvaraju prostor za suvremene oblike izražavanja i interakcije.

Posebice valja istaknuti edukativne projekte s učenicima lokalnih osnovnih škola koji su provedeni na području sve četiri Općine po pitanju očuvanja prirode i kulturno-povijesne baštine koji su sadržavali učioničku i terensku nastavu kako bi se pozitivno djelovalo na mlade po pitanju osvještavanja turističkih potencijala koje posjeduje njihov zavičaj. Projekti Klinci željeznog doba – Arheološki susreti i ArheoGimPoz, provedeni u Osnovnoj školi Vilima Korajca u Kaptolu te Gimnaziji Požega, dobili su nagradu Instituta za kulturne rute Vijeća Europe na 13. godišnjem savjetodavnom forumu Kulturnih ruta Vijeća Europe održanom u Višegradu u Mađarskoj od 25. do 27. rujna 2024. godine za najbolje prakse za kulturno-obrazovne razmjene mladih. Cilj ovoga edukacijskog projekta je popularizacija arheološkog lokaliteta Kaptol.

Proizvodi s oznakom zemljopisnog podrijetla i/ili oznakom izvornosti

Cilj je politike kvalitete EU-a zaštititi nazive određenih proizvoda radi promicanja njihovih jedinstvenih karakteristika povezanih s njihovim zemljopisnim podrijetlom i tradicionalnim umijećem i vještinama. Nazivima proizvoda može se dodijeliti „oznaka zemljopisnog podrijetla” (OZP) ako imaju posebnu poveznicu s mjestom na kojem se proizvode. Priznavanjem oznaka zemljopisnog podrijetla jača se povjerenje potrošača i omogućuje im se da lakše prepoznaju kvalitetne proizvode, a proizvođačima se pomaže da svoje proizvode bolje plasiraju.

Oznakama zemljopisnog podrijetla utvrđuje se pravo intelektualnog vlasništva za određene proizvode kojima su svojstva na specifičan način povezana s područjem proizvodnje.

Oznake zemljopisnog podrijetla su sljedeće:

- ZOI – zaštićena oznaka izvornosti (prehrambeni proizvodi i vino)
- ZOZP – zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla (prehrambeni proizvodi i vino)
- OZP – oznaka zemljopisnog podrijetla (jaka alkoholna pića).

EU-ovim oznakama zemljopisnog podrijetla zaštićuju se nazivi proizvoda koji potječu iz određenih regija i imaju specifična svojstva ili im je ugled je povezan s područjem proizvodnje. Razlike između zaštićene oznake izvornosti i zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla povezane su u prvom redu s tim koliki udio sirovina za proizvod mora potjecati s određenog područja ili koliki se dio proizvodnog postupka mora odvijati u određenoj regiji. OZP je posebna oznaka za jaka alkoholna pića.

Proizvodi zaštićeni oznakom izvornosti na području destinacije Zlatni Papuk:

- „Slavonski kulen“ / „Slavonski kulin“
- „Slavonska kobasica“

- Slavonska vina
- Meso crne slavonske svinje
- Slavonski med
- Slavonska šljivovica

Destinacija Zlatni Papuk prostire se na području Parka prirode Papuk, odnosno UNESCO Geoparka Papuk. Javna ustanova Park prirode Papuk lokalnim proizvođačima sa svoga područja pruža mogućnost nošenja oznake 100% Papuk pod sloganom „S gore koja pamti more“ uz potrebu zadovoljavanja uvjeta propisanih Pravilnikom o uvjetima dodjele prava na uporabu logotipa 100% Papuk i slogana „S gore koja pamti more“.

2.3.2. Priroda i okoliš

Područje destinacije Zlatni Papuk obiluje plodnim ravnica i brežuljcima koji su pogodni za poljoprivredu. Smještaj na južnim obroncima Papuka omogućuje uzgoj vinove loze i bavljenje proizvodnjom vina. Područje općina Velika i Kaptol dio su Kutjevačkog vinogorja s dominantnom sortom graševinom. Osim toga, Zlatni Papuk zauzima dio Parka prirode Papuk i prvog hrvatskog geoparka koji je pod zaštitom UNESCOa.

Tablica 4. Prirodni resursi/ Prirodne atrakcije na području destinacije Zlatni Papuk

Naziv atrakcije	Tip atrakcije	Važnost	Tržišna spremnost	Pristupačno za osobe s posebnim potrebama
Park prirode i UNESCO geopark Papuk	Gora	Međunarodna	Spremno	Ne
Vinogorje Kutjevo	Kulturni krajobraz	Nacionalna	Uglavnom spremno	Ne
Požeška gora	Gora	Regionalna	Djelomično spremno	Ne
Područje Mališćak - Sokoline na Papuku	Posebni oblik reljefa	Regionalna	Spremno	Ne
Rijeka Orjava	Rijeka	Regionalna	Nespremno	Da
Park prirode Papuk - stanište tisa u predjelu Debeljak	Zaštićeno stablo	Regionalna	Nespremno	Ne
Park oko dvorca u Trenkovu	Park	Regionalna	Nespremno	Ne

Vodni resursi

Destinacija Zlatni Papuk i njegova okolica bogati su izvorima pitke vode, a kroz područje protječe rijeka Orljava (Općina Brestovac) i to u duljini od 23, 95 km, koja ima važnu ekološku vrijednost. Postoje i brojni potoci te izvori termalne vode u Velikoj, što otvara potencijal za dodatni razvoj kupališnog i wellness turizma.

Planine i gorja

Osim poljoprivrednih površina, značajan dio područja Zlatnog Papuka obuhvaćaju šumski kompleksi na obroncima Papuka, Psunja i Požeške gore. Papuk je dio zaštićenog područja Parka prirode Papuk – prvog UNESCO Geoparka u Hrvatskoj. Ove šumske površine bogate su raznolikim biljnim i životinjskim svijetom te predstavljaju važno stanište za brojne autohtone vrste.

Druge značajke

Geološka bogatstva destinacije Zlatni Papuk čine osobito rubni dijelovi Papuka i Psunja, bogati geološkim formacijama, uključujući sedimentne stijene i fosilne ostatke, koji su dio šireg UNESCO Geoparka Papuk. Ovi resursi predstavljaju izniman potencijal za razvoj geoturizma i edukativnih programa.

Zahvaljujući raznolikim ekosustavima, područje Zlatnog Papuka je dom brojnih biljnih i životinjskih vrsta. Šume Papuka i Požeške gore bogate su bukvom, hrastom i grabom, dok su livade i niži predjeli stanište raznih ljekovitih biljaka i divljači. U prirodnim staništima prisutne su vrste poput srna, divljih svinja i raznih vrsta ptica, što daje mogućnosti za razvoj lovnog i ekoturizma.

Plodno tlo i povoljna klima omogućili su razvoj vinogradarstva i voćarstva, a Požeška kotlina poznata je po visokokvalitetnim vinima i tradicionalnoj poljoprivrednoj proizvodnji. Vinogradi na obroncima Papuka dio su ruta koje povezuju lokalne vinare i promoviraju eno-gastronomsku ponudu regije.

Prirodni resursi destinacije Zlatni Papuk predstavljaju temelj za održivi razvoj turizma, poljoprivrede i ekoloških inicijativa. Očuvanje i valorizacija ovih resursa ključni su za razvoj destinacije koja će nuditi jedinstvena iskustva posjetiteljima, uz istovremenu zaštitu okoliša i unapređenje kvalitete života lokalnog stanovništva.

2.3.3. Manifestacije

Na području destinacije Zlatni Papuk odvija se preko pedeset događanja, od toga ističu se manifestacije od posebnoga značaja za svaku pojedinu općinu pa tako i za cijelu destinaciju. One posjetiteljima nude mogućnost doživljaja svakodnevice našeg ruralnog područja, lokalnu gastronomiju, poznata vina kutjevačkog vinogorja, netaknutu prirodu i iznimno značajna kulturna bogatstva ovoga kraja.

Tablica 5. Manifestacije na području destinacije Zlatni Papuk

Naziv atrakcije	Tip atrakcije	Važnost	Tržišna spremnost	Pristupačno za osobe s posebnim potrebama
Pohod na Kapavac (Brestovac)	Sportska manifestacija	Regionalna	Spremno	ne
Papučki jaglaci (Velika)	Sportska manifestacija	Nacionalna	Spremno	ne
Tambura za dušu (Kaptol)	Glazbeni program	Međunarodna	Spremno	da
Čuvajmo običaje zavičaja – Najduži stol (Velika)	Gastro manifestacija	Međunarodna	Spremno	da
Brestovačka fišijada (Brestovac)	Gastro manifestacija	Regionalna	Spremno	ne
Halštatski dani (Kaptol)	Kulturna manifestacija	Međunarodna	Spremno	ne
Ideš i piješ (Kaptol)	Eno-gastro manifestacija	Nacionalna	Spremno	ne
Pjesmom u jesen i Jakšička fišijada (Jakšić)	Kulturna manifestacija	Regionalna	Spremno	da
Papuk trek & trail (Velika, Kaptol)	Sportska manifestacija	Regionalna	Spremno	ne
Advent Ninina čarobna Shhhuma (Velika)	Advent	Nacionalna	Spremno	da

Doživljaj destinacije Zlatni Papuk upotpunjuju atrakcije koje direktno utječu na razvoj turističke ponude ovoga kraja. To su kupalište, izletišta, prosvjetiteljski centar, biciklističke rute.

2.3.4. Ostali odabrani resursi

Naziv atrakcije	Tip atrakcije	Važnost	Tržišna spremnost	Pristupačno za osobe s posebnim potrebama
Aquapark Shhhuma	Kupalište	Međunarodna	Spremno	da
Adrenalinski park i kamp Velika	Izletišta	Međunarodna	Spremno	ne

Winehouse u Velikoj	Prezentacijsko edukacijski centar	Regionalna	Spremno	ne
Poučna staza Lapjak kod Velike	Turistički put	Nacionalna	Djelomično spremno	ne
Ruta Slavonija	Biciklistička ruta	Regionalna	Djelomično spremno	ne
Kuća Panonskog mora	Posjetiteljski centar	Regionalna	Spremno	da
Wine House u Velikoj***	Prezentacijsko degustacijski centar	Regionalna	Spremno	Ne

*** Winehouse u Velikoj po svim svojim obilježjima predstavlja turističku infrastrukturu (sukladno članku 3. stavku 5. o javnoj turističkoj infrastrukturi u kojem se navodi „Osim infrastrukture navedene u stavku 3. i 4. ovog članka, turističkom infrastrukturom smatra se i infrastruktura koja je važećim aktom strateškog planiranja državne, područje (regionalne) ili lokalne razine navedena kao turistička infrastruktura.“

2.4. Javna turistička infrastruktura

Javna turistička infrastruktura definirana je Pravilnikom o javnoj turističkoj infrastrukturi (NN 126/21). To je infrastruktura koja izravno ili neizravno utječe na razvoj turizma i turističke ponude u funkciji dodane vrijednosti turističkih sadržaja.

Primarna javna turistička infrastruktura:

Primarna infrastruktura je ona koja izravno utječe na razvoj turizma i turističke ponude. Na Zlatnom Papuku nju čine:

Biciklističke rute i popratna infrastruktura

- Ruta Slavonija

Biciklističke staze

- Papuk o Požega – Velika – Požega
- Požeška gora – Zelena
- Kutjevo – Venje – Vetovo – Kaptol
- Velika – Jezerca – Jankovac
- Požega - Kaptol – Požega
- Obroncima Papuka
- Ruta Slavonija

Dvorci, gradine, kurije

- Stari grad Kaptol
- Utvrda Velika
- Srednjovjekovna utvrda Kamengrad kod Kamenskog Vučjaka
- Dvorac Franje Trenka u Trenkovu

Kongresni centri

- HEP-NOC

Odmorišta i vidikovci

- vidikovac Češljakovački vis
- vidikovac Nevoljaš
- vidikovac Mališćak

Kamp odmorišta

- Kamp-odmorište „Duboka“

Kupališta, plaže i popratna infrastruktura

- Aquapark Shhhuma

Planinarska infrastruktura

- Pohod slavonskim planinama (Slavonski planinarski put)
- planinarski putevi po Psunju, Papuku i Požeškoj gori
- Planinarski dom „Lapjak“

Pješačko-trkačke i treking staze

- Treking staza Velika
- Mališćak trail
- Vetovo - Jakšić trail

Poučne i turističke staze

- Putevima ratnika – Starije željezno doba u Zlatnoj dolini

Centri za posjetitelje i interpretacijski centri

- Centar za posjetitelje „Kuća Panonskog mora“

Info ploče i turistička signalizacija nalazi se na području cijele destinacije Zlatni Papuk.

Sekundarna javna turistička infrastruktura:

Sekundarna infrastruktura je ona infrastruktura koja ne utječe izravno na razvoj turizma i samo je dijelom godine ili samo sporednom funkcijom u službi turizma. Sekundarnu turističku infrastrukturu Zlatnog Papuka čine:

Arheološka nalazišta

- Arheološki lokalitet Rudina
- Arheološki lokalitet Kaptol
- Arheološki lokalitet Stari grad – Kaptol

Povijesni spomenici

- Spomen-trg hrvatskim braniteljima (Općina Velika)
- Spomen obilježje na Papuku poginulim braniteljima na Bazi (Općina Velika)
- Bista dr. Franji Tuđmanu (Općina Kaptol)
- Bista Vilima Korajca (Općina Kaptol)
- Bista Napoleona Špuna Strižića (Općina Kaptol)
- Spomenik kaptolačkim književnicima (Općina Kaptol)
- Centralni križ i spomen obilježje svim poginulima za Republiku Hrvatsku (Općina Kaptol)
- Spomenik poginulim hrvatskim braniteljima s područja Općine Jakšić (Općina Jakšić)
- Spomenik tisućitoj godišnjici Hrvatskog Kraljevstva (Općina Jakšić)
- Spomenik poginulim hrvatskim braniteljima u Kamenskoj (Općina Brestovac)
- Spomenik poginulim braniteljima Općine Brestovac (Općina Brestovac)
- Sedam spomenika NOB-u (Općina Velika i Brestovac)

Javna parkirališta

- centri svih općina (besplatna)
- područja oko groblja u svim općinama (besplatno)
- željeznički kolodvor u Velikoj (besplatno)

Sportski objekti

- Sportske dvorane (Velika, Kaptol, Brestovac, Jakšić)
- Teniski tereni (Velika, Kaptol, Jakšić)
- Stadion-rekreacijski centar Velika
- Sportski centri (Kaptol, Jakšić, Skenderovci)

2.5. Komunalna infrastruktura

Dobro razvijena komunalna infrastruktura temelj je za gospodarski i turistički razvoj, kao i za unapređenje kvalitete života lokalnog stanovništva. Ona uključuje energetska infrastrukturu, telekomunikacijsku infrastrukturu i dostupnost interneta, vodoopskrbu i odvodnju te gospodarenje otpadom.

2.5.1. Energetska infrastruktura

Energetska infrastruktura područja destinacije Zlatni Papuk omogućava stabilnu opskrbu energijom za kućanstva, industriju i javni sektor. Odlikuje se raznolikim resursima, uključujući značajan potencijal za obnovljive izvore energije, poput solarne energije, biomase i geotermalnih izvora.

Kroz Zlatni Papuk prolaze trase dalekovoda. Na ovom području električna energija se distribuira putem HEP-ove mreže (preko distributera DP Elektra Požega) koja je dobro razvijena i omogućava stabilnu opskrbu većine naselja. Međutim, u ruralnim područjima

povremeno postoje izazovi povezani s modernizacijom mreže, što predstavlja prostor za daljnja ulaganja. Razvoj distribucijske mreže ključan je za podršku gospodarskim aktivnostima.

Destinacija Zlatni Papuk ima osiguranu opskrbu plinom na cijelom području Općine Jakšić. Na području Općina Velika plinificirano je područje naselja Velika, Trenkovo i Trnovac, na području Općine Kaptol naselja Kaptol, Komarovci, Alilovci, Ramanovci, Podgorje, Novi Bešinci te na području općine Brestovac naselja Brestovac, Završje, Nurkovac i Dolac. Proces plinifikacije je još u tijeku. Plinski sustav je u nadležnosti HEP Plin d.o.o.

Općine Velika i Jakšić raspolaže geotermalnim resursima koji se mogu koristiti za grijanje, proizvodnju električne energije ili u turističke svrhe, primjerice u toplicama. Ovaj segment trenutno nije u potpunosti iskorišten. Na području Općine Velika koristi kroz razvoj kupališnog turizma, a na području Općine Jakšić projekti vezani za iskorištavanje geotermalnih izvora su idejnom začetku. Ovaj resurs predstavlja značajnu priliku za budući razvoj. Postoji potencijal i za druge oblike obnovljivih izvora energije, poput solarnih elektrana, hidroelektrana, KO generacijskih postrojenja i biomase šuma, međutim, nisu dovoljno iskorišteni.

2.5.2. Telekomunikacijska infrastruktura i dostupnost interneta

Telekomunikacijska infrastruktura na području Zlatnog Papuka relativno je dobro razvijena, posebno u središnjim naseljima općina, gdje su dostupne moderne telekomunikacijske usluge. Operateri pružaju širok spektar usluga, uključujući mobilnu telefoniju, fiksnu liniju i Internet. Mobilna pokrivenost Zlatnog Papuka općenito je dobra, a vodeći telekomunikacijski operateri osiguravaju 4G mreže u većini područja, dok je 5G mreža prisutna u većim mjestima. Poštanski uredi postoje u svim općinama.

Dostupnost interneta varira ovisno o lokaciji. U središtima općina širokopojasna internetska veza, uključujući optičke mreže, dostupna je većem broju korisnika. U perifernim dijelovima, pogotovo na gorama, situacija je složenija. Dok neki dijelovi imaju pristup širokopojasnom internetu putem mobilnih mreža (4G) ili DSL-a, postoje područja s ograničenom brzinom i stabilnošću veze.

2.5.3 Vodoopskrba i odvodnja

Prostor destinacije Zlatni Papuk vodom se opskrbljuje iz vodoopskrbnog sustava područja Požege. Većina stanovnika opskrbljuje se iz javnih vodoopskrbnih sustava. Preostali dio stanovništva još uvijek se opskrbljuje vodom uz korištenje individualnih zahvata ili manjih lokalnih vodovoda. Područja bez javne vodovodne mreže pretežno uključuje male zaselke koji nisu niti zanimljivi posjetiteljima.

Izgradnja kanalizacijskih sustava i uređaja za pročišćavanje na području Zlatnog Papuka zaostaje za izgradnjom vodoopskrbnih sustava. Odvodnja otpadnih i oborinskih voda riješena je djelomično u Općinama Velika, Kaptol i Brestovac dok je na području Općine Jakšić u potpunosti izgrađen sustav. Trenutno u fazi dovršetka je sustav Bešinci - Doljanovci - Podgorje.

2.5.4. Gospodarenje otpadom

Na području Zlatnog Papuka komunalne usluge odvoza otpada pružaju Komunalac Požega d.o.o. Otpad se prikuplja iz kućanstava i od gospodarskih subjekata, u reciklažnim dvorištima i manjim dijelom na zelenim otocima. Otpad s područja Zlatnog Papuka odvozi se na odlagalište „Vinogradine“. Reciklažna dvorišta postoje u općinama Velika, Kaptoli i Jakšić. Za praćenje i sanaciju divljih odlagališta zadužene su jedinice lokalne samouprave.

2.6. Prometna infrastruktura

Kroz područje Zlatnog Papuka ne prolaze prometni koridori europskog i državnog značenja. Županijskih i lokalnih cesta ima 143,65 km (76,80 km županijskih i 66,85 km lokalnih cesta). Od ukupne dužine županijskih i lokalnih cesta 20,33 posto (29,2 km) nije asfaltirano – 68,15 posto županijskih i 31,85 posto lokalnih cesta.

Nepovezanost Zlatnog Papuka brzom cestom s autocestom A3 Zagreb – Lipovac znači da je ovo područje relativno prometno izolirana od drugih dijelova Hrvatske. Ipak, taj problem bi trebao biti u skorije vrijeme riješen, budući da je u tijeku natječaj za izgradnju brze ceste od županijskog središta Požege do autoceste A3, čiji koridor prolazi Općinom Brestovac, ukupne je duljine 16 kilometara. Brza cesta bi trebala biti izgrađena u roku od 48 mjeseci od početka radova.

Javni prijevoz između jedinica lokalne samouprave na području Zlatnog Papuka nije adekvatno razvijen. Razlog leži u nedostatku profitabilnosti takvih međugradskih i međuopćinskih linija te u malom broju putnika. Javna parkirališta postoje u svim općinskim središtima i niti jedno od njih se ne naplaćuje.

Na području Zlatnog Papuka nije razvijena željeznička mreža. Ovdje postoji samo željeznička pruga koja povezuje Veliku sa županijskim središtem Požegom. Također, na području Zlatnog Papuka ne postoji pruga od značenja za međunarodni promet, kao što ne postoji niti pruga s dva kolosijeka. Na području destinacije Zlatni Papuk ne postoji infrastruktura zračnog i riječnog prometa. Postoje samo improvizirana uzletišta koja se koriste u poljoprivredne i rekreativne svrhe (ParaFly Adventure Croatia u Trnovcu).

2.7. Analiza stanja digitalizacije

Ministarstvo turizma i sporta razvija IT sustave za upravljanje turizmom, uključujući aplikativno rješenje za upravljanje destinacijama, kao i aplikativno rješenje za upravljanje turističkim tokovima, koji će biti podrška turističkim zajednicama u održivom upravljanju destinacijom. Koristit će ga lokalne i regionalne samouprave, a intencija je i uspostava sustava e-usluga koji će potaknuti digitalnu transformaciju u smjeru razvoja pametne destinacije.

2.7.1. Infrastruktura digitalne tehnologije

Digitalna infrastruktura u destinacije Zlatni Papuk, kao i ostatka Požeško-slavonske županije, značajno zaostaje za ciljanim standardom koji predviđaju strateški dokumenti

Europske komisije i Republike Hrvatske. Najveći dio Zlatnog Papuka ima izgrađenu potrebnu osnovnu strukturu, ali postoji još dovoljno prostora za razvoj širokopojasne infrastrukture.

Na području Zlatni Papuk najviše su zastupljene brzine pristupa 40 - 70 Mbit/s što je nedovoljno za bržu digitalnu tranziciju gospodarstva.

Također, pojedina područja, osobito ona brdovita, još nisu pokrivena širokopojasnom mrežom ili je brzina spora.

S druge strane, Zlatni Papuk je relativno dobro pokrivena s mobilnom mrežom, što je važno za razvoj turizma. Ipak, najveći problem s dostupnosti mobilne mreže i signalom je na gorama koje okružuju ovi područje. Besplatni Wi-Fi na javnim mjestima postoji u općinama Velika i Jakšić.

2.7.2. Sigurnost i privatnost

Kibernetička sigurnost na području destinacije Zlatni Papuk, kao i u ostatku Hrvatske, postaje sve važnija tema s obzirom na rastuću digitalizaciju i učestalost kibernetičkih prijetnji. Iako nema specifičnih javno dostupnih podataka o stanju kibernetičke sigurnosti unutar opisanog prostora, na nacionalnoj razini poduzimaju se značajni koraci za jačanje ovog područja.

Pružatelji usluga smještaja su upoznati s regulativom o zaštiti podataka, tako da se od posjetitelja traži samo uvid u osobne dokumente kako bi se evidentirali u eVisitor, odnosno njihovi osobni dokumenti se ne kopiraju niti snimaju.

2.8. Analiza stanja pristupačnosti destinacije Zlatni Papuk osobama s posebnim potrebama

Pristupačni turizam podrazumijeva uvjete u kojima proizvode, sustave, usluge, okruženja i objekte mogu koristiti svi ljudi s najširim rasponom korisničkih potreba, karakteristika i sposobnosti. Uključuje implementaciju univerzalnog dizajna koji omogućuje ljudima s poteškoćama u kretanju, uključujući mobilnost, vid, sluh i kognitivne dimenzije pristupa, da funkcioniraju neovisno i ravnopravno kroz pružanje pristupačnih proizvoda, usluga i okruženja.

Pri izgradnji prometnica vodi se računa o parkirališnim mjestima za osobe s invaliditetom. Uz fizičku pristupačnost, radi se i na osvještavanju građana o važnosti inkluzije i podrške osoba s invaliditetom.

Digitalne informacije i usluge su pristupačne kada ih svi ljudi mogu lako opažati i razumjeti, uključujući i osobe koje imaju vizualne, slušne, motoričke ili kognitivne poteškoće. U slučaju turističkih atrakcija, postoji određeni broj atrakcija koje su pristupačne osobama s posebnim potrebama, Dvorac baruna Trenka u Trenkovu, Kuća Panonskog mora, Parka prirode Papuk u Velikoj, Turističko-informativni centar u Velikoj i Aquapark Shhhuma u Velika. Ipak,

još uvijek dio atrakcija nema mogućnost obilaska osobama s invaliditetom. S druge strane, kod dijela atrakcija postoji pristupačnost informacijama.

2.9. Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji

Područje destinacije Zlatni Papuk pripada policijskoj postaji Požega. Za ovaj prostor nadležna je i Interventna jedinica policije Požega kao te Stanica Požega Hrvatske gorske službe spašavanja. U svakom općinskom središtu nalazi se Jedinica civilne zaštite. Ovdje djeluje 15 dobrovoljnih vatrogasnih društava u sklopu Vatrogasne zajednice Požeštine organiziranih po općinama.

Općina Velika:

- DVD Velika,
- DVD Biškupci
- DVD Toranj
- DVD Trenkovo

Općina Kaptol:

- DVD Kaptol
- DVD Doljanovci
- DVD Podgorje
- DVD Golo Brdo
- DVD Alilovci

Općina Brestovac:

- DVD Brestovac
- DVD Zakorenje
- DVD Jaguplije
- DVD Orljavac
- DVD Ivandol

Općina Jakšić:

- DVD Jakšić

Od zdravstvenih ustanova, za područje Zlatnog Papuka nadležan je Dom zdravlja Požeško-slavonske županije, Zavod za hitnu medicinu Požeško-slavonske županije i Zavod za javno zdravstvo Požeško-slavonske županije sa sjedištem u Požegi koje je od opisanog područja udaljeno svega nekoliko kilometara. Osim toga ovaj prostor gravitira Općoj županijskoj bolnici Požega kao i stanici Crvenog Križa u Požegi. U Velikoj, Kaptolu, Jakšiću i Brestovcu djeluju pojedine ordinacije primarne zdravstvene zaštite (primjerice obiteljska medicina, dentalna medicina, služba za zdravstvenu, služba patronaže).

Od ustanova u djelatnosti kulture na području tri općine Zlatnog Papuka, Velike, Kaptola i Jakšića djeluju Stacionari Gradske knjižnice i čitaonice Požega.

2.10. Analiza stanja i potreba ljudskih potencijala

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u razdoblju od siječnja do prosinca 2024. godine na području destinacije Zlatni Papuk poslodavci su tražili ukupno 533 radnika.

Najviše su bili traženi konobari i pipničari (23 osobe), odgojitelji predškolske djece (21 osoba), strukovni učitelji (19 osoba) i kuhari (16 osoba) tako da je potražnja za tim zanimanjima činila 14, 82% ukupne potražnje svih poslodavaca na području ove destinacije od siječnja do prosinca 2024. godine.

Promotre li se prijavljene potrebe za radnicima na razini djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u razdoblju od siječnja do prosinca 2024. godine, poslodavci iz te djelatnosti tražili su ukupno 25 radnika, što je činilo 4,69% ukupno prijavljenih potrebe za radnicima poslodavaca na području destinacije Zlatni Papuk.

Mjesečni podaci o izlascima iz evidencije nezaposlenih za djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u razdoblju od siječnja do prosinca 2024., ukazuju na sezonalnost zapošljavanja u ovoj djelatnosti, koja se očituje u povećanom zapošljavanju tijekom i ljetnih mjeseci. Tako je najveći broj izlazaka iz evidencije nezaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane zabilježen u srpnju 2024. godine (4 radnika) te u rujnu (4 radnika), a najmanji broj u kolovozu, kada iz evidencije nezaposlenih nije izašla niti jedna osoba jer je ljetna sezona bila na vrhuncu, a poslodavci su se za nju prethodno pripremili. Istovremeno, najviše je ulazaka u evidenciju nezaposlenih u ovoj djelatnosti zabilježeno u siječnju (8). Najmanji broj ulazaka u evidenciju nezaposlenih zabilježen je tijekom prosinca kada u evidenciju nezaposlenih iz djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane nije ušao niti jedan radnik.

2.11. Analiza komunikacijskih aktivnosti

Komunikacijska aktivnost Turističke zajednice Zlatni Papuk temelji se na zakonima, strateškim dokumentima i smjernicama koje reguliraju rad turističkih zajednica i njihovu promociju.

Ključni dokumenti i propisi uključuju:

1. Zakonski okvir

- Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (NN 52/19, 42/20) – definira ulogu, nadležnosti i financiranje turističkih zajednica, uključujući komunikaciju i promociju destinacije.
- Zakon o pružanju usluga u turizmu (NN 130/17, 25/19, 98/19, 42/20) – regulira način informiranja i promidžbe turističkih usluga.
- Zakon o elektroničkim medijima (NN 111/21) – određuje pravila oglašavanja i medijske promocije u skladu s nacionalnim propisima.

- Zakon o medijima (NN 59/04, 84/11, 81/13) – postavlja pravni okvir za javnu komunikaciju, uključujući odnose s novinarima i medijima.
- Strateški dokumenti i smjernice
- Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine – nacionalni okvir za razvoj i promociju turizma, s naglaskom na održivost i digitalizaciju.
- Marketing strategija Hrvatske turističke zajednice – pruža smjernice o marketinškim aktivnostima i komuniciranju turističkog brenda Hrvatske.
- Plan razvoja turizma Požeško-slavonske županije – definira lokalne ciljeve i strategije turističke promocije.
- Godišnji program rada i financijski plan Turističke zajednice Zlatni Papuk – operativni dokument koji definira planirane komunikacijske aktivnosti i budžet.

2. Propisi o digitalnoj i marketinškoj komunikaciji

- Opća uredba o zaštiti podataka (GDPR) – regulira obradu i zaštitu osobnih podataka u komunikaciji i promociji.
- Smjernice HTZ-a o digitalnom marketingu – postavljaju standarde za online promociju, uključujući društvene mreže i web-stranice.
- Pravila o oglašavanju u turizmu – definiraju dopuštene marketinške aktivnosti i sadržaj promidžbenih materijala.

3. Lokalni akti i odluke

- Odluka o osnivanju i djelokrugu rada Turističke zajednice Zlatni Papuk – definirana Statutom Turističke zajednice Zlatni Papuk, regulira djelovanje turističke zajednice, uključujući komunikaciju.

Turistička zajednica se u komunikaciji oslanja i na vlastite interne dokumente, poput medijskog plana, koji osiguravaju dosljednost u promociji destinacije.

Korištenje postojećih komunikacijskih kanala

Službena internetska stranica Turističke zajednice Zlatni Papuk smještena je na domeni <https://zlatni-papuk.hr/>. Stranica je interaktivna, modernog dizajna i omogućava brz i jednostavan pristup informacijama. Internetska stranica je inspirativna i namijenjena prvenstveno posjetiteljima, s dosta informacija i fotografija. Putem internetske stranice mogu se pretraživati prirodne i kulturne znamenitosti, pregledati ponudu smještajnih objekata i restorana, te upoznati lokalne proizvođače. Također, mogu planirati aktivni odmor, a uz pomoć interaktivnih karata, omogućena im je virtualna šetnja općinama Velika, Kaptol i Jakšić.

Analiza digitalnog pristupa

Turistička zajednica Zlatni Papuk se pod nazivom TZ Zlatni Papuk pojavljuje na tri društvene mreže – Instagram, Facebook i Youtube. Instagram profil prati 1615 osoba, dok Facebook stranica ima 4,7 tisuća pratitelja. Turistička zajednica Zlatni Papuk također ima svoj Youtube kanal na koji postavlja zanimljiv promotivni video sadržaj. Na Facebooku se provodi prilično intenzivna komunikacija, ovisno o dobu godine i po nekoliko objava tjedno. Sadržaj komunikacije na društvenim mrežama, kao i vizualni materijali (fotografije i videomaterijal) prilagođeni su publici koja najviše koristi određenu društvenu mrežu.

Analiza offline aktivnosti

Događaji i manifestacije promoviraju se putem više kanala, ovisno o potrebi. Najčešće su to plakati, članci u časopisima ili novinama, radio spotovi ili posebne emisije.

Analiza suradnje s trećim stranama

Turistička zajednica Zlatni Papuk surađuje s medijima, turističkim agencijama i influencerima kroz različite promotivne aktivnosti, ali razina vidljivosti i prepoznatljivosti ovih aktivnosti može se dodatno unaprijediti. Turistička zajednica Zlatni Papuk u suradnji sa svojim osnivačima, ali samostalno komunicira s lokalnim, regionalnim i nacionalnim medijima putem priopćenja, najava događanja i press konferencija. Mediji prate sve ključne manifestacije tijekom godine, no prostora za jaču nacionalnu vidljivost još uvijek ima. U suradnji s agencijama, Turistička zajednica Zlatni Papuk promovira destinaciju kroz organizirane ture i paket aranžmane, no zbog ograničenog broja agencija specijaliziranih za Slavoniju, ponuda je još uvijek skromna. Postoji potencijal za snažniju integraciju područja Zlatnog Papuka u šire turističke rute poput vinskih tura ili kulturno-povijesnih putovanja. Iako su aktivnosti prisutne, postoji prostor za unapređenje u vidu veće digitalne promocije, strateškog angažmana poznatih osoba i jače integracije s nacionalnim turističkim kampanjama. Također, dodatna ulaganja u online oglašavanje i suradnju s putopisnim portalima mogli bi značajno povećati prepoznatljivost Zlatnog Papuka kao turističke destinacije.

Postoji jasna osnova za daljnji razvoj i jaču promociju kroz sve tri kategorije, a sustavna strategija digitalnog marketinga mogla bi osigurati dugoročnu vidljivost i rast turističkog interesa za destinaciju Zlatni Papuk.

Kako bi turistima omogućila kvalitetno i pravovremeno informiranje, Turistička zajednica Zlatni Papuk koristi različite izvore informacija i distribucijske kanale.

1. Izvori informacija

Informacije za turiste dolaze iz različitih izvora, a ključni su:

- Službene institucije (Općine Velika, Kaptol, Brestovac i Jakšić, Turistička zajednica Zlatni Papuk, JU Park prirode Papuk)
- Turistički subjekti (smještajni objekti, ugostiteljski objekti, vinarije)
- Događanja i manifestacije (Tambura za dušu, Čuvajmo običaje zavičaja, Halštatski dani, Ideš i piješ, Papuk Trek&Trail, Pohod na Kapavac i dr.)
- Lokalno stanovništvo i poduzetnici (tradicijski obrti, OPG-ovi)
- Digitalne platforme (web stranice, društvene mreže, Google recenzije)

Potreban je sustavan način prikupljanja i filtriranja informacija kako bi turisti imali točne i ažurirane podatke.

2. Ključne poruke za turiste

Poruke koje se prenose turistima moraju biti jasne, privlačne i prilagođene ciljanim skupinama. Ključne teme uključuju:

- Kultura i baština – povijesne znamenitosti, sakralni objekti
- Gastro i eno ponuda – autohtona slavonska kuhinja, vinske ceste

- Manifestacije i događanja – tradicionalne manifestacije, koncerti, sajmovi
- Aktivni turizam – biciklističke staze, Papuk, planinarenje, ribnjaci
- Praktične informacije – smještaj, prijevoz, radno vrijeme atrakcija

Važno je prilagoditi ton komunikacije različitim profilima turista – obiteljima, mladima, ljubiteljima prirode ili kulture.

3. Distribucija informacija

Za učinkovitu distribuciju koriste se razni kanali, ovisno o ciljanoj publici i vremenskom okviru:

Digitalni kanali

- Web stranica Turističke zajednice Zlatni Papuk (interaktivne mape, kalendar događanja)
- Društvene mreže (Facebook, Instagram, Youtube)
- Google My Business (ažurirani podaci i recenzije)
- Mobilne aplikacije i QR kodovi (za interaktivnu mapu i programe manifestacija)

Fizički kanali

- Ured Turističke zajednice Zlatni Papuk (letci, karte, promotivni materijali)
- Smještajni objekti, restorani, kafići (brošure, letci, plakati)
- Info-ploče (interaktivne table, putokazi, programi manifestacija, interaktivni vanjski totem)

Suradnje i promocije

- Turističke agencije (paket aranžmani, preporuke)
- Mediji i influenceri (reportaže, vlogovi, ambasadori turizma)
- Sajmovi i B2B događaji (predstavljanje destinacije široj publici)

Učestalost distribucije informacija

- Dnevno – ažuriranje društvenih mreža, odgovaranje na upite turista
- Tjedno – najava događanja, promocija posebnih ponuda
- Mjesečno – analize posjećenosti i prilagodba sadržaja
- Sezonski – kampanje za glavne manifestacije, promotivne akcije

Kako bi turisti dobili točne i pravovremene informacije, ključno je koristiti različite izvore poput turističke zajednice, lokalnih institucija, turističkih subjekata, digitalnih platformi te preporuka stanovništva.

Analiza mogućnosti prikupljanja i distribucije informacija za turiste

Ključne poruke za turiste trebaju obuhvatiti kulturnu i gastronomsku ponudu, aktivni turizam, manifestacije te praktične informacije o destinaciji. Distribucija informacija odvija se putem digitalnih (web stranica, društvene mreže, mobilne aplikacije) i fizičkih kanala (info-centar, smještajni objekti, info-ploče, interaktivni vanjski totem), uz suradnju s medijima, a poželjno i s turističkim agencijama te influencerima. Učestalost ažuriranja informacija varira – od dnevnog ažuriranja društvenih mreža do sezonskih promotivnih kampanja. Zaključno, Zlatni Papuk ima bogatu turističku ponudu, a daljnja digitalizacija, bolja online vidljivost i suradnja s influencerima mogu značajno doprinijeti prepoznatljivosti i privlačnosti destinacije te je u tom kontekstu potrebno raditi i nadalje.

Analiza mogućnosti marketinškog pozicioniranja u okviru komunikacije na regionalnoj/nacionalnoj razini

Trenutna situacija i ključne prednosti Turističke zajednice Zlatni Papuk već je prepoznata po manifestacijama poput Tambura za dušu, Čuvajmo običaje zavičaja, Ideš i piješ, ali postoji prostor za jače pozicioniranje na regionalnoj i nacionalnoj razini.

1. Glavne prednosti koje Turistička zajednica Zlatni Papuk može iskoristiti uključuju:

- Kulturna i povijesna baština – Zlatni Papuk se može brendirati kao središte kulturnog turizma kroz promociju i rad na stvaranju turističkih proizvoda baziranih na znanstvenim spoznajama o Arheološkim lokalitetima Kaptol, Stari grad Kaptol i Rudina te Dvorcu baruna Trenka
- Gastronomija i enologija – Požeško-slavonska županija poznata je po vinima i tradicionalnoj kuhinji, što otvara mogućnost za stvaranje vinskih i gastronomskih ruta. Posebna pogodnost je što se Zlatni Papuk nalazi na području Kutjevačkog vinogorja.
- Prirodne ljepote i aktivni turizam – Zlatni Papuk nalazi se na obroncima Papuka, posebno zaštićenog prostora gdje posjetitelji mogu uživati u čistoj prirodi, bioraznolikosti i svježem zraku
- Manifestacije i eventi – uz postojeće manifestacije, potencijalni razvoj novih događaja može doprinijeti boljem brendiranju destinacije Zlatni Papuk.

2. Ciljane skupine za učinkovito marketinško pozicioniranje:

Važno je jasno definirati ciljne skupine:

- Domaći turisti (regionalni i nacionalni) – obitelji, mladi parovi i skupine prijatelja koji traže vikend-izlete i kulturne doživljaje.
- Strani turisti – posebno oni zainteresirani za eno-gastronomiju, ruralni turizam i prirodne ljepote.
- Poduzetnici i investitori – kroz suradnju s regionalnim i nacionalnim turističkim subjektima može se poticati razvoj novih turističkih sadržaja.

3. Komunikacijske strategije i kanali za jače pozicioniranje na regionalnoj i nacionalnoj razini:

- Suradnja s nacionalnim turističkim institucijama – bolja integracija u promotivne aktivnosti Hrvatske turističke zajednice i Ministarstva turizma.
- Digitalni marketing – ciljano oglašavanje na društvenim mrežama (Facebook, Instagram, Youtube), suradnja s influencerima i optimizacija web-stranice za bolje rangiranje na tražilicama.
- Medijska prisutnost – gostovanja u emisijama, članci u nacionalnim medijima i suradnja s turističkim portalima.
- Razvoj tematskih turističkih proizvoda – kreiranje turističkih paketa koji kombiniraju kulturne, gastronomske i prirodne atrakcije.
- Suradnja s drugim turističkim zajednicama – regionalna suradnja može pomoći u stvaranju zajedničkih proizvoda i širem dosegu publike.

4. Preporuke i zaključak kako bi se poboljšalo marketinško pozicioniranje, Turističke zajednice Zlatni Papuk treba:

- Pojačati digitalni marketing i promociju kroz društvene mreže i web-sadržaj.
- Razviti nove turističke pakete koji kombiniraju kulturne, gastronomske i prirodne atrakcije.
- Ojačati suradnju s nacionalnim institucijama i medijima radi bolje vidljivosti.
- Poticati suradnju s privatnim sektorom i turističkim zajednicama drugih gradova.
- Ulaganjem u strateško marketinško pozicioniranje, Zlatni Papuk može postati prepoznatljiv turistički brend na nacionalnoj razini, povećavajući broj posjetitelja i doprinoseći lokalnom razvoju.

2.12. Analiza konkurencije

Za ocjenu tržišne pozicije destinacije definira se konkurentski krug koji čine destinacije sličnih obilježja, a vezano uz turističke proizvode i tržišne segmente koje privlače. Određuje se skup pokazatelja te se temeljem ocjena određuje konkurentnost destinacije na tržištu.

Identifikacija konkurentnih destinacija

Kada analiziramo turističku konkurenciju destinacije Zlatni Papuk, možemo ju podijeliti na direktnu i indirektnu konkurenciju prema vrstama turizma koje destinacija nudi. Za ocjenu konkurentne pozicije provedena je analiza ukupnog broja turističkih dolazaka i turističkih noćenja od 2021. do 2024. godine te zasebno za razdoblje 2024. godine.

Direktna konkurencija (slične destinacije unutar regije Slavonije) - To su destinacije koje nude slične turističke proizvode kao destinacija Zlatni Papuk, poput vinskog turizma, kulturnog nasljeđa i prirodnih ljepota.

- destinacija Baranja – enologija i gastronomija (Vinogorje Baranja), udružena turistička zajednica
- destinacija Grada Orahovice – bogata prirodna baština (Park prirode Papuk/ UNESCO Geopark Papuk) i kulturno povijesna baština (Ružica grad)
- destinacija Grada Našice – bogata kulturno-povijesna baština (Dvorac Pejačević), brežuljkasti krajolik
- destinacija Meridiana Slavonica – ruralno područje, gastronomija i enologija (Vinogorje Slavonski Brod), brežuljkasti krajolik, udružena turistička zajednica

Indirektna konkurencija (destinacije koje nude drugačiju, ali usporedivu ponudu) - Ove destinacije ne nude iste proizvode kao Zlatni Papuk, ali mogu privući istu ciljanu skupinu – ljubitelje tradicije, prirode i autentičnih doživljaja.

- destinacija Slavonski Brod - Posavina – bogata kulturno-povijesna baština, rijeka Sava. Ne nudi iste turističke proizvode kao Zlatni Papuk, ali može privući istu publiku, udružena turistička zajednica

Tablica 7. Usporedba broja dolazaka i broja noćenja turista s konkurentskim destinacijama tijekom 2024. godine

DESTINACIJA	Dolasci turista	Noćenja turista	Broj noćenja po dolasku
Orahovica	1.176	2.957	2,5
Meridiana Slavonica	3.065	4.621	1,5
Našice	5.468	13.295	2,4
Zlatni Papuk	6.650	15.221	2,3
Baranja	14.742	29.230	1,98
Slavonski Brod - Posavina	50.454	54.895	1,09

Izvor: obrada Turistička zajednica Zlatni Papuk prema dostupnim Planovima rada i izvješćima Turističkih zajednica

Tablica 8. Usporedba broja dolazaka turista s konkurentskim destinacijama od 2021. do 2024. godine

DESTINACIJA	2021.	2022.	2023.	2024.
Orahovica	241	997	834	870
Meridiana Slavonica	1.791	2.785	3.210	3.065
Našice	3.928	5.550	6.476	5.468
Zlatni Papuk	4.399	5.779	6.565	6.650
Baranja	8.988	13.470	13.394	14.742
Slavonski Brod - Posavina	27.703	39.068	45.180	50.454

Izvor: obrada Turistička zajednica Zlatni Papuk prema dostupnim Planovima rada i izvješćima Turističkih zajednica

Tablica 8. Usporedba broja noćenja turista s konkurentskim destinacijama od 2021. do 2024. godine

DESTINACIJA	2021.	2022.	2023.	2024.
Orahovica	2.957	2.236	2.026	2.321
Meridiana Slavonica	3.171	4.280	4.742	4.621
Našice	9.799	11.629	12.588	13.295
Zlatni Papuk	11.947	13.615	15.793	15.221
Baranja	18.306	26.124	28.831	29.230
Slavonski Brod - Posavina	31.943	41.283	50.829	54.895

Izvor: obrada Turistička zajednica Zlatni Papuk prema dostupnim Planovima rada i izvješćima Turističkih zajednica

Gledano prema broju turističkih dolazaka destinacija Zlatni Papuk s 6.650 dolazaka u 2024. godini je na trećem mjestu promatranih šest destinacija ispred Našica (5.468), Meridiana Slavonica (3.065) i Orahovice (1.176), a iza Baranje (13.394) i Slavonskog Broda (50.454). U svim destinacijama zamjetan je porast dolazaka i noćenja u rasponu od 2021. do 2024. godine, izuzev Orahovice koja je imala vrhunac u broju dolazaka 2022. godine, a u broju noćenja 2021. godine. I našicama je opao broj dolazaka u 2024. godini, ali broj noćenja je u porastu. Zlatni Papuk. Na području Orahovice najduže se zadržavaju gosti po dolasku.

Ako uspoređujemo kvalitetu smještaja i cijenu smještaja destinacije Zlatni Papuk s konkurentskim destinacijama možemo zaključiti sljedeće:

- Na području destinacija Orahovica prevladavaju kuće za odmor kategorizirane s tri zvjezdice i cijena im je nešto niža u prosjeku nego na području Zlatnog Papuka.
- Na području destinacije Meridiana Slavonica prevladavaju kuće za odmor koje se iznajmljuju po sličnim ili istim cijenama kao i na području Zlatnog Papuka. Možemo

zamijetiti da na području destinacije ima veći broj kuća za odmor općenito, a veći broj ih je s 4 ili 5 zvjezdica u odnosu na Meridiana Slavonica.

- Na području destinacije Našice dominantni su apartmani i prenoćišta, najčešće s tri zvjezdice, a noćenje im cjenovno iznosi slično kao i na Zlatnom Papuku.
- Na području Baranje postoji veća ponuda raznolikog smještaja premda, također, prevladavaju kuće za odmor i apartmani s većinom tri zvjezdice koji se iznajmljuju po dosta višim cijenama po noćenju nego na području destinacije Zlatni Papuk.
- Na području destinacije Slavonski brod – Posavina smještaj pruža nekoliko hotela za razliku od destinacije Zlatni Papuk na kojoj ne postoji smještaj hotelskog tipa. Prevladavaju sobe i apartmani, a cijene su približno iste kao i na području destinacije Zlatni Papuk.

Proučavanje komunikacijskih strategija konkurencije

Zajednički promotivni kanali:

- Društvene mreže: Facebook, Instagram, YouTube, TikTok
- Web stranice: Službene stranice gradova i županija koriste se za isticanje kulturnih atrakcija i turističkih ponuda
- Sajmovi: Sudjelovanje na turističkim sajmovima
- Manifestacije: organizacija manifestacija za privlačenje turista
- Brošure i vodiči
- Video sadržaji i blogovi

Načini promocije na razini županija:

- Sve destinacije surađuju kroz regionalne turističke zajednice, poput Turističke zajednice Požeško-slavonske županije Osječko-baranjske, Virovitičko-podravske i Brodsko-posavske županije, što uključuje zajedničke promotivne aktivnosti, sajmove, konferencije i razmjenu informacija.
- Korištenje medija (internet, radio, televizija) za širenje informacija o turističkim atrakcijama, manifestacijama i enološkim turizmima.

Svaka od destinacija ima specifičnu ciljanu tržišnu nišu koja je prilagođena njihovim jedinstvenim karakteristikama:

- Destinacije Zlatni Papuk, Baranja i Meridiana Slavonica fokusirane su na eno-gastro turizam, obiteljski turizam, te biciklističke i kulturne ture.
- Našice, Slavonski Brod i Zlatni Papuk nude kulturni turizam.
- Orahovica privlači posjetitelje koji uživaju u prirodi.

Ciljana tržišta su često lokalna, ali i međunarodna, s posebnim naglaskom na turiste iz Srednje Europe i Balkana, zbog blizine granica i specifičnih atrakcija koje svaki grad nudi.

Tržišni trendovi i inovacije

Turističke zajednice moraju pratiti globalne i lokalne trendove u turističkom sektoru te pratiti inovacije koje uvode konkurenti kako bi ostali relevantni.

Zajednički tržišni trendovi u cijeloj regiji:

- Digitalizacija: Moderne destinacije ubrzano usvajaju tehnološke inovacije kao što su mobilne aplikacije, online rezervacije, interaktivni vodiči i virtualne ture, što omogućava posjetiteljima lakšu i moderniju interakciju s destinacijama.
- Održivi turizam: Povećava se naglasak na održivim praksama, kao što su eko-friendly smještaj i turizam na bazi lokalnih proizvoda.
- Iskustvo turizma: Destinacije se usmjeravaju prema pružanju autentičnih iskustava vezanih uz kulturne, gastronomske i prirodne aspekte, što uključuje manifestacije i personalizirane ture.
- Sajmovi i manifestacije: Turizam postaje važan dio lokalnih gospodarskih sajmova i manifestacija, koje se sada digitaliziraju i šire svoju prisutnost putem internetskih platformi, dopuštajući širem tržištu da sudjeluje.

Sve destinacije nastoje digitalizirati svoju turističku ponudu, povećati održivost i koristiti tehnologiju za poboljšanje iskustava posjetitelja, kao i naglasiti autentične doživljaje povezane s njihovom kulturnom baštinom i prirodnim ljepotama.

Primjeri trendova i inovacija koje uvodi destinacija Zlatni Papuk i konkurenti:

Zlatni Papuk

- Povećanje digitalne prisutnosti: Korištenje društvenih mreža i internet oglašavanja za promociju manifestacija. Aktivna prisutnost na Instagramu i Facebooku pomoću hashtagova i online kampanja.
- Destinacija se usmjerava na održivo organiziranje manifestacija i događanja, uz smanjenje ekološkog otiska kroz korištenje ekoloških materijala.
- Uvođenje virtualnih sadržaja omogućava posjetiteljima da istraže Zlatni Papuk i njegove znamenitosti iz udobnosti svojih domova prije nego što posjete destinaciju.

Slavonski Brod

- Grad je investirao u biciklističke staze duž rijeke Save, čime se promovira aktivni odmor i turizam u prirodi.
- Trendovi uključuju korištenje digitalnih vodiča i augmented reality (AR) tehnologije za interaktivne ture kroz povijesne znamenitosti.
- Razvoj turističkih brodova i iznajmljivanje brodova za aktivni odmor.

Baranja

- Povećanje prisutnosti na društvenim mrežama te u lokalnim i nacionalnim medijima
- Uvođenje pametnih tehnologija za bolje informiranje turista
- Destinacija se usmjerava na održivo organiziranje manifestacija i događanja, uz smanjenje ekološkog otiska kroz korištenje ekoloških materijala.

Meridiana Slavonica

- Slatina promovira zelene destinacije kroz eno-gastro ponudu i biciklističke ture. Cilj je podizanje svijesti o očuvanju okoliša i prirode.

- Uvođenje virtualnih sadržaja kojima omogućavaju virtualno istraživanje područja svoje destinacije.

Našice

- Razvoj virtualnih tura i interaktivnih vodiča za posjetitelje kroz Našičke dvorce, prirodu i kulturnu baštinu.

Orahovica

- Prisutnost na društvenim mrežama (Facebook, Instagram)

Analiza trendova na strani turističke potražnje

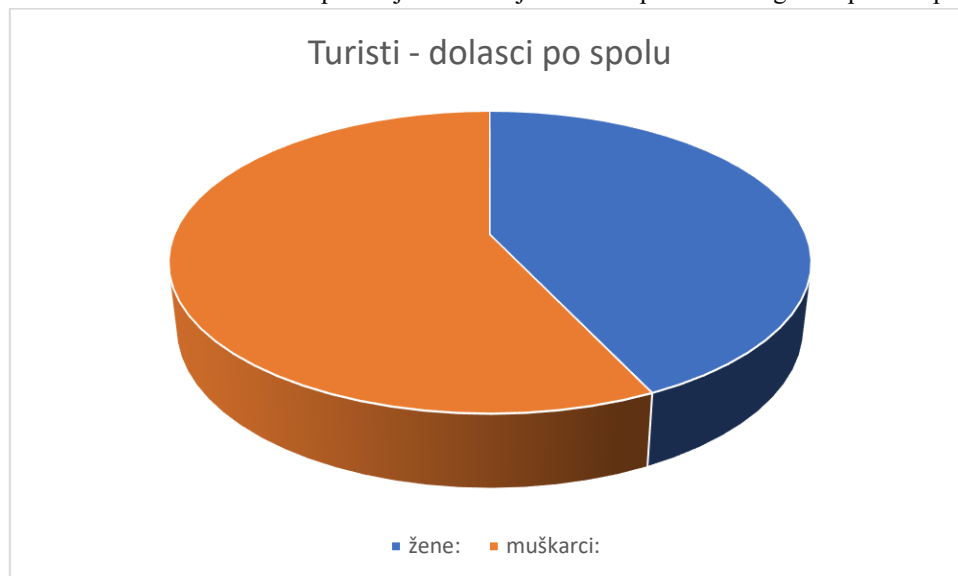
Za bolje definiranje turističke potražnje potrebno je napraviti i analizu obilježja turista po destinaciji. Ona obuhvaća analizu po sociodemografskim obilježjima (spol, dob), po zemlji porijekla, po obilježjima putovanja i boravka.

Kvalitetno provedena analiza pomaže turističkoj zajednici postaviti održive ciljeve i razviti strategije koje će dugoročno osigurati konkurentnost destinacije na tržištu.

Sociodemografska obilježja:

- Spol
- Dob
- Zemlja porijekla

Grafikon 4. Analiza turista na području destinacije Zlatni Papuk u 2024. godini prema spolu

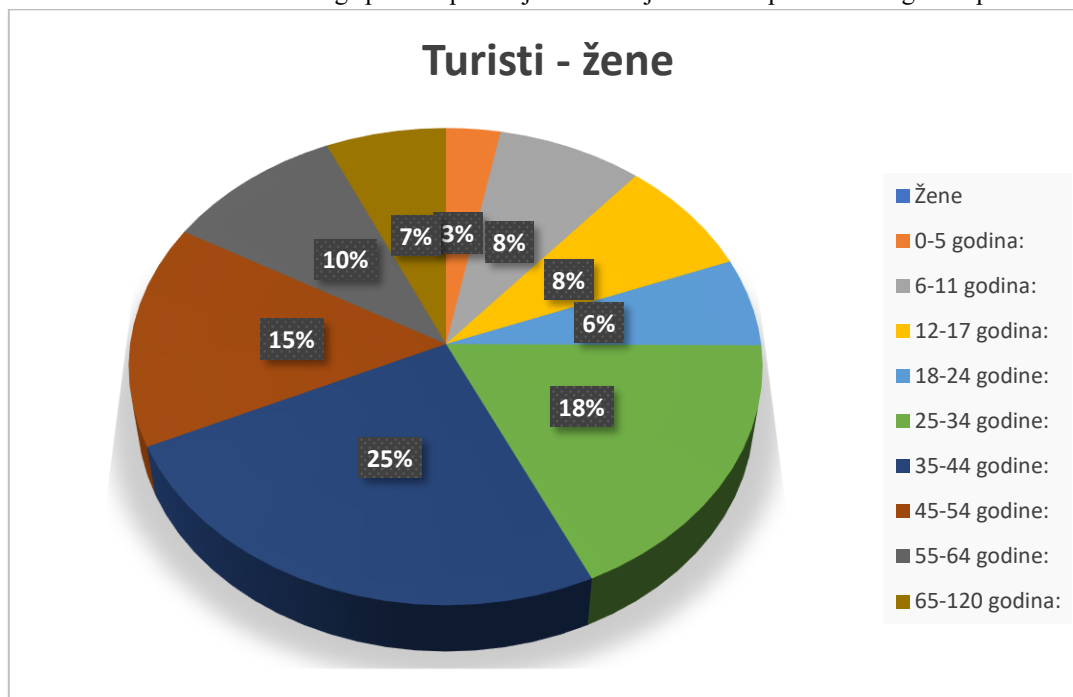

Izvor: eVisitor, obrada Turistička zajednica Zlatni Papuk

Grafikon prikazuje broj turista koji su posjetili destinaciju Zlatni Papuk u 2024. godini, razvrstanih prema spolu. Prema dostupnim podacima, destinaciju je posjetilo ukupno 6.049 dolazaka, od čega žena 2599 (42,96 %) i muškaraca 3450 (57,03 %).

Vidljivo je da je broj muških turista znatno veći u odnosu na žene, što može ukazivati na specifične trendove u turističkim preferencijama, poslovnim putovanjima ili vrstama događanja koja privlače većinu posjetitelja. Ova analiza može poslužiti kao osnova za daljnje istraživanje i prilagodbu turističke ponude kako bi se dodatno potaknula ravnoteža među posjetiteljima.

Grafikon 5. Analiza turista ženskog spola na području destinacije Zlatni Papuk u 2024. godini prema starosti

Izvor: eVisitor, obrada Turistička zajednica Zlatni Papuk

Grafikon prikazuje raspodjelu ženskih turista koji su posjetili destinaciju Zlatni Papuk u 2024. godini prema dobnim skupinama. Uvidom u podatke, najbrojnija dobna skupina je 35-44 godine s 652 posjetiteljice tj. 25,09%, dok su najmanje zastupljene djevojčice u dobi 0-5 godina s 79 posjetiteljice tj. 3,04%.

Raspodjela po dobnim skupinama:

- 0-5 godina: 79
- 6-11 godina: 212
- 12-17 godina: 206
- 18-24 godine: 155
- 25-34 godine: 467
- 35-44 godine: 652
- 45-54 godine: 393
- 55-64 godine: 260
- 65-120 godina: 175

Iz grafikona je vidljivo da su žene u radno aktivnoj dobi, osobito od 25 do 54 godine, dominantne među turistima. Ova dobna skupina može biti ključna za osmišljavanje ciljanih turističkih programa i sadržaja.

Grafikon 6. Analiza turista muškog spola na području destinacije Zlatni Papuk u 2024. godini prema starosti

Izvor: eVisitor, obrada Turistička zajednica Zlatni Papuk

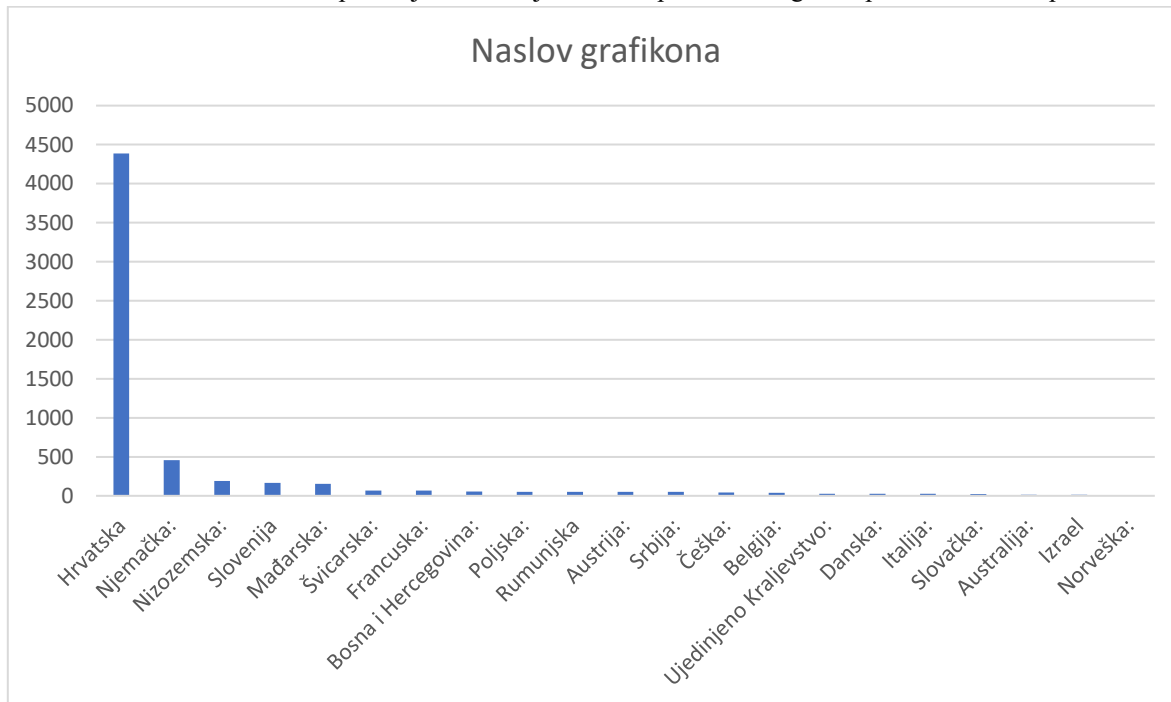
Grafikon prikazuje raspodjelu muških turista koji su posjetili Požegu u 2024. godini prema dobnim skupinama. Najbrojnija skupina su muškarci u dobi od 35-44 godine, kojih je bilo 855 odnosno 24,78%, dok je najmanje zastupljena dobna skupina dječaka od 0-5 godina, s 99 posjetitelja odnosno 2,87%.

Raspodjela po dobnim skupinama:

- 0-5 godina: 99
- 6-11 godina: 237
- 12-17 godina: 202
- 18-24 godine: 204
- 25-34 godine: 657
- 35-44 godine: 855
- 45-54 godine: 689
- 55-64 godine: 337
- 65-120 godina: 170

Podaci pokazuju da su muškarci u radno aktivnoj dobi, posebno između 25 i 54 godine, dominantni među posjetiteljima. Ove skupine čine značajan udio ukupnog broja turista, što može ukazivati na privlačnost sadržaja i aktivnosti prilagođenih ovoj demografskoj skupini.

Grafikon 7. Analiza turista na području destinacije Zlatni Papuk u 2024. godini prema državama prebivališta

Izvor: eVisitor, obrada Turistička zajednica Zlatni Papuk

Grafikon prikazuje broj turista koji su posjetili destinaciju Zlatni Papuk u 2024. godini, razvrstan prema njihovim državama prebivališta. Prema dostupnim podacima, najveći broj turista dolazi iz Hrvatske, s 4.387 posjetitelja, što čini značajnu većinu.

Slijede turisti iz drugih zemalja, od kojih su najzastupljeniji:

- Njemačka: 4.387
- Nizozemska: 189
- Slovenija: 167
- Mađarska: 155
- Švicarska: 68

Manje zastupljeni posjetitelji dolaze iz Francuske (66), BiH (56), Poljske (52), Rumunjske (51), Austrije (50), Srbije (50), Češke (44), Belgije (39), Ujedinjenog Kraljevstva (28), Danske (27), Italije (26), Slovačke (23), Australije (16), Izraela (15), Norveške (11), Švedske (9), SAD (8), Španjolske (8), Ukrajine (8), Bugarske (6), Makedonije (6), ostalih zemalja Srednje i Južne Amerike (4), Grčke (3), Luksemburga (3), Novog Zelanda (3), Rusije (3), Irske (2), Letonije (2), ostalih afričkih zemalja (2), Turske (2) i Kanade (1).

Ovi podaci mogu pomoći u prilagodbi turističke ponude i promocije ciljanim tržištima.

Obilježja putovanja:

- Posjeti tijekom vikenda i produženih vikenda česti su jer destinacija Zlatni Papuk nudi kratke, ali sadržajne ture.

- Obiteljski turizam je također zastupljen, osobito tijekom toplijeg dijela godine (proljeće, ljeto, jesen).
- Posjetitelji uglavnom biraju kraće boravke (1-2 dana)

2.13. Izvješće o analizi stanja

Destinacija Zlatni Papuk smještena je na istoku Hrvatske u središnjem dijelu Slavonije, između Slavonske Podravine na sjeveru i Slavonske Posavine na jugu, na području Požeško-slavonske županije. Sa svojom površinom od 564,36 km². Opisano područje ima dugu povijest naseljenosti, s arheološkim tragovima iz prapovijesti, rimskog doba i srednjeg vijeka.

Prema Popisu stanovništva iz 2021. godine Zlatni Papuk ima 13.458 stanovnika, što iznosi 0,35 posto ukupnog stanovništva Hrvatske. Radi se o rijetko naseljenom području s gustoćom od 23,84 stanovnika po kvadratnom kilometru. Geografski prostor Zlatnog Papuka obuhvaća dio plodne Požeške kotline okružene gorama Papuk, Psunj i Požeška gora. Klima je umjereno kontinentalna, s prosječnom godišnjom temperaturom od 10,5°C do 14,07°C i godišnjom količinom oborina od 450 do 900 mm. Zemljopisna obilježja Zlatnog Papuka daju potencijal za različite oblike poljoprivredne proizvodnje, posebice vinogradarstvo. Kutjevačko vinogorje na južnim obroncima Papuka, poznato je po uzgoju vinove loze i proizvodnji vina visoke kvalitete. Uz bogatu povijesnu i kulturnu baštinu, Zlatni Papuk je također poznata po prirodnim ljepotama poput Parka prirode Papuk koji je dio UNESCO-ve mreže geoparkova. Demografski trendovi pokazuju da opisano područje bilježi stalnu depopulaciju. Od 2011. do 2021. broj stanovnika smanjio se za 20,2 posto. Negativni demografski trendovi posljedica su iseljavanja i prirodnog pada broja stanovnika. Najviše stanovnika, njih 4.502, živi na području Općine Velika. Starenje stanovništva i iseljavanje radno sposobnih osoba značajan su izazov za budući razvoj. Turistička ponuda destinacije Zlatni Papuk temelji se na prirodnim i kulturnim resursima, povijesnoj baštini i gastronomiji. Kulturna baština destinacije Zlatni Papuk obuhvaća brojne povijesne i arheološke znamenitosti.

Dvorac baruna Trenka u Trenkovu dodatno obogaćuje kulturni identitet destinacije. Zlatni Papuk je dom brojnih sakralnih objekata, gotičke crkve sv. Roka u Orljavcu, sv. Martina u Brestovcu i sv. Mihaela u Stražemanu i crkve sv. Augustina u Velikoj, baroknih crkva sv. Petra i Pavla Apostola te župnog dvora u Kaptolu, crkve sv. Barbare u Jakšiću te crkve sv. Ane u Skenderovcima. Arheološki lokaliteti poput Kaptola i Rudine svjedoče o bogatoj prošlosti područja, dok povijesni dvorci i utvrde, poput Starih gradova u Velikoj i Kaptolu, čine važan dio kulturne ponude. Prirodne atrakcije uključuju Park prirode Papuk, vinorodne brežuljke i izletišta. Park prirode Papuk, prvi UNESCO-ov Geopark u Hrvatskoj, predstavlja najvažniju prirodnu atrakciju. Ovo zaštićeno područje obiluje geološkom i biološkom raznolikošću, uključujući očuvane bukove šume, fosile stare više od 400 milijuna godina i geološke fenomene poput bazaltnih stupova u Rupnici. Park nudi brojne planinarske staze, biciklističke rute i vidikovce, privlačeći ljubitelje prirode i rekreacije. Gastronomija je važan element turističke ponude Zlatnog Papuka, s naglaskom na lokalne specijalitete poput kulena, čvaraka, fiš paprikaša i raznih vrsta vina. Vinski turizam igra važnu ulogu, uključujući kušaonice i događanja poput Ideš i piješ. Kulturne manifestacije i događaji značajno pridonose turističkoj atraktivnosti. Tambura za dušu i Čuvajmo običaje zavičaja slave tradiciju i glazbu regije, dok sportski događaji poput Papuk Trek&Traila te Gran Fondo Zlatni Papuk privlače ljubitelje

aktivnog odmora. Ostali događaji, poput Vinkova, Brestovačke fišijade i Pjesmom u jesen, njeguju kulturno nasljeđe i okupljaju lokalnu zajednicu. Iako turizam bilježi rast, izazovi ostaju. Smještajni kapaciteti su skromni, s 413 kreveta raspoređenih u 36 objekta, pri čemu dominiraju objekti s 3 zvjezdice, dok hoteli nedostaju. Najveći broj smještajnih kapaciteta nalazi se na području Općine Velika, dok su ostale općine slabije opremljene smještajem. Turistički promet u 2024. godini bilježi 6.650 dolazaka i 15.221 noćenja, uz prosječnu duljinu boravka od 2,3 dana. Posjetitelji su uglavnom domaći gosti, dok među inozemnim turistima prednjače posjetitelji iz Njemačke i susjednih zemalja. Sezonalnost turističkih dolazaka manje je izražena nego u priobalnim županijama, što omogućuje ravnomjerniji razvoj turizma tijekom cijele godine. Infrastruktura na području destinacije Zlatni Papuk ima određena ograničenja. Nema autocesta ni međunarodnih željezničkih veza, ali planira se izgradnja brze ceste prema autocesti A3, što će povećati prometnu dostupnost. Javni prijevoz je ograničen što otežava kretanje stanovnicima i turistima. Opskrba vodom i energijom je solidna, no kanalizacija zahtijeva dodatna ulaganja. Digitalna infrastruktura relativno je dobro razvijena u općinskim središtima, ali ostali dijelovi općina još uvijek zaostaju u pogledu dostupnosti širokopojasnog interneta i signala. Energetski potencijali županije uključuju geotermalne izvore u Velikoj i Jakšiću, solarnu energiju i biomasu. Unatoč značajnim resursima, obnovljivi izvori energije su nedovoljno iskorišteni. Projektima kao što je otvaranje kompostane na odlagalištu otpada Vinogradine nedaleko naselja Alilovci nastoji se unaprijediti održivost i smanjiti negativan utjecaj na okoliš. Projekti poput revitalizacije kulturne baštine, razvoja biciklističkih i pješačkih staza te modernizacije infrastrukture trebali bi doprinijeti boljoj atraktivnosti destinacije. Park prirode Papuk posebno se ističe kao ključni element razvoja prirodnog turizma. Vinski turizam također ima značajan potencijal zahvaljujući vinarijama i vinskim cestama. Zaključno, unatoč izazovima, destinacija Zlatni Papuk ima bogate prirodne i kulturne resurse koji pružaju osnovu za razvoj održivog turizma. Ključni izazovi ostaju demografski pad, prometna izoliranost i potreba za daljnjim ulaganjima u infrastrukturu. Integracija lokalne zajednice, zaštita resursa i kvalitetna promocija mogu doprinijeti povećanju atraktivnosti destinacije za turiste i podizanju kvalitete života lokalnog stanovništva.

3. POTENCIJAL ZA RAZVOJ I PODIZANJE KVALITETE TURISTIČKIH PROIZVODA

Turistički proizvod	Razvojni potencijal	Marketinski potencijal
<i>Outdoor</i> aktivnosti	<i>Outdoor</i> aktivnosti na području destinacije Zlatni Papuk imaju snažan razvojni potencijal zbog sezonske fleksibilnosti, od planinarenja i biciklizma do jahanja i adrenalinskih sportova. Prihvatni kapacitet Papuka i drugih <i>outdoor</i> lokaliteta zadovoljava potrebe individualnih posjetitelja i grupa.	Dostupnost <i>outdoor</i> atrakcija osigurana je oznakama na terenu. Informacije su lako dostupne putem turističke zajednice i web stranice Turističke zajednice Zlatni Papuk te Parke prirode Papuk. Promocija kroz specijaliziranu <i>outdoor</i> brošuru <i>Zlatna Slavonija outdoor</i> napisanu na hrvatskom, engleskom i njemačkom jeziku, zatim tiskana karta destinacije Zlatni Papuk na hrvatskom i engleskom jeziku i društvene mreže dodatno povećava privlačnost.
Kulturne atrakcije	Kulturne atrakcije obuhvaćaju, kulturna dobra, povijesne spomenike, arheoloških nalazišta i manifestacije poput tamburaških večeri. Sezonalnost nije presudna, jer se atrakcije mogu posjećivati tijekom cijele godine, ali se ipak većina manifestacija održava u toplijim mjesecima.	Fizička dostupnost kulturnih atrakcija mogla bi dodatno biti unaprijeđena kvalitetnijom prometnom infrastrukturuom i turističkom signalizacijom. Informacije o događajima i lokacijama su dostupne putem internetskih portala i društvenih mreža. Posebne promotivne kampanje istaknule bi značaj kulturne baštine, a lokalni vodiči i ture obogaćuju iskustva posjetitelja. Isticanje statusa kulturne rute Vijeća Europe vezano uz Arheološki lokalitet Kaptol dodatno povećava interes domaćih i stranih posjetitelja.
Prirodne atrakcije	Prirodne atrakcije, poput Parka prirode Papuk, imaju izvanredan razvojni potencijal zbog raznolikih boravišno-izletničkih opcija. Dio prirodnih atrakcija pripada širem sustavu zaštićenih područja, što povećava njihov značaj za privlačenje (eko)turista. Proširenje prihvatnih kapaciteta i dodatni sadržaji, poput edukativnih centara, povećali bi privlačnost. Destinacija Zlatni Papuk ima potencijal biti dio šire mreže prirodnih atrakcija u okruženju, što može povećati interes šire publike i poticati suradnju s okolnim destinacijama.	Promocija prirodnih atrakcija oslanja se na digitalne alate i suradnju s turističkim agencijama. Informacije o zaštićenim lokalitetima dostupne su putem službenih stranica i vodiča. Isticanje UNESCO statusa Papuka dodatno povećava interes domaćih i stranih posjetitelja.
Enogastronomski turizam	Proizvodnja vina i lokalni specijaliteta temelj su eno-gastronomskog turizma destinacije Zlatni Papuk. Sezonalnost nije	Informacije o eno-gastronomskim atrakcijama lako su dostupne putem brošura i internetskih stranica. Promocija vina i hrane

	ograničenje jer vinarije i restorani rade tijekom cijele godine. Povezanost sa širim sustavom autohtonih proizvoda, poput slavonskog kulena i vina graševine, povećava privlačnost za gurmane.	putem festivala, sajmovi i radionica povećava privlačnost. Suradnja s poznatim gastro vodičima doprinosi boljoj vidljivosti.
Događaji i manifestacije	Manifestacije poput Halštatskih dana, Ideš i piješ, Papuk Trek&Trail, Pohod na Kapavac i "Papučkih jaglaca" imaju veliki potencijal za privlačenje posjetitelja tijekom cijele godine. Integracija s lokalnim proizvodima i kulturnim sadržajem povećava vrijednost ovih događaja. Dodatne inovativne manifestacije mogle bi produžiti turističku sezonu.	Promocija događaja temelji se na digitalnim platformama, suradnji s influencerima i medijskim partnerstvima. Korištenje interaktivnih alata doprinosi boljoj informiranosti i angažmanu posjetitelja. Naglasak na jedinstvenim doživljajima ključan je za privlačenje različitih ciljanih skupina.

4. POKAZATELJI ODRŽIVOSTI NA RAZINI DESTINACIJE

Prema Zakonu o turizmu (NN156/23), Plan upravljanja destinacijom mora biti temeljen na pokazateljima održivosti destinacije. Pokazatelji održivosti daju strukturu i smjernice kako bi turistička destinacija mogla sustavno pratiti, ocjenjivati i poboljšavati svoju održivost, što je važno budući da su održivi pristupi postali ključni za dugoročni uspjeh turizma. Plan upravljanja destinacijom mora sadržavati obvezne pokazatelje održivosti destinacije, koji uključuju pokazatelje koji mjere utjecaj turizma na društvene aspekte održivosti, na okolišne aspekte održivosti, na ekonomske aspekte održivosti te na prostorne aspekte održivosti destinacije i organizaciju turizma. Popis pokazatelja za praćenje održivosti te izvor i evidentiranje podataka koji su potrebni za izračun navedenih pokazatelja uređen je Pravilnikom o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24).

4.1. Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na društvene aspekte održivosti

4.1.1. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone (ZL-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST/ European Tourism Indicator System (u daljnjem tekstu: ETIS) (prilagodba) – Broj turista/jednodnevnih posjetitelja na 100 stanovnika
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom, održivo upravljanje prostorom
	Povezanost s ciljevima Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (Sustainable Development Goals, u daljnjem tekstu: SDG)	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 – Odgovorna potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. i Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027. godine	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u odnosu na stotinu stalnih stanovnika u vršnom mjesecu koji se smatra glavnom turističkom sezonom što ujedno podrazumijeva i najveće opterećenje kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom.
	Opis	Ovim pokazateljem se nastoji procijeniti tzv. intenzitet turizma, odnosno razina objektivnog opterećenja koju turizam u periodu glavne turističke sezone stvara po lokalno stanovništvo, ali i prostor te infrastrukturu. Valja uočiti postojanje razlike između ovog pokazatelja, koji se može smatrati objektivnim, u odnosu na različite pokazatelje dojma koji lokalno stanovništvo ima o turizma, koji se s druge strane mogu smatrati subjektivnim pokazateljima.

Podaci	Naziv podataka	Noćenje turista predstavlja svaku registriranu noć posjetitelja u objektu koji pruža uslugu smještaja. Stalnim stanovnikom se smatra osoba koja ima prebivalište ili boravište na lokaciji turističke destinacije.		
	Mjerna jedinica	Registrirano noćenje u smještajnom objektu. Stalni stanovnik destinacije.		
	Izvor podataka/potencijalni izvor	eVisitor; DZS, Statistika u nizu »Gradovi u statistici« (https://podaci.dzs.hr/media/bz5hplcj/gradovi-u-statistici.xlsx) PC-Axis baza podatka Turizam, Intenzitet turizma, PX-Web – informacije (dzs.hr)		
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podaci su dostupni		
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podaci su kontinuirano dostupni na godišnjoj razini.		
Metodologija izračuna pokazatelja	Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika <i>pokazatelj</i> $= \frac{\text{ukupan broj noćenja turista u vršnom mjesecu}}{\text{broj dana u vršnom mjesecu} * \text{broj stalnih stanovnika u destinaciji} / 100}$ Pod pojmom »vršni mjesec« misli se na mjesec u kojem je ostvaren najveći broj noćenja.			
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje			
Početna vrijednost (2024.)	2025.	2026.	2027.	
0,59				

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom (ZL-2)		
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS: C.1.2 Udio lokalnog stanovništva koji su zadovoljni turizmom u destinaciji	
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom	
	Povezanost s ciljevima Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (SDG)	Cilj 3 – Zdravlje i blagostanje Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice	
	Povezanost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. i Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027. godine	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa	
	Definicija	Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su zadovoljni turizmom u destinaciji u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji	
	Opis	Zadovoljstvo stanovnika razvojem turizma bitan je cilj održivog upravljanja destinacijom, pri čemu je pozitivan stav stanovnika prema razvoju turizma jedan od ključnih	

Obilježja pokazatelja		elemenata njegove uspješnosti. Tamo gdje turizam nije podržan može se očekivati otpor stanovnika prema infrastrukturnim ulaganjima. Dodatno, gostoljubivi domaćini jedan su od ključnih faktora u formiranju cjelokupnog zadovoljstva turista posjetom.	
	Podpokazatelji	– udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom kod onih koji ostvaruju koristi od turizma – udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom kod onih koji ne ostvaruju koristi od turizma	
Podaci	Naziv podataka	Zadovoljstvo turizmom u destinaciji	
	Mjerna jedinica	Udio (%) ispitanika koji su zadovoljni turizmom u destinaciji	
	Izvor podataka/potencijalni izvor	Anketa lokalnog stanovništva	
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem	
	Periodičnost prikupljanja podataka	Svake četiri godine za ITR III i IV	
Metodologija izračuna pokazatelja	Udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom u destinaciji računa se kao omjer broja ispitanika zadovoljnih turizmom i ukupnog broja ispitanika. Pokazatelj se računa na ukupnom skupu te zasebno na skupu ispitanika koji ostvaruju koristi od turizma i na skupu ispitanika koji ne ostvaruju koristi od turizma. Udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom i udio stanovnika koji ostvaruju koristi od turizma u destinaciji procjenjuje se pitanjima koja su definirani smjernicama za provođenje primarnih istraživanja.		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine za ITR III i IV		
Početna vrijednost	2029.	2033.	2037.
Anketa će se provesti u 2025. godini			

4.1.2. Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacije

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji (ZT-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST: Ukupno zadovoljstvo posjetitelja s destinacijom ETIS A.2.1: Udio posjetitelja koji su zadovoljni svojim cjelokupnim iskustvom u destinaciji UN TOURISM – MST: Namjera preporuke destinacije od strane posjetitelja
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom
	Povezanost s ciljevima Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (SDG)	Cilj 8 – Uključiv i održiv gospodarski rast, puna zaposlenost i dostojanstven rad za sve Cilj 12 – Održiva potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. i Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027. godine	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa
	Definicija	Procjena zadovoljstva turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevnih posjetitelja cjelokupnim boravkom u destinaciji na skali od 0 do 100.

Obilježja pokazatelja		Procjena neto spremnosti na preporuku na skali od 0 do 100, posebno za turiste koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevne posjetitelje.
	Opis	Zadovoljni posjetitelji učinkovit su alat privlačenja novih gostiju te time i stvaranja novih radnih mjesta u destinaciji, a uz to često i dulje borave te generiraju veći prihod u odnosu na posjetitelje koji nisu zadovoljni svojim boravkom u destinaciji. Nadalje, praćenjem zadovoljstva posjetitelja mjere se i prate učinci aktivnosti na unapređenju turističkog proizvoda destinacije. Ne postoji jedinstveni standard za procjenu zadovoljstva kupaca. Zadovoljstvo je složeni pokazatelj koji se može mjeriti na različite načine, poput percepcije kvalitete, percepcije vrijednosti, i raskoraka između očekivanog i stvarnog iskustva. Primjenom različitih standarda mjerenja zadovoljstva (koji ujedno predstavljaju različite standarde na koje se kupci referiraju prilikom kupnje) i njihovim integriranjem u jedinstveni pokazatelj u skladu s validiranom metodologijom Američkog indeksa zadovoljstva klijenta (eng. American Customer Satisfaction Index – ACSI) postignut je sveobuhvatniji pristup mjerenju kvalitete cjelokupnog iskustva posjetitelja. Neto spremnost na preporuku smatra se jednim od glavnih standarda za vrednovanje iskustva korisnika proizvoda/usluga u različitim industrijama, a koristi se i za predviđanje lojalnosti kupaca. Zasniva se na pitanju o vjerojatnosti preporuke proizvoda/usluge rodbini, prijateljima i/ili kolegama. Preporuke rodbine i prijatelja (eng. word of mouth) ujedno su jedan od najvažnijih izvora informacija prilikom odabira destinacije putovanja, te u kombinaciji s pokazateljem o zadovoljstvu daje pravu sliku utiska same destinacije.
	Podpokazatelji	– Udio (%) turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevnih posjetitelja koji su zadovoljni boravkom u destinaciji – Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji u sezoni – Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji u predsezoni ili posezoni – Neto spremnost na preporuku destinacije u sezoni – Neto spremnost na preporuku destinacije u predsezoni ili posezoni
Podaci	Naziv podataka	1. zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji 2. nepotvrđivanje očekivanja 3. usporedba s idealnim boravkom 4. namjera preporuke destinacije prijateljima, rodbini ili kolegama
	Mjerna jedinica	1., 2. i 3. Prosječna vrijednost zadovoljstva turista i jednodnevnih posjetitelja 4. Udio (%) promotora (eng. promoters) odnosno onih koji su skloni preporučiti destinaciju
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1., 2., 3. i 4. Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1., 2., 3. i 4. Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem
	Periodičnost prikupljanja podataka	1., 2., 3. i 4. Svake četiri godine za ITR III i IV
Metodologija izračuna pokazatelja	Vrijednost pokazatelja ZT-1 – Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom sastoji se od: (i) vrijednosti indeksa zadovoljstva posjetitelja destinacijom i (ii) neto spremnost na preporuku destinacije	

	Vrijednosti pokazatelja mjere se pomoću varijabli/pitanja koja su definirana smjernicama za provođenje primarnih istraživanja, donesenih od strane ministarstva nadležnog za poslove turizma.		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine za ITR III i IV		
Početna vrijednost			
<i>Anketa će se provesti u 2025. godini</i>			

4.1.3. Pristupačnost destinacije

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom (PD-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS – Postotak turističkih atrakcija pristupačnih osobama s invaliditetom i/ili koje sudjeluju u prepoznatim shemama pristupačnosti
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – pristupačnost destinacije
	Povezanost s ciljevima Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (SDG)	Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice – Pružanje javno dostupnih informacija o atrakcijama doprinosi stvaranju održivih i otpornih urbanih područja, pomažući u planiranju i upravljanju urbanim razvojem, uključujući turističke destinacije. Cilj 8: Dostojan rad i ekonomski rast – Informacije koje promiču turističke destinacije mogu doprinijeti održivom ekonomskom rastu i stvaranju kvalitetnih radnih mjesta.
	Povezanost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. i Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027. godine	Strateški cilj: Otporan turizam Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj prikazuje udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom u odnosu na ukupan broj atrakcija u destinaciji prepoznatim planom upravljanja
	Opis i svrha	Atrakcije kao razlog dolaska u destinaciju mogu biti iznimno raznolike i različite dostupnosti, stoga je svrha ovog pokazatelja uvid u mogućnosti obilaska atrakcija i lokaliteta od interesa osobama s invaliditetom (osobama s tjelesnim, intelektualnim mentalnim i osjetilnim oštećenjem zdravlja), pri čemu se pristupačnost očituje u fizičkoj pristupačnosti i pristupačnosti informacija i komunikacija.
	Podpokazatelji	– Udio atrakcija (lokaliteta) fizički pristupačnih osobama s invaliditetom – Udio atrakcija (lokaliteta) informacijski i komunikacijski pristupačnih osobama s invaliditetom.
	Naziv podataka	1. Ukupan broj atrakcija dostupnih za posjećivanje (temeljem plana upravljanja) 2. Broj pristupačnih atrakcija
	Mjerna jedinica	Broj atrakcija

Podaci	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Plan upravljanja 2. Evidencija TZ-a o pristupačnosti atrakcija (turistički katastar) 3. Evidencija TZ-a Javne turističke infrastrukture (JTI) destinacije za Popis Javne turističke infrastrukture (JTI).		
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. i 2. Podatci su dostupni 3. Podatak je dostupan		
	Primarno istraživanje (smjernice)	Kontinuirano vođenje evidencija o stanju i dostupnosti atrakcija od strane TZ-ova		
	Periodičnost prikupljanja podataka	Jednom godišnje		
Metodologija izračuna pokazatelja	<i>EA</i> – broj svih evidentiranih atrakcija u destinaciji <i>EAP</i> – broj atrakcija pristupačnih osobama s invaliditetom $Udio pristupačnih atrakcija = \frac{EAP}{EA} * 100$			
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine			
Početna vrijednost (2024.)	2026.	2028.	2030.	
27.777777778 %				

4.1.4. Sigurnost destinacije

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Broj organiziranih turističkih ambulanti (SD-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	Global Sustainable Tourism Council (dalje u tekstu: GSTC) – Usluge u zajednici (community services)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – sigurnost destinacije
	Povezanost s ciljevima Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (SDG)	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je broj organiziranih turističkih ambulanti u svrhu provođenja mjera zdravstvene zaštite za povećani broj korisnika zdravstvene zaštite koje se pružaju turistima.
	Opis	Sukladno posebnom zakonu kojim se uređuje zdravstvena zaštita turističku ambulantu može organizirati jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb, jedinica lokalne samouprave, turistička zajednica, druga pravna i fizička osoba koja obavlja ugostiteljsku djelatnost i/ili pruža usluge u turizmu, zdravstvena ustanova, trgovačko društvo koje obavlja zdravstvenu djelatnost ili privatni zdravstveni radnik, koji su dužni utvrditi i razdoblje rada turističke ambulante tijekom godine. Turistička ambulanta organizira se izvan mreže javne zdravstvene službe. Posebnim propisom o normativima i standardima za turističku ambulantu određeni su minimalni normativi i standardi u pogledu prostora, radnika i medicinsko-tehničke opreme koje mora

		ispunjavati turistička ambulanta. Zbog potrebe osiguranja provođenja mjera zdravstvene zaštite za povećani broj korisnika zdravstvene zaštite koje se pružaju turistima, jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb, za svaku sljedeću turističku sezonu utvrđuje minimalni broj turističkih ambulanti za svoje područje na temelju broja dolazaka turista u prethodnoj godini.		
Podaci	Naziv podataka	Broj organiziranih turističkih ambulanti temeljem posebnog zakona kojim se uređuje zdravstvena djelatnost		
	Mjerna jedinica	Broj		
	Izvor podataka/potencijalni izvor	Jedinica područne (regionalne) samouprave		
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak je dostupan		
	Periodičnost prikupljanja podataka	Jednom godišnje		
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj je informacija o broju ambulanti u destinaciji, te se broj direktno preuzima i služi kao pokazatelj.			
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje			
Početna vrijednost	2025.	2026.	2027.	
0				

4.2. Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na okolišne aspekte održivosti

4.2.1. Upravljanje vodnim resursima

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju) (UVR-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS: Potrošnja pitke vode po turističkom noćenju u usporedbi s potrošnjom vode općeg stanovništva po osobi po noći (D.5.1.)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – upravljanje vodnim resursima
	Povezanost s ciljevima Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (SDG)	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 6 Čista, pitka voda i higijenski uvjeti Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. i Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027. godine	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je omjer ukupne količine vode isporučene u smještajnim objektima destinacije u odnosu na ukupnu potrošnju vode u destinaciji, koji daje uvid u opterećenje turizma na vodni resurs destinacije.
	Opis	Ograničavajući čimbenik razvoja turizma u pojedinim destinacijama je dostupnost vode, odnosno njena

		nepovoljna prostorna i vremenska raspodjela, osobito u Jadranskoj Hrvatskoj te u ljetnim mjesecima, kao i gubici vode u vodoopskrbnom sustavu. Vođenje evidencije o ukupnoj finalnoj potrošnji vode dužno je provoditi i osigurati nadležno tijelo za upravljanje vodnim resursima u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju posebnog zakona kojim se uređuje upravljanje vodama.
Podaci	Naziv podataka	1. Ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja (m ³) 2. Ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (m ³) 3. Broj ostvarenih turističkih noćenja u smještaju u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja 4. Broj ostvarenih turističkih noćenja u smještaju u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja 5. Broj stanovnika u destinaciji koji imaju pristup sigurnoj vodi ili imaju priključak na javnu vodoopskrbu ili imaju mogućnost priključenja na javnu vodoopskrbu u destinaciji
	Mjerna jedinica	N/P
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Javni isporučitelji vodne usluge – Vodovod/komunalno poduzeće, interni izvještaji o mjesečnoj potrošnji vode 2. Javni isporučitelji vodne usluge – Vodovod/komunalno poduzeće, interni izvještaji o mjesečnoj potrošnji vode 3. – 5. eVisitor 6. DZS, Naselja obuhvaćena mrežom javne vodoopskrbe i Statističko izvješće – Stanovništvo RH (godišnje procjene)
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. – 6. Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	1 – 6. Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava kao omjer (%) finalne potrošnje vode po noćenju turista (m³) u smještajnim objektima destinacije i u odnosu na potrošnju vode po stanovniku destinacije (m³). F_1 – ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja F_2 – ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja T_1 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja T_2 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja N_1 – broj dana u mjesecu s najmanjim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) N_2 – broj dana u mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) S – broj stanovnika u destinaciji $\text{potrošnja vode po noćenju turista} = \frac{F_2 N_1 - F_1 N_2}{T_2 N_1 - T_1 N_2}$ $\text{potrošnja vode po noćenju stanovnika} = \frac{1}{S} \left(\frac{T_2 F_1 - T_1 F_2}{T_2 N_1 - T_1 N_2} \right)$	

	$\text{omjer potrošnje vode po noćenju turista i stanovnika} = \frac{\text{potrošnja vode po noćenju turista}}{\text{potrošnja vode po noćenju stanovnika}} \times 100$ Alternativna metoda: Anketa gospodarskih subjekata u turizmu u smještajnim objektima = norma potrošnje vode turista po noćenju / potrošnja vode.		
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine		
Početna vrijednost	2025.	2027.	2029.
-907			

Napomena: * u sklopu smještajnih objekata često se nalazi i ugostiteljski objekt, a potrošnja vode je mjerena preko jednog vodomjera, što dovodi do precijenjenosti potrošnje vode u smještajnim objektima. To je također vidljivo i iz nesrazmjera potrošnje vode u mjesecima s najmanje i najviše noćenja.

4.2.2. Gospodarenje otpadom

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone) (GO-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS: Količina otpada koju proizvodi odredište (tone po stanovniku po godini ili po mjesecu) (D.3.1.) (prilagođeno)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – gospodarenje otpadom
	Povezanost s ciljevima Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (SDG)	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 Odgovorna potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. i Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027. godine	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj prati omjer količina komunalnog otpada nastalog po noćenju turista u smještaju u usporedbi s količinama otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone po stanovniku, u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja)
	Opis	Pokazateljem se prati ostvarenje veze između proizvodnje otpada u turizmu i gospodarskog rasta te uspješnost sprečavanja nastanka otpada u destinaciji. Ukazuje na okolišni aspekti rizika u turističkim destinacijama gdje nedovoljno adekvatna infrastruktura gospodarenja otpadom u kombinaciji sa povećanom turističkom aktivnosti može ugroziti konkurentnost turističke destinacije. Pokazatelj je važan za atraktivnost destinacije i u slučaju neuređenog ili preopterećenog (prekapacitiranog) sustava gospodarenja otpadom što predstavlja ograničavajući čimbenik razvoja destinacije. Noćenja turista jesu svaka registrirana noć osobe (turista) u objektu koji pruža uslugu smještaja (prijavljena noćenja u

		komercijalnom i nekomercijalnom smještaju u sustavu eVisitor). Komunalni otpad je miješani komunalni otpad i odvojeno sakupljeni otpad. Javna usluga sakupljanja komunalnog otpada podrazumijeva prikupljanje komunalnog otpada na području pružanja javne usluge putem spremnika od pojedinog korisnika i prijevoz i predaju tog otpada ovlaštenoj osobi za obradu takvoga otpada.
Podaci	Naziv podataka	1. Ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja (tone) 2. Ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (tone) 3. Ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima destinacije u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja 4. Ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima destinacije u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja 5. Broj stanovnika u destinaciji
	Mjerna jedinica	1. i 2. tone 3, 4 i 5. N/P
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. i 2. pružatelj javne usluge koje je a) trgovačko društvo koje osniva jedna ili više jedinica lokalne samouprave (JLS), temeljem odluke predstavničkog tijela JLS ili pravna ili b) fizička osoba – obrtnik temeljem koncesije dodijeljene odlukom predstavničkog tijela JLS / Upravni odjeli jedinica lokalne/područje samouprave 3. – 4. eVisitor 5. DZS, Popis stanovništva RH (godišnje procjene)
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. i 2. Podatak je dostupan (potencijalno djelomična dostupnost kvalitetnih/verificiranih podataka na razini pojedinih gradova/općina) 3. i 4. Podatak je dostupan 5. Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 5. Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava kao omjer količine otpada nastalog po noćenju turista u smještaju u odnosu na ukupne količine komunalnog otpada nastale u destinaciji u mjesecima s najnižom i najvišom turističkom aktivnosti F_1 – ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja (tone) F_2 – ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja T_1 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja T_2 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja S – broj stanovnika u destinaciji N_1 – broj dana u mjesecu s najmanjim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) N_2 – broj dana u mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) W_{TN} – količina otpada po turističkom noćenju: $W_{TN} = \frac{F_2 N_1 - F_1 N_2}{T_2 N_1 - T_1 N_2}$ W_{RN} – količina otpada po noćenju stanovnika:	

	$W_{RN} = \frac{1}{S} \left(\frac{T_2 F_1 - T_1 F_2}{T_2 N_1 - T_1 N_2} \right)$ W_T – količina otpada nastalog zbog noćenja turizma u vremenskom intervalu (mjesec s najvećim brojem noćenja). Izračunava se kao umnožak broja noćenja u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (T_2) i količine otpada po turističkom noćenju (W_{TN}): $W_T = T_2 \times W_{TN}$ W_R – količina otpada od lokalnog stanovništva u destinaciji u vremenskom intervalu (mjesec s najvećim brojem noćenja). Izračunava se kao umnožak broja stanovnika (S), broja dana u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (N_2) i količine otpada po noćenju stanovnika (W_{RN}): $W_R = S \times N_2 \times W_{RN}$ <i>omjer količine komunalnog otpada koji su proizveli turisti u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju i lokalno stanovništvo</i> $(za promatrani period) = \frac{W_T}{W_R}$		
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine		
Početna vrijednost (2024)	2026.	2028.	2030.
-54,99			

4.2.3. Zaštita bioraznolikosti

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite) (BR-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST – Postotak zaštićenih područja (morskih i kopnenih) prema ukupnoj površini
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – zaštita bioraznolikosti
	Povezanost s ciljevima Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (SDG)	Cilj 13: Klimatske promjene – zaštita prirodnih područja doprinosi ublažavanju klimatskih promjena kroz očuvanje šuma i drugih ekosustava koji apsorbiraju ugljikov dioksid. Cilj 14: Život ispod vode – ovaj cilj uključuje očuvanje i održivo korištenje oceana, mora i morskih resursa. Zaštićena prirodna područja mogu uključivati morske i obalne ekosustave. Cilj 15: Život na zemlji – usredotočuje se na zaštitu, obnovu i održivu upotrebu kopnenih ekosustava te očuvanje bioraznolikosti i zaustavljanje degradacije zemljišta i gubitka staništa.
	Povezanost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. i Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027. godine	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor

Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira udio zaštićenih prirodnih područja (dalje u tekstu: ZPP) (kopnenih i morskih) i područja ekološke mreže Natura 2000, u ukupnoj površini destinacije (jedan ili više JLS-ova), te njihova struktura prema kategoriji zaštite.		
	Opis	Turizam zasnovan na prirodi brzo raste, a jedan od ključnih faktora za iskustvo posjetitelja je kvaliteta okoliša. Bioraznolika područja privlače turiste, posebno ona s infrastrukturom koja omogućava pristupačnost. Očuvanje kopnene i morske bioraznolikosti ključno je za očuvanje značajnih ekonomskih koristi koje države ostvaruju od turizma. Udio zaštićenih područja ukazuje na aktivnosti vezane za očuvanje bioraznolikosti te na očuvanje, obnovu i održivu upotrebu ekosustava i njihovih usluga.		
	Podpokazatelji	– udio zaštićenih prirodnih područja i područja ekološke mreže Natura 2000 u ukupnoj površini destinaciji – kategorije zaštićenih prirodnih područja u destinaciji		
Podaci	Naziv podataka	1. Površina zaštićenih prirodnih područja prema kategoriji 2. Kategorija zaštite prirodnih područja 3. Površina destinacije		
	Mjerna jedinica	1. Površina ZPP 2. Kategorija zaštite 3. Površina destinacije		
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Biportal 2. Biportal 3. Podatci JLS-a		
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. – 3. Podatak je dostupan		
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 3. Na razini godine		
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava kao udio površina zaštićenih područja u destinaciji u odnosu na ukupnu površinu destinacije i prema kategorijama zaštite temeljem zakona kojim se uređuje zaštita prirode			
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine			
Početna vrijednost (2024.)	2028.	2032.	2036.	
34,02%				

4.2.4. Održivo upravljanje energijom

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije (UEN-1)		
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS: Potrošnja energije po turističkom noćenju u usporedbi s potrošnjom energije općeg stanovništva po osobi po noći	
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – održivo upravljanje energijom	
	Povezanost s ciljevima Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (SDG)	Cilj 7. Pristupačna energija iz čistih izvora Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice	

	Povezanost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. i Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027. godine	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je omjer ukupne količine električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije, a temelji se na sezonalnosti potrošnje.
	Opis	Ovaj pokazatelj daje uvid u opterećenje energetske infrastrukture i potrebe implementacije održivih oblika energije. S obzirom na intenzivnu potrebu za energijom tijekom visoke sezone, posebice u Jadranskoj Hrvatskoj, važno je razmotriti stvarno opterećenje.
Podaci	Naziv podataka	1. Ukupna finalna potrošnja el. energije u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanje ostvarenim brojem noćenja 2. Ukupna finalna potrošnja el. energije u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja 3. Broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanje ostvarenih noćenja 4. Broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najviše ostvarenih noćenja 5. Broj stanovnika u destinaciji koji imaju pristup elektro-energetskoj mreži
	Mjerna jedinica	1. i 2. KWh 3., 4. – noćenje 5. stanovnik
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. i 2. HEP-ODS 3., 4. – eVisitor 5. DZS, Statističko izvješće – Stanovništvo RH (godišnje procjene)
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. i 2. Podatak je dostupan (uz poseban zahtjev) 3. – 5. Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 5. Svake četiri godine
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava kao omjer finalne potrošnje el. energije po noćenju turista (kWh) u smještajnim objektima u odnosu na potrošnju el. energije po stanovniku destinacije (kWh). F_1 – ukupna finalna potrošnja el. energije u kućanstvima i smještajnim objektima u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanje ostvarenim brojem noćenja F_2 – ukupna finalna potrošnja el. energije kućanstvima i smještajnim objektima u destinaciji kalendarskom mjesecu s najviše ostvarenih noćenja T_1 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim ostvarenim brojem noćenja T_2 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja S – broj stanovnika u destinaciji N_1 – broj dana u mjesecu s najmanjim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) N_2 – broj dana u mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) $\text{potrošnja el. energije po noćenju turista} = \frac{F_2 N_1 - F_1 N_2}{T_2 N_1 - T_1 N_2}$	

	$\text{potrošnja el. energije po noćenju stanovnika} = \frac{1}{S} \left(\frac{T_2 F_1 - T_1 F_2}{T_2 N_1 - T_1 N_2} \right)$ $\text{omjer potrošnje el. energije po noćenju turista i stanovnika} = \frac{\text{potrošnja el. energije po noćenju turista}}{\text{potrošnja el. energije po noćenju stanovnika}} \times 100$		
Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Početna vrijednost (2024.)	2028.	2032.	2036.
Podaci su zatraženi od javnih isporučitelja električne energije, ali nisu dostavljeni			

Napomena: * vrijednost je negativna zbog toga što je u siječnju (mjesecu s najmanje turističkih noćenja) potrošnja električne energije veća nego u kolovozu (mjesecu s najviše turističkih noćenja).

4.2.5. Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (UPK-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC – Postojeći sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama
	Povezanost s ciljevima Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (SDG)	Cilj 3 – Zdravlje i dobrobit Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. i Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027. godine	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog međuođnosa turizma i klime
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se utvrđuje postoji li u destinaciji sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
	Opis	Članak 7. Pariškog sporazuma postavlja globalni cilj »poboljšanja sposobnosti prilagodbe, jačanja otpornosti i smanjenja ranjivosti na klimatske promjene«. Provedba nacionalnih i lokalnih planova prilagodbe, izgradnja kapaciteta i tehnologije te povećani financijski tokovi navedeni su kao ključni alati za provedbu aktivnosti prilagodbe. Sektor turizma je jedan od pet najranjivijih sektora na klimatske promjene. Stoga je uspostava sustava za procjenu izloženosti, otpornosti i rizika te provedbu mjera za prilagodbu klimatskim promjenama na svim razinama ključna za održivost turizma kao ključne gospodarske grane u Republici Hrvatskoj. Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20) i Zakon o

		klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 127/19) reguliraju pitanje prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj.	
Podaci	Naziv podataka	Doneseni i provedeni strateški, planski ili programski dokumenti koji integriraju koncept prilagodbe klimatskim promjenama i procjenu rizika na razini destinacije	
	Mjerna jedinica	N/P	
	Izvor podataka/potencijalni izvor	Upravni odjeli JLS	
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak je dostupan	
	Periodičnost prikupljanja podataka	Jednom godišnje	
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj je informacija o tome je li destinacija donijela dokumente (strategiju i/ili plan i/ili program) te koji je napredak/udio mjera u provedbi i/ili implementiranih mjera za prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena i procjenu rizika – DA/NE/ udio mjera u provedbi i/ili implementiranih		
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine		
Početna vrijednost (2023.)	2025.	2027.	2029.
NE*			

*S obzirom da je destinacija Zlatni Papuk nastala udruživanjem četiri JLS (Općine Velika, Kaptol, Brestovac i Jakšić), na razini destinacije ne posjedujemo niti jedan dokument za prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena i procjenu rizika, no takve dokumente posjeduju naše JLS svaka za sebe.

4.3. Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na ekonomske aspekte održivosti

4.3.1. Turistički promet

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem (TP-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) – Postotak godišnjeg broja dolaznih posjetitelja u mjesecima ili tromjesečju s najvećim opterećenjem
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – turistički promet
	Povezanost s ciljevima Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (SDG)	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 – Odgovorna potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. i Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027. godine	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa/ Repozicioniranje Hrvatske kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj dolazaka turista u destinaciji u mjesecu koji se smatra glavnom turističkom sezonom temeljem broja ostvarenih

		noćenja što ujedno podrazumijeva i najveće opterećenje kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom kontekstu.		
	Opis	Priljev posjetitelja u turističku destinaciju predstavlja obvezni uzrok potrebe za upravljanjem održivošću destinacije. S obzirom na činjenicu da turizam predstavlja uglavnom sezonalnu aktivnost, ovim pokazateljem svakako valja uzeti u obzir razlike u priljevu posjetitelja unutar i van turističke sezone, pri čemu je priljev posjetitelja u periodu glavne, odnosno visoke turističke sezone najrelevantniji podatak za upravljanje održivošću destinacije.		
Podaci	Naziv podataka	Ukupan broj dolazaka turista kao broj osoba koje su se u destinaciji prijavile i ostvarile noćenje u objektu koji pruža uslugu smještaja.		
	Mjerna jedinica	Dolazak, odnosno prijava posjetitelja u smještajnom objektu		
	Izvor podataka/potencijalni izvor	eVisitor		
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak je dostupan		
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podaci su kontinuirano dostupni na godišnjoj razini.		
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj je informacija o ukupnom broju dolazaka turista u destinaciji u mjesecu s najvećim brojem ostvarenih dolazaka, te se broj direktno preuzima iz sustava eVisitor i služi kao pokazatelj.			
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje			
Početna vrijednost (2024.)	2025.	2026.	2027.	
989				

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Prosječna duljina boravka turista u destinaciji (TP-2)		
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST/ETIS (prilagodba) – Prosječna duljina boravka dolaznih posjetitelja i prosječna duljina boravka domaćih posjetitelja/ Prosječna duljina boravka turista	
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – turistički promet	
	Povezanost s ciljevima Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (SDG)	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 – Odgovorna potrošnja i proizvodnja	
	Povezanost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. i Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027. godine	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa	
	Definicija	Pokazateljem se definira prosječan broj noćenja koje jedan turist ostvari u destinaciji.	

Obilježja pokazatelja	Opis	Duljina boravka, odnosno prosječan broj noćenja koje turisti ostvaruju u destinaciji se može smatrati relevantnom informacijom za upravljanje destinacijom, poglavito u kontekstu suvremenih trendova skraćivanja duljine boravka, ali i s aspekta upravljanja ljudskim potencijalima potrebnim za održavanje ujednačene razine pružanja sveobuhvatne turističke usluge što se posebno odnosi na segment smještaja.		
	Podpokazatelji	– Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem ostvarenih turističkih noćenja – Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem ostvarenih turističkih noćenja – Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u komercijalnom smještaju – Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u nekomercijalnom smještaju		
Podaci	Naziv podataka	Dolazak turista predstavlja posjetitelja koji se prijavio i ostvario noćenje u objektu koji pruža uslugu smještaja. Noćenje turista predstavlja svaku registriranu noć posjetitelja u objektu koji pruža uslugu smještaja.		
	Mjerna jedinica	Registrirano noćenje u smještajnom objektu. Dolazak, odnosno prijava posjetitelja u smještajnom objektu.		
	Izvor podataka/potencijalni izvor	eVisitor		
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podaci su dostupni		
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podaci su kontinuirano dostupni		
Metodologija izračuna pokazatelja	$\text{Prosječna duljina boravka turista u destinaciji} = \frac{\text{Ukupan broj registriranih noćenja u destinaciji}}{\text{Ukupan broj dolazaka turista u destinaciju}}$			
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje			
Početna vrijednost (2024.)	2025.	2026.	2027.	
2,3				

4.3.2. Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) – Udio zaposlenih u turističkim djelatnostima u odnosu na ukupno gospodarstvo
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
	Povezanost s ciljevima Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (SDG)	Cilj 8 – Uključiv i održiv ekonomski rast, puna i produktivna zaposlenost te dostojanstveni rad za sve Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti
	Povezanost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. i Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027. godine	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Posebni cilj: Jačanje ljudskih potencijala u turizmu
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj zaposlenih na mjesečnoj razini u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećoj nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (dalje u tekstu: NKD)
	Opis	Budući da rad predstavlja obvezni proizvodni čimbenik uslužnih djelatnosti, izravno povezan s isporukom turističkog proizvoda odnosno usluge, povećanje ili smanjenje ukupnog broja zaposlenih osoba u središnjim turističkim djelatnostima (pružanje smještaja te priprema i usluživanje hrane) može posredno ukazivati na poboljšanje odnosno pogoršanje poslovanja gospodarskih subjekata općenito u svim turističkim djelatnostima.
	Podpokazatelji	– Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane prema satima rada – Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane po spolu, godišnji prosjek – Prosjek broja zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u odnosu na ukupan broj zaposlenih (%)
Podaci	Naziv podataka	1. Broj zaposlenih prema mjestu rada 2. Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
	Mjerna jedinica	Fizička osoba u radnom odnosu
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Portal za napredno praćenje tržišta rada 2. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i podatci dostupni u Ministarstvu
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. – 2. Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 2. Podatak je kontinuirano dostupan podatak na mjesečnoj razini
Metodologija izračuna pokazatelja	Podaci se preuzimaju iz službenih administrativnih izvora	

Učestalost mjerjenja	Jednom godišnje		
Početna vrijednost (2024.)	2025.	2026.	2027.
139			

* Odnosi se na broj osiguranika u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, zadnji dan u godini

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-2)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (u daljnjem tekstu: OECD): Izravni bruto domaći proizvod turizma, Produktivnost rada u turističkim djelatnostima (kombinacija – prilagodba)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu i turistički promet
	Povezanost s ciljevima Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (SDG)	Cilj 8 – Uključiv i održiv ekonomski rast, puna i produktivna zaposlenost te dostojanstveni rad za sve Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti
	Povezanost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. i Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027. godine	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Posebni cilj: Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira poslovni prihod gospodarskih subjekata ostvaren tijekom godine u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećem NKD-u
	Opis	Poslovni prihod izravno je povezan sa sposobnosti gospodarskih subjekata da isporuče turistički proizvod odnosno uslugu, pri čemu promjena u vremenu odnosno povećanje ili smanjenje poslovnog prihoda može ukazivati na poboljšanje odnosno pogoršanje poslovnog položaja gospodarskih subjekata uslijed internih ili eksternih razloga, ali i neizravno upućivati na položaj gospodarskih subjekata u svim turističkim djelatnostima na razini destinacije.

	Podpokazatelji	– dodana vrijednost gospodarskih subjekata registriranih na području destinacije ostvarena tijekom godine – bruto dobit/gubitak gospodarskih djelatnosti registriranih na području destinacije ostvaren tijekom godine		
Podaci	Naziv podataka	Poslovni prihod ostvaren tijekom godine		
	Mjerna jedinica	EUR		
	Izvor podataka/potencijalni izvor	FINA/Porezna uprava – podatak iz Registra godišnjih financijskih izvještaja		
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak je dostupan na zahtjev od FINA/Porezna uprava, podrazumijeva posebnu obradu kako bi se dobili podaci na razini destinacije		
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podatak je kontinuirano dostupan podatak na godišnjoj razini		
Metodologija izračuna pokazatelja	Podaci će na zahtjev biti dostupni u Ministarstvu			
Učestalost mjerenja	Jednom godišnje			
Početna vrijednost (2023.)	2024.	2025.	2026.	
3.360,53				

4.4. Obvezni pokazatelji održivosti koji mjere utjecaj turizma na prostorne aspekte održivosti destinacije i organizaciju turizma

4.4.1. Turistička infrastruktura

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija (TI-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC – Trenutačni popis i klasifikacija turističkih dobara i atrakcija uključujući prirodna i kulturna mjesta
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – turistička infrastruktura
	Povezanost s ciljevima Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (SDG)	Cilj 8: Dostojan rad i ekonomski rast – promicanje održivog turizma koji pridonosi zapošljavanju i rastu. Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice – očuvanje kulturne i prirodne baštine urbanog okruženja. Cilj 12: Održiva potrošnja i proizvodnja – odgovorno upravljanje prirodnim resursima.

		Cilj 15: Život na zemlji – zaštita, obnova i promicanje održive uporabe ekosustava, očuvanje biološke raznolikosti.
	Povezanost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. i Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027. godine	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Repozicioniranje Hrvatske kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se vrši identifikacija i kategorizacija turističkih resursa na području destinacije, uključujući prirodne (parkovi, rezervati, pejzaži) i kulturno-povijesne/antropogene atrakcije (povijesni lokaliteti, muzeji, spomenici, nematerijalna baština).
	Opis	Identifikacija i kategorizacija turističkih resursa ključna je za razvoj održivog turizma jer omogućava efikasno upravljanje i očuvanje prirodnih i kulturnih resursa. Pruža temelj za kreiranje ciljanih marketinških strategija koje ističu jedinstvene atribute destinacije, privlačeći time odgovarajuće turiste. Osim toga, pomaže lokalnim zajednicama da razumiju i vrednuju svoju baštinu, potičući lokalno sudjelovanje i osvještavanje važnosti očuvanja tih resursa za buduće generacije.
	Podpokazatelji	– popisi kulturnih dobara (opcionalno, uključujući procjenu i naznaku ranjivosti) – identifikacija i popisivanje nematerijalne kulturne baštine – popis lokaliteta i dobara prirodne baštine s naznakom vrste, stanja očuvanja i ranjivosti.
Podaci	Naziv podataka	1. Popis i vrsta zaštićenih kulturnih dobara 2. Popis i vrsta kulturnih dobara nacionalnog značaja 3. Popis i vrsta preventivno zaštićenih dobara 4. Popis i kategorija zaštićenih prirodnih područja u RH
	Mjerna jedinica	1. – 4. broj/vrsta (kategorija)
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. – 3. Registar kulturnih dobara RH (ministarstvo nadležno za kulturu) 4. Bioportal (ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša)
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 4. Kontinuirano dostupan podatak na godišnjoj razini.
Metodologija izračuna pokazatelja		
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Početna vrijednost (2024.)		
Popis i vrsta zaštićenih	Naziv dobara	Klasifikacija
	Arheološka zona Bangradac	kopnena arheološka zona/nalazište
	Ruševine dolačkog grada	vojne i obrambene građevine

kulturnih dobara	Tradicije hrvatskog lovstva	znanja i vještine
	Zlatna formula jezika ča-kaj-što	usmena predaja, izričaji i govori
	Arheološko nalazište Njive	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Pliš	kopnena arheološka zona/nalazište
	Orgulje u crkvi sv. Barbare	glazbeni instrumenti
	Crkveno pučko pjevanje	izvedbene umjetnosti
	Arheološka zona Gradca	kopnena arheološka zona/nalazište
	Šetana kola s područja Slavonije	izvedbene umjetnosti
	Umijeće sviranja na tamburi samici	znanje i vještine
	Umijeće izrade tradicijskih ženskih frizura s područja Slavonije, Baranje i Srijema	znanje i vještine
	Orgulje iz crkve sv. Mihaela Arkandela	glazbeni instrumenti
	Župni dvor u Kaptolu	stambene građevine
	Priprema tradicijskog slavonskog kulena/kulina	znanje i vještine
	Umijeće izrade slavonskog kožnog preluka	tradijski obrti
	Svatovac – tradicionalno vokalno-instrumentalni napjev s područja Slavonije, Baranje i Srijema	Izvedbena umjetnost
	Medičarski obrt u području sjeverozapadne Hrvatske i Slavonije	Tradijski obrt
	Bečarac – tradicijski glazbeni i verbalni oblik s područja Slavonije, Baranje i Srijema	Izvedbena umjetnost
	Arheološki lokalitet Čemernica	kopnena arheološka zona/ nalazište
	Arheološko nalazište Rudina	kopnena arheološka zona/ nalazište
	Trenkov dvor	vojne i obrambene građevine
	Crkva sv. Augustina	sakralne građevine
	Srednjovjekovni grad Velika	vojne i obrambene građevine
	Crkva sv. Mihovila Arkandela	sakralne građevine
	Stari grad Kaptol	vojne i obrambene građevine
	Crkva sv. Petra i Pavla Apostola	sakralne građevine
	Ruševine starog grada Kamengrada	vojne i obrambene građevine
	Inventar crkve sv. Augustina	sakralne/religijske zbirke
	Inventar crkve sv. Petra i Pavla Apostola	sakralne/religijske zbirke
	Brvnara partizanske škole depadansa (Muzeja)	memorijalne građevine
	Lokalitet partizanske šumske škole	memorijalne građevine
	Mjesto stradanja žrtava fašizma koje čine ruševine crkve sv. Oca Nikolaja, dva bunara i spomenik žrtvama fašističkog terora	memorijalne građevine
	Spomen grobnica palih boraca NOR-a	memorijalna obilježja i mjesta
	Mozaik „Šušnjarska borba“	memorijalna obilježja i mjesta
	Grobnica palih boraca NOV, pripadnika XL divizije	memorijalne građevine
	Spomen kosturnica poginulih boraca NORa	memorijalna obilježja i mjesta
Popis i vrsta kulturnih	Naziv dobra - Klasifikacija	

dobara nacionalno g značaja																																																																															
Popis i vrsta preventivn o zaštićenih dobara	<table> <tr> <th data-bbox="379 309 815 344">Naziv dobra</th><th data-bbox="815 309 1380 344">Klasifikacija</th></tr> <tr><td data-bbox="379 344 815 380">Arheološko nalazište Kučište</td><td data-bbox="815 344 1380 380">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 380 815 445">Ranosrednjovjekovna nekropola (Brestovac)</td><td data-bbox="815 380 1380 445">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 445 815 481">Arheološko nalazište Gaišća</td><td data-bbox="815 445 1380 481">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 481 815 517">Arheološko nalazište Glavica</td><td data-bbox="815 481 1380 517">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 517 815 553">Arheološko nalazište Grebuše</td><td data-bbox="815 517 1380 553">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 553 815 589">Arheološko nalazište Kamenjače</td><td data-bbox="815 553 1380 589">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 589 815 654">Nalazište iz kasnog brončanog doba (Deževci)</td><td data-bbox="815 589 1380 654">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 654 815 689">Antičko naselje (Dolac)</td><td data-bbox="815 654 1380 689">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 689 815 725">Arheološko nalazište Kuzma</td><td data-bbox="815 689 1380 725">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 725 815 761">Arheološko nalazište Šašnice</td><td data-bbox="815 725 1380 761">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 761 815 797">Srednjovjekovni nalazište (Dolac)</td><td data-bbox="815 761 1380 797">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 797 815 833">Prapovijesno naselje (Ivandol)</td><td data-bbox="815 797 1380 833">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 833 815 869">Arheološko nalazište Glavica</td><td data-bbox="815 833 1380 869">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 869 815 904">Prapovijesno naselje (Jeminovac)</td><td data-bbox="815 869 1380 904">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 904 815 969">Nalazište iz neolitika/eneolitika (Jeminovac)</td><td data-bbox="815 904 1380 969">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 969 815 1034">Nalazište iz mlađeg željeznog doba (Kamenski Vučjak)</td><td data-bbox="815 969 1380 1034">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1034 815 1070">Arheološko nalazište Vučja smrt</td><td data-bbox="815 1034 1380 1070">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1070 815 1106">Arheološko nalazište Grančine</td><td data-bbox="815 1070 1380 1106">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1106 815 1142">Arheološko nalazište Turska gradina</td><td data-bbox="815 1106 1380 1142">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1142 815 1207">Nalazište iz neolitika/eneolitika (Kujnik)</td><td data-bbox="815 1142 1380 1207">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1207 815 1243">Arheološko nalazište Njive</td><td data-bbox="815 1207 1380 1243">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1243 815 1279">Antičko nalazište (Orljava)</td><td data-bbox="815 1243 1380 1279">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1279 815 1314">Prapovijesno naselje (Pasikovci)</td><td data-bbox="815 1279 1380 1314">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1314 815 1350">Arheološko nalazište Brdo</td><td data-bbox="815 1314 1380 1350">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1350 815 1386">Arheološko nalazište Duljine</td><td data-bbox="815 1350 1380 1386">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1386 815 1422">Prapovijesno naselje (Ruševac)</td><td data-bbox="815 1386 1380 1422">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1422 815 1458">Prapovijesno nalazište (Skenderovci)</td><td data-bbox="815 1422 1380 1458">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1458 815 1523">Rijeka Orljava , nalazište drvenog čamca – monoksila (Skenderovci)</td><td data-bbox="815 1458 1380 1523">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1523 815 1588">Prapovijesno, antičko, srednjovjekovno i novovjekovno nalazište (Skenderovci)</td><td data-bbox="815 1523 1380 1588">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1588 815 1653">Prapovijesno i srednjovjekovno nalazište (Skenderovci)</td><td data-bbox="815 1588 1380 1653">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1653 815 1688">Arheološko nalazište Turski grad</td><td data-bbox="815 1653 1380 1688">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1688 815 1724">Arheološko nalazište Ravneš</td><td data-bbox="815 1688 1380 1724">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1724 815 1792">Potok Brzaja, nalazište iz brončanog/ željeznog doba (Striježevica)</td><td data-bbox="815 1724 1380 1792">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1792 815 1827">Desni potok na Psunju (Šnjegavić)</td><td data-bbox="815 1792 1380 1827">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1827 815 1863">Antičko nalazište (Šnjegavić)</td><td data-bbox="815 1827 1380 1863">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1863 815 1928">Nalazište iz starijeg željeznog doba (Šnjegavić)</td><td data-bbox="815 1863 1380 1928">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1928 815 1964">Antičko naselje (Vranić)</td><td data-bbox="815 1928 1380 1964">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> <tr><td data-bbox="379 1964 815 2000">Prapovijesno naselje (Bertelovci)</td><td data-bbox="815 1964 1380 2000">kopnena arheološka zona/nalazište</td></tr> </table>	Naziv dobra	Klasifikacija	Arheološko nalazište Kučište	kopnena arheološka zona/nalazište	Ranosrednjovjekovna nekropola (Brestovac)	kopnena arheološka zona/nalazište	Arheološko nalazište Gaišća	kopnena arheološka zona/nalazište	Arheološko nalazište Glavica	kopnena arheološka zona/nalazište	Arheološko nalazište Grebuše	kopnena arheološka zona/nalazište	Arheološko nalazište Kamenjače	kopnena arheološka zona/nalazište	Nalazište iz kasnog brončanog doba (Deževci)	kopnena arheološka zona/nalazište	Antičko naselje (Dolac)	kopnena arheološka zona/nalazište	Arheološko nalazište Kuzma	kopnena arheološka zona/nalazište	Arheološko nalazište Šašnice	kopnena arheološka zona/nalazište	Srednjovjekovni nalazište (Dolac)	kopnena arheološka zona/nalazište	Prapovijesno naselje (Ivandol)	kopnena arheološka zona/nalazište	Arheološko nalazište Glavica	kopnena arheološka zona/nalazište	Prapovijesno naselje (Jeminovac)	kopnena arheološka zona/nalazište	Nalazište iz neolitika/eneolitika (Jeminovac)	kopnena arheološka zona/nalazište	Nalazište iz mlađeg željeznog doba (Kamenski Vučjak)	kopnena arheološka zona/nalazište	Arheološko nalazište Vučja smrt	kopnena arheološka zona/nalazište	Arheološko nalazište Grančine	kopnena arheološka zona/nalazište	Arheološko nalazište Turska gradina	kopnena arheološka zona/nalazište	Nalazište iz neolitika/eneolitika (Kujnik)	kopnena arheološka zona/nalazište	Arheološko nalazište Njive	kopnena arheološka zona/nalazište	Antičko nalazište (Orljava)	kopnena arheološka zona/nalazište	Prapovijesno naselje (Pasikovci)	kopnena arheološka zona/nalazište	Arheološko nalazište Brdo	kopnena arheološka zona/nalazište	Arheološko nalazište Duljine	kopnena arheološka zona/nalazište	Prapovijesno naselje (Ruševac)	kopnena arheološka zona/nalazište	Prapovijesno nalazište (Skenderovci)	kopnena arheološka zona/nalazište	Rijeka Orljava , nalazište drvenog čamca – monoksila (Skenderovci)	kopnena arheološka zona/nalazište	Prapovijesno, antičko, srednjovjekovno i novovjekovno nalazište (Skenderovci)	kopnena arheološka zona/nalazište	Prapovijesno i srednjovjekovno nalazište (Skenderovci)	kopnena arheološka zona/nalazište	Arheološko nalazište Turski grad	kopnena arheološka zona/nalazište	Arheološko nalazište Ravneš	kopnena arheološka zona/nalazište	Potok Brzaja, nalazište iz brončanog/ željeznog doba (Striježevica)	kopnena arheološka zona/nalazište	Desni potok na Psunju (Šnjegavić)	kopnena arheološka zona/nalazište	Antičko nalazište (Šnjegavić)	kopnena arheološka zona/nalazište	Nalazište iz starijeg željeznog doba (Šnjegavić)	kopnena arheološka zona/nalazište	Antičko naselje (Vranić)	kopnena arheološka zona/nalazište	Prapovijesno naselje (Bertelovci)	kopnena arheološka zona/nalazište
Naziv dobra	Klasifikacija																																																																														
Arheološko nalazište Kučište	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Ranosrednjovjekovna nekropola (Brestovac)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Arheološko nalazište Gaišća	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Arheološko nalazište Glavica	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Arheološko nalazište Grebuše	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Arheološko nalazište Kamenjače	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Nalazište iz kasnog brončanog doba (Deževci)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Antičko naselje (Dolac)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Arheološko nalazište Kuzma	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Arheološko nalazište Šašnice	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Srednjovjekovni nalazište (Dolac)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Prapovijesno naselje (Ivandol)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Arheološko nalazište Glavica	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Prapovijesno naselje (Jeminovac)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Nalazište iz neolitika/eneolitika (Jeminovac)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Nalazište iz mlađeg željeznog doba (Kamenski Vučjak)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Arheološko nalazište Vučja smrt	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Arheološko nalazište Grančine	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Arheološko nalazište Turska gradina	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Nalazište iz neolitika/eneolitika (Kujnik)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Arheološko nalazište Njive	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Antičko nalazište (Orljava)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Prapovijesno naselje (Pasikovci)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Arheološko nalazište Brdo	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Arheološko nalazište Duljine	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Prapovijesno naselje (Ruševac)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Prapovijesno nalazište (Skenderovci)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Rijeka Orljava , nalazište drvenog čamca – monoksila (Skenderovci)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Prapovijesno, antičko, srednjovjekovno i novovjekovno nalazište (Skenderovci)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Prapovijesno i srednjovjekovno nalazište (Skenderovci)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Arheološko nalazište Turski grad	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Arheološko nalazište Ravneš	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Potok Brzaja, nalazište iz brončanog/ željeznog doba (Striježevica)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Desni potok na Psunju (Šnjegavić)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Antičko nalazište (Šnjegavić)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Nalazište iz starijeg željeznog doba (Šnjegavić)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Antičko naselje (Vranić)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														
Prapovijesno naselje (Bertelovci)	kopnena arheološka zona/nalazište																																																																														

	Nalazište iz neolitika/eneolitika (Bertelovci)	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Brdo	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Topoljane	kopnena arheološka zona/nalazište
	Srednjovjekovna nekropola (Eminovci)	kopnena arheološka zona/nalazište
	Srednjovjekovno nalazište (Eminovci)	kopnena arheološka zona/nalazište
	Srednjovjekovno nalazište (Granje)	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološki lokalitet Alibegovica	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološki lokalitet Guščak/ Koriya	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološki lokalitet Luka 1	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološki lokalitet Luka 2	kopnena arheološka zona/nalazište
	Nalazište iz starijeg željeznog doba (Jakšić)	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Sastavke	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Pod grabikom	kopnena arheološka zona/nalazište
	Nalazište starijeg željeznog doba (Rajsavac)	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Krivaj	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Brodić	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Livade – Buban/Popovac/Urija	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Smrk	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Ošoka	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Pustara	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Budžak	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Koriye/Koriya	kopnena arheološka zona/nalazište
	Pogana gradina (Doljanovci)	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Voljevac	kopnena arheološka zona/nalazište
	Nalazište iz neolitika/eneolitika (Doljanovci)	kopnena arheološka zona/nalazište
	Nekropola iz starijeg željeznog doba (Doljanovci)	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Tursko groblje	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Topinica	kopnena arheološka zona/nalazište
	Prapovijesno naselje (Kaptol)	kopnena arheološka zona/nalazište
	Oranice uz cestu Kaptol-Velika	kopnena arheološka zona/nalazište
	Nalazište iz neolitika/eneolitika (Kaptol)	kopnena arheološka zona/nalazište
	Prapovijesno nalazište (Podgorje)	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Gradina	kopnena arheološka zona/nalazište
	Antičko nalazište (Biškupci)	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Majur	kopnena arheološka zona/nalazište
	Nalazište iz starijeg željeznog doba (Biškupci)	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Stari Doljanci	kopnena arheološka zona/nalazište
	Ostava iz kasnog brončanog doba (Doljanci)	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Mali Papuk	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Selišta	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Umac	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Studenci	kopnena arheološka zona/nalazište
	Arheološko nalazište Vijanac	kopnena arheološka zona/nalazište
	Prapovijesno nalazište (Lučinci)	kopnena arheološka zona/nalazište

	Nalazište iz brončanog doba (Lučinci)	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Antičko nalazište (Milanovac)	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Arheološko nalazište međumeđa	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Arheološko nalazište Mali grad	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Masovna grobnica lasinjeke kulture srednjeg eneolitika (Potočani)	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Nalazište iz kasnog srednjeg vijeka (Potočani)	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Nalazište kulture lencenske keramike brončanog doba (Potočani)	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Nalazište vučedolske kulture kasnog eneolitika (Potočani)	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Arheološka zona Štivilica	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Naselje sopotske kulture (Radovanci)	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Prapovijesno, antičko i srednjovjekovno nalazište (Radovanci)	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Papuk (vrh Papuka), naselje grupe Zagreb-Vrapče iz mlađe faze kulture polja sa žarama kasnog brončanog doba (Stražeman)	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Arheološko nalazište Subekovo brdo	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Arheološko nalazište Jabukovac	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Arheološko nalazište Krivaje	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Arheološko nalazište Klenovac	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Arheološko nalazište Mala Velika	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Arheološka zona Barakovica	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Arheološka zona Svetenica	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Nalazište iz kasnog srednjeg vijeka PD „Lapjak“	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Antičko nalazište - Toplice	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Nalazište iz starijeg željeznog doba (Velika)	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Nalazište iz srednjeg brončanog doba (Velika)	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Nalazište ranolatenske kulture mlađeg željeznog doba (Velika)	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Nalazište iz kasnog srednjeg vijeka (Velika)	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Antičko nalazište – Zvonimirova ulica (Velika)	kopnena arheološka zona/nalazište												
	Antičko nalazište – željeznička stanica (Velika)	kopnena arheološka zona/nalazište												
Popis i kategorija zaštićenih prirodnih područja u RH	<table><tr><th>Zaštićena područje</th><th>Kategorija zaštićenog područja</th></tr><tr><td>Trenkovo – park oko dvorca</td><td>Spomenik parkovne arhitekture</td></tr></table>	Zaštićena područje	Kategorija zaštićenog područja	Trenkovo – park oko dvorca	Spomenik parkovne arhitekture									
	Zaštićena područje	Kategorija zaštićenog područja												
	Trenkovo – park oko dvorca	Spomenik parkovne arhitekture												
	<table><tr><th>Područje ekološke mreže</th><th>Tip područja ekološke mreže</th></tr><tr><td>Potoci oko Papuka</td><td>područja očuvanja značajna za vrste i staništa</td></tr><tr><td>Nurkovac</td><td>područja očuvanja značajna za vrste i staništa</td></tr><tr><td>Orljava</td><td>područja očuvanja značajna za vrste i staništa</td></tr><tr><td>Psunj</td><td>područja očuvanja značajna za vrste i staništa</td></tr><tr><td>Orljavac</td><td>područja očuvanja značajna za vrste i staništa</td></tr></table>	Područje ekološke mreže	Tip područja ekološke mreže	Potoci oko Papuka	područja očuvanja značajna za vrste i staništa	Nurkovac	područja očuvanja značajna za vrste i staništa	Orljava	područja očuvanja značajna za vrste i staništa	Psunj	područja očuvanja značajna za vrste i staništa	Orljavac	područja očuvanja značajna za vrste i staništa	
	Područje ekološke mreže	Tip područja ekološke mreže												
	Potoci oko Papuka	područja očuvanja značajna za vrste i staništa												
	Nurkovac	područja očuvanja značajna za vrste i staništa												
	Orljava	područja očuvanja značajna za vrste i staništa												
	Psunj	područja očuvanja značajna za vrste i staništa												
	Orljavac	područja očuvanja značajna za vrste i staništa												

	Papuk	Područja očuvanja značajna za ptice
2025.		
Popis i vrsta zaštićenih kulturnih dobara	Naziv dobra	Klasifikacija
Popis i vrsta kulturnih dobara nacionalno g značaja	Naziv dobra	Klasifikacija
Popis i vrsta preventivn o zaštićenih dobara	Naziv dobra	Klasifikacija
Popis i kategorija zaštićenih prirodnih područja u RH	Zaštićeno područje	Kategorija zaštićenog područja
	Područje ekološke mreže	Tip područja ekološke mreže
2025.		
Popis i vrsta zaštićenih kulturnih dobara		
Popis i vrsta kulturnih dobara nacionalno g značaja		
Popis i vrsta preventivn o zaštićenih dobara		
Popis i kategorija zaštićenih prirodnih područja u RH		
2026.		
Popis i vrsta zaštićenih kulturnih dobara		

Popis i vrsta kulturnih dobara nacionalnog značaja	
Popis i vrsta preventivno zaštićenih dobara	
Popis i kategorija zaštićenih prirodnih područja u RH	

4.4.2. Održivo upravljanje destinacijom

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom (OUD -1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC – Višegodišnji plan ili strategija odredišta koja je ažurna i javno dostupna
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – održivo upravljanje destinacijom
	Povezanost s ciljevima Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (SDG)	Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice – Ovaj cilj se fokusira na stvaranje održivih i otpornih urbanih područja. Višegodišnji planovi ili strategije za odredišta, koji su ažurni i javno dostupni, igraju ključnu ulogu u planiranju i upravljanju urbanim razvojem, uključujući turističke destinacije. Cilj 8: Dostojan rad i ekonomski rast – Strategije koje promiču održivi razvoj turističkih destinacija mogu doprinijeti održivom ekonomskom rastu i stvaranju kvalitetnih radnih mjesta. Cilj 12: Održiva potrošnja i proizvodnja – Višegodišnje strategije koje uključuju načela održive potrošnje i proizvodnje mogu pomoći u smanjenju ekološkog otiska turizma i promicanju održivih praksi u lokalnim zajednicama. Cilj 17: Partnerstva za ciljeve – Uspostavljanje partnerstava između različitih dionika,

		uključujući vladine i nevladine organizacije, privatni sektor i lokalne zajednice, ključno je za razvoj i provedbu uspješnih strategija održivog razvoja.
	Povezanost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. i Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027. godine	Strateški cilj: Otporan turizam Posebni cilj: Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog razvoja
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je definiran kao praćenje statusa implementacije Plana upravljanja, pri čemu je polazište terminski plan aktivnosti i njihove implementacije
	Opis	Postojanje Plana upravljanja preduvjet je destinacijskog razvoja za sva odredišta u Hrvatskoj, stoga je uspješna implementacija aktivnosti iz Plana polazište za održivo upravljanje destinacijom, te praćenja stanja upravljačkih aktivnosti.
	Podpokazatelji	– Objavljeni dokument strategije i/ili akcijskog plana destinacije. – Strategija/plan su jasno vidljivi i dostupni online. – Udio implementiranih aktivnosti iz plana (Implementirana aktivnost je aktivnost koja je u potpunosti provedena, završena, te postoje informacije u učinku iste)
Podaci	Naziv podataka	1. Strategija/ plan izrađen i javno dostupan – DA/NE 2. Ukupan broj aktivnosti definiranih Planom 3. Broj implementiranih aktivnosti definiranih planom
	Mjerna jedinica	1. Višegodišnji plan i/ili strategija 2. Broj aktivnosti 3. Broj implementiranih aktivnosti / ukupan broj aktivnosti
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1., 2. i 3. Turistička zajednica / JLS
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. – 3. Podatak dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 3. jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja	Omjer implementiranih aktivnosti / ukupni broj aktivnosti definiranih Planom X 100 Implementirane aktivnosti su one koje su u potpunosti završene, te za njih postoje mjerljivi rezultati provedbe.	

Učestalost mjerenja	Jednom godišnje		
Početna vrijednost (2025.)	2026.	2027.	2028.
DA, 0			

4.4.3. Održivo upravljanje prostorom

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS (OUP-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) – Broj posjetitelja po hektaru građevinskog područja
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – održivo upravljanje prostorom
	Povezanost s ciljevima Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (SDG)	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 15 – Očuvanje života na zemlji
	Povezanost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. i Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027. godine	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih noćenja u smještaju destinacije unutar godine dana po izgrađenom hektaru zona stambene i ugostiteljsko-turističke namjene.
	Opis	S obzirom da se turistička aktivnost može gotovo isključivo odvijati u zonama stanovanja (S) i zonama mješovite namjene (M1), te u zonama predviđenima za odvijanje ugostiteljsko-turističke namjene (T), sve druge građevinske zone nisu uključene u analizu. Nadalje, pritisak koji proizlazi iz korištenja prostora može se isključivo evidentirati kao pritisak na već izgrađena područja, te stoga u izračun ne ulaze planirana(neizgrađena) područja. U konačnici pritisak bi bilo poželjno evidentirati na godišnjoj razini, ali i na razini tromjesečja, da bi se utvrdilo pritisak u najopterećenijem dijelu godine.
Podaci	Naziv podataka	1. noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju

		2. površina izgrađenog dijela zona stambene namjene destinacije 3. površina izgrađenog dijela zona mješovite namjene pretežito stambene namjene 4. površina izgrađenog dijela zona ugostiteljsko-turističke namjene destinacije		
	Mjerna jedinica	1. noćenje 2., 3., 4. hektar		
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. eVisitor i porezna uprava 2., 3. i 4. jedinice lokalne samouprave + PPUG/O (prostorni planovi uređenja gradova/općina)		
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan 2., 3. i 4. Podatak je dostupan		
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podatak je kontinuirano dostupan na godišnjoj razini		
Metodologija izračuna pokazatelja	T_N – broj turističkih noćenja unutar destinacije ostvarenih u jednoj godini P_S – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama stanovanja (ha) P_M – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama mješovite namjene ((pretežito stambene namjene) (ha) P_T – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama predviđenim za odvijanje ugostiteljsko-turističke aktivnosti <i>broj turističkih noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještajnom kapacitetu po izgrađenoj građevinskoj površini</i> $= \frac{T_N}{P_S + P_M + P_T}$			
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine			
Početna vrijednost (2024.)	2026.	2028.	2030.	
5,302671367				

5. RAZVOJNI SMJER S MJERAMA I AKTIVNOSTIMA

5.1. SWOT analiza

Kako bi se identificirale snage, slabosti, prilike i prijetnje Požeško-slavonske županije u kontekstu održivog upravljanja destinacijom korištena je SWOT analiza. U tom se smislu snage i slabosti odnose na unutarnje čimbenike, odnosno na one na koje Turistička zajednica Zlatni Papuk može utjecati, dok se prilike i prijetnje odnose na vanjske čimbenike, odnosno one na koje sama Turistička zajednica Zlatni Papuk nema direktnog utjecaja.

SWOT analiza se temelji na postojećim SWOT analizama iz Plana upravljanja destinacijom Požeško-slavonske županije te intervju s dionicima koji su provedeni u sklopu izrade Plana upravljanja destinacijom.

SWOT analiza podijeljena je u tri područja:

- Prostor, okoliš, gospodarstvo i infrastruktura, koji uključuju obilježja destinacije koje utječu na razvoj turizma
- Turističke atrakcije, turistička infrastruktura i marketing destinacije, koji uključuju atrakcije, smještaj, prijevoz, usluge, javna turistička infrastruktura i dr.
- Društvo, ljudski resursi i upravljanje, koji uključuju kvalitetu ljudskih resursa, sustav turističkih zajednica, jedinice lokalne samouprave i dr.

Tablica 10. SWOT analiza destinacije Zlatni Papuk u kontekstu održivog upravljanja destinacijom

Prostor, okoliš, gospodarstvo i infrastruktura	
Snage	Slabosti
Očuvani okoliš i prirodna baština	Nizak indeks gospodarske razvijenosti
Program potpore poljoprivrednika	Nedostatak ključne infrastrukture
Niska razina opterećenosti prometne infrastrukture	Rijetka naseljenost i depopulacija
Postojanje prostorno-planskih dokumentacija općina	Relativno niska prosječna mjesečna neto plaća u odnosu na ostatak Hrvatske
	Položaj izvan glavnih prometnih pravaca
	Izumiranje brojnih malih naselja
	Nepostojanje sustavnog praćenja kakvoće tla, zraka
	Neizgrađenost adekvatnih pročistača otpadnih voda
	Neadekvatno riješena odlagališta otpada
Prilike	Prijetnje
Provedba strukturnih reformi - smanjenje poreznih opterećenja i parafiskalnih nameta; provedba javnih politika za poboljšanje poduzetničke klime i stimuliranje rasta i razvoja malih i srednjih poduzeća, posebno start up-ova	Prevelika reguliranost poslovanja i administrativne prepreke; česte promjene zakonskih propisa
	Moguća gospodarska kriza i visoka inflacija
	Utjecaj klimatskih promjena na poljoprivredu

Uspješna provedba Nacionalne strategije razvoja RH do 2030. i Nacionalnog plana za oporavak i otpornost Ulaganja u razvoj gospodarstva i izgradnju infrastrukture kroz projekt Slavonija, Baranja i Srijem Uključivanje u državne fondove potpore i proširivanje tržišta za ekološku proizvodnju, ruralni kulturni krajobraz i sl. Dostupnost programa financiranja iz EU fondova Razvoj održivih i pametnih sela slijedom uspješnih primjera u okruženju	Komplicirane procedure u realizaciji projekata EU Sporost u rješavanju/realizaciji boljih prometnih rješenja - provedba državnih projekata brzih cesta, obilaznica i dr. Prirodne nepogode; poplave, suše, podzemne vode koje uzrokuju velika oštećenja sustava odvodnje Neusklađenost nacionalne regulative s planovima i zakonima EU legislative vezano uz zaštite prirode i okoliša Neučinkovita nacionalna regulativa za revitalizaciju ruralnog prostora Nedovoljno učinkovito djelovanje državnih, regionalnih i lokalnih institucija za unapređenje očuvanja okoliša, promicanja i provedbe održivog razvoja Nestanak i fragmentacija staništa i izumiranje biljnih i životinjskih vrsta Političke krize Negativni demografski trendovi i nedostatak radne snage
Turizam – turističke atrakcije, turistička infrastruktura i marketing destinacije	
Snage Bogato kulturno-povijesno naslijeđe Sakralna baština Tradicija vinogradarstva i vinarstva (pozicija na 45,3 paraleli) Atraktivne biciklističke rute Kupališna ponuda (Aquapark Shhhuma) Kvaliteta gastronomske ponude Gostoljubivost stanovništva Tradicija uzgoja lipicanaca Brand UNESCO-a (Geopark Papuk) Projekti u planovima razvoja općina čija će realizacija obogatiti turističku ponudu	Slabosti Nedostatak kvalitetnih smještajnih objekata Niska iskorištenost smještajnih kapaciteta Nedostatak ljudskih potencijala koji imaju znanja i iskustvo rada u turizmu Nedovoljna prepoznatljivost gastronomske ponude Slaba prateća turistička infrastruktura Kratka prosječna duljina boravka Nedovoljna suradnja među dionicima u razvoju turističke ponude Nedovoljna prepoznatljivost na turističkom tržištu Nedovoljno razvijen destinacijski lanac vrijednosti Nedovoljno razvijenih, za tržište spremnih, turističkih proizvoda
Prilike Raznolikost i slikovitost krajolika (Park prirode Papuk, gorja Psunj i Požeška gora, Kutjevačko vinogorje) Razvoj inovativne i jedinstvene ponude vinskog turizma	Prijetnje Nedostatak sredstava i sporost u realizaciji projekata vezanih uz turističku infrastrukturu Nedovoljna fleksibilnost obrazovnog sustava da prati potrebe tržišta rada u segmentu turizma Nedovoljni promocijski budžeti na državnoj razini

Kreiranje jedinstvenih turističkih proizvoda Obnova i interpretacijsko opremanje kulturne baštine (Arheološki lokalitet Kaptol, Stari grad – Kaptol, Dvorac baruna Trenka) Provedba Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine Dostupnost programa financiranja iz EU fondova Kontinuiran rast turističkog prometa i rast interesa za kontinentalnim turizmom Velika segmentacija turističkog tržišta	Nezainteresiranost DMC agencija za prodaju
Društvo, ljudski resursi i upravljanje	
Snage	Slabosti
Tradicija vinarstva i interes dionika za uključivanje u turističku ponudu Aktivan rad turističke zajednice i suradnja s okolnim lokalnim turističkim zajednicama kao i s regionalnom turističkom zajednicom Dobra suradnja turističke zajednice i jedinica lokalnih samouprava Dobra suradnja turističke zajednice i poduzetnika u turizmu Sposobnost povlačenja EU fondova (kreiranje novih kulturno-turističkih atrakcija)	Relativno mali broj poduzetnika u turizmu/ugostiteljstvu Oskudni ljudski resursi zbog snažne depopulacije Nezainteresiranost za cjeloživotno obrazovanje
Prilike	Prijetnje
Novi edukativni modeli u turizmu Nacionalni poticaji za zapošljavanje Mogućnost sufinanciranja iz EU fondova, državnih programa i drugih dostupnih izvora za pripremu i provedbu projekata Razvoj strukovnog obrazovanja putem regionalnog centara kompetencija	Nastavak depopulacije Nedovoljno prepoznavanje strateške važnosti ruralnih krajeva koji odumiru i u kojima je prisutno raseljavanje na razini RH Zanemarivanje važnosti razvoja ljudskih potencijala u gospodarstvu na državnoj razini Nedovoljna fleksibilnost obrazovnog sustava da prati potrebe tržišta rada Nedovoljna promocija deficitarnih zanimanja Spora i komplicirana provedba obrazovne reforme

5.2. Identificiranje općih načela i ciljeva turizma

Premda je turizam važan za daljnji razvoj područja općina Velika, Kaptol, Brestovac i Jakšić, on nije značajna gospodarska grana kao druge gospodarske grane na ovom području, na primjer poljoprivreda.

S obzirom na to da turizam osim pozitivnih ima i negativne aspekte utjecaja na destinaciju, potrebno je postaviti opća načela i ciljeve održivog turizma, što ujedno predstavlja dugoročan pogled na razvoj turizma na području destinacije Zlatni Papuk i održivi gospodarski rast.

Načela i ciljevi turizma u sklopu Plana upravljanja destinacijom Zlatni Papuk temelje se na načelima održivog razvoja te su usklađeni sa Strateškim i operativnim planom razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine, odnosno povezani su s Planom razvoja Požeško-slavonske županije za razdoblje 2021. - 2027. godine i sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. godine.

Načela razvoja turizma destinacije Zlatni Papuk uključuju:

- Načela okolišne održivosti
- Načela društvene održivosti
- Načela ekonomske održivosti

Načela okolišne održivosti – odnose se na smjernice i vrijednosti koje vode prema očuvanju prirodnih resursa i osiguravanju da ljudske aktivnosti ne ugrožavaju okoliš, biološku raznolikost i ekosustave, odnosno temelj su afirmacije prirodnih vrijednosti Zlatnog Papuka, kao i usmjeravanja okolišno odgovorne prakse u turizmu, a uključuju:

- Poštivanje nosivog kapaciteta prostora, odnosno razvoja turizma unutar granica prihvatljivih promjena kvalitete okoliša, bioraznolikosti i izgleda krajolika;
- Primjenu 'zelene' prakse u turističkom poslovanju kroz aktivnosti upravljanja nabavom, energijom, vodom, otpadom i dekarbonizacijom

Načela društvene održivosti – odnose se na izgradnju pravednog i inkluzivnog društva u kojem svi članovi imaju jednake mogućnosti za ostvarenje svog potencijala, uz poštovanje ljudskih prava i društvenih vrijednosti, odnosno temelj su afirmacije identitetskih obilježja lokalne zajednice te osiguranja društveno odgovorne prakse u turizmu, a uključuju:

- Poštivanje „duha mjesta“ u oblikovanju turističkih objekata, sadržaja i iskustava
- Zaštitu kvalitete života lokalne zajednice kroz poticanje lokalnog poduzetništva u turizmu i uključenosti turističkog sektora u aktivnost osiguranja visokog društvenog standarda zajednice

Načela ekonomske održivosti – odnose se na aktivnosti koje omogućuju dugoročnu stabilnost i rast gospodarstva bez ugrožavanja okoliša ili društvene ravnoteže, odnosno temelj su stvaranja tržišno održivog turističkog sektora koji pridonosi prosperitetu Zlatnog Papuka, a uključuju:

- Poticanje partnerstva i koordinacije dionika u stvaranju suradničke destinacije s bogatim lancem vrijednosti u turizmu;

- Osiguranje visoke kvalitete i inovativnosti turističke ponude prilagođene tržišnim trendovima kao ključnih pokretača konkurentnosti.

Ciljevi turizma destinacije Zlatni Papuk uključuju:

Glavni cilj: Jačanje tržišne pozicije destinacije Zlatni Papuk kao profilirane destinacije održivog turizma. Navedeni glavni cilj je usklađen sa Strateškim i operativnim planom razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine te s provedenom analizom stanja i SWOT analizom u sklopu ovog Plana upravljanja destinacijom te sa željenom vizijom Zlatnog Papuka kao turističke destinacije.

5.3. Oblikovanje strateškog pravca i prioriteta

Plan razvoja Požeško-slavonske županije za razdoblje 2021. - 2027. (Plan razvoja) je službeni razvojni dokument Županije kojim su definirani posebni ciljevi na razini cijele Županije, pa tako i područja Zlatnog Papuka koji obuhvaća općine Veliku, Kaptol, Brestovac i Jakšić, u svrhu provedbe strateških ciljeva iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. te sektorskih i višesektorskih strategija.

Planom razvoja također je definirana razvojna vizija područja destinacije Zlatni Papuk: „Požeško-slavonska županija je zelena županija s bogatom kulturnom i prirodnom baštinom, visoke kvalitete života i uravnoteženim održivim razvojem“. Osim toga, u skladu s okvirom definiranim u Strategiji razvoja održivog turizma do 2030. godine, kao i s Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. godine te temeljenim politikama Europske unije i trendovima i prognozama Svjetske turističke organizacije, Strateški i operativni plan razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine definira sljedeću viziju razvoja turizma: „Održivim upravljanjem prirodnim i kulturnim naslijeđem i razvojem vinske, gastro, outdoor i zdravstvene ponude, Požeško-slavonska županija bit će prepoznata kao cjelogodišnja destinacija tematskih druženja“.

Plan razvoja definira četiri opća prioritetna područja, u okviru kojih su sljedeći ciljevi vezani za turizam:

- Veća zastupljenost seoskog turizma, kao posebne grane kontinentalnog turizma koja je u izravnoj vezi sa seoskim načinom života i korištenjem seoskih poljoprivrednih proizvoda u turističkoj ponudi;
- Uključivanje kulturne baštine u turističku ponudu;
- Razvoj svih oblika kontinentalnog turizma putem ulaganja u javnu turističku infrastrukturu kao i brendiranje uz valorizaciju i prezentaciju kulturne i prirodne baštine te enogastronomije.

Destinacije Zlatni Papuk se, od okruženja izvan Požeško-slavonske županije, razlikuje po nekoliko ključnih karakteristika:

- Krajolik blagih brežuljaka i dolina: za razliku od drugih slavonskih županija u kojima prevladavaju ravnice, krajolik destinacije Zlatni Papuk je karakteriziran blagim brežuljcima i dolinama. Doline su okružene blagim, ne previsokim šumskim brežuljcima na čijim se padinama nalaze vinogradi. Sve to zajedno oblikuje lijepe prizore koji se stalno mijenjaju tijekom putovanja kroz Županiju, a posebice područje destinacije Zlatni Papuk, ali se pritom zadržava dojam pitomog i uređenog krajolika.
- Park prirode i UNESCO Geopark Papuk: Park prirode Pauk i UNESCO Geopark važan su dokaz ekološke i geološke očuvanosti destinacije Zlatni Papuk. Sadržaji koji se posjetiteljima nude unutar Parka omogućuju znanje o davnim vremenima te uživanje u zelenilu.
- Zlatna dolina: Iako je cijela Slavonija poznata po ravnicama, upravo je ova dolina ono po čemu je destinacija Zlatni Papuk poznata, a zlatna boja simbolizira graševinu i plodnu zemlju.

Destinacija Zlatni Papuk se po nekoliko karakteristika razlikuje i od svog okružja unutar Požeško-slavonske županije:

- Ruralno je to područje koje zauzima zapadni dio Požeške kotline karakteriziran razvijenom poljoprivredom. Posebice se ističe uzgojem vinove loze i proizvodnjom vina. Osim toga na obroncima gora Zlatnog Papuka ljudi se bave i stočarstvom. Upravo ruralni krajobraz i okrenutost poljoprivredi ovaj kraj čini slikovitim i primamljivim posjetiteljima koji su odlučili pobjeći od gradske vreve.
- Mala mjesta nose posebnu atmosferu jer autentična lokalna iskustva, od povijesnog naslijeđa do ritma života lokalnog stanovništva. Očuvani 'duh' tih naselja od velikog je značaja za turističko tržište, osobito u slučaju ove destinacije, gdje nisu tek 'kulisa' za turiste.
- Termalni izvori u Velikoj omogućili su razvoj kupališnog turizma na ovom području još od 60-ih godina 20. stoljeća. I danas čine prepoznatljiv segment Zlatnog Papuka u neposrednoj okolini.

Navedene karakteristike po kojima se destinacija Zlatni Papuk razlikuje od okruženja povezane su s današnjim potrebama tržišta, a to uključuje:

- 'Zeleno i aktivno': suvremeni gosti sve više traže ravnotežu kroz boravak u zelenim i čistim prostorima, uz širok spektar mogućnosti za odmor i opuštanje. Zlatni Papuk savršena je destinacija za boravak na otvorenom, s mrežom biciklističkih i pješačkih staza koje nude prekrasne vizure krajolika. Ove staze povezane su s brojnim dodatnim sadržajima koji su lako dostupni, poput posjeta vinarijama, adrenalinskih aktivnosti, edukativnih programa u prosvjetiteljskim centrima ili jednostavno uživanja u atmosferi malih naselja.
- 'Prirodno, zdravo i lokalno': globalizacija i razvoj tržišta donijeli su unifikaciju i standardizaciju, zbog čega je sve teže pronaći prirodne, svježije i lokalno uzgojene namirnice. Zbog toga destinacije moraju pronalaziti načine kako očuvati lokalne proizvode, tradiciju njihove pripreme i koristiti ih kao temelje za svoju prepoznatljivost.

Područje Zlatnog Papuka nudi upravo takve proizvode, a kroz turizam može na održiv način očuvati i predstaviti ovu bogatu baštinu.

- Geotermalni izvori: Geotermalni izvori u Velikoj osiguravaju prirodno toplu vodu zbog koje se ovdje razvilo nadaleko poznato kupalište. Potencijali tih geotermalnih izvora izuzetno su veliki. Osim za kupanje, mogu se koristiti i kao izvor energije te za razvoj brojnih drugih gospodarskih sektora.
- Kvalitetno: kvaliteta je ključ uspjeha i dugoročne konkurentnosti na tržištu, no istovremeno ta kvaliteta mora biti usklađena s 'vrijednošću za novac'. Suvremeni gosti su iskusni putnici koji pažljivo procjenjuju vrijednost doživljaja i iskustava te je uspoređuju s kvalitetom koju im destinacija nudi.
- 'Novo' i neotkriveno: na tržištu postoji sve veća potražnja za nepoznatim destinacijama koje nude nova iskustva i žele se otkrivati. Ovo je posebno važno u kontekstu novih trendova, koji uključuju želju za izbjegavanjem gužvi i preferenciju prema mirnijim, manjim destinacijama ili onima s dovoljno prostora i zelenila za opuštanje i uživanje.

Stoga, Zlatni Papuk ima sve preduvjete da se pozicionira kao destinacija za 'uživanje i druženje'. Ona nudi brojne atrakcije koje to omogućuju: blage, pitome zelene brežuljke prekrivene vinogradima, mjesta bogata 'atmosferičnim' kutcima za bijeg od svakodnevnog stresa i užurbanosti života i prirodu koja poziva na aktivni odmor. Vizure se stalno mijenjaju, ali u cijelom Zlatnom Papuku prevladava sklad ljepote, uz bogatstvo sadržaja za opuštanje i druženje.

5.4. Identificiranje ciljeva razvoja turizma destinacije Zlatni Papuk

Ciljevi razvoja turizma destinacije Zlatni Papuk su usklađeni s provedenom analizom stanja i SWOT analizom u sklopu ovog Plana te sa željenom vizijom područja Zlatni Papuk kao turističke destinacije. Glavni cilj turizma ove destinacije je:

Jačanje tržišne pozicije destinacije Zlatni Papuk kao profilirane destinacije održivog turizma.

Ostvarivanje postavljenog glavnog cilja podrazumijeva provedbu sljedećih međusobno povezanih operativnih ciljeva:

- Povećanje kapaciteta i unapređenje kvalitete ponude smještaja: Postavljeni cilj podrazumijeva investicije u dodatne smještajne kapacitete viših kategorija te podizanje kvalitete postojeće ponude objekata u domaćinstvu i na OPG-ovima
- Obogaćivanje destinacijskog lanca vrijednosti: Postavljeni cilj podrazumijeva unapređenje raznolikosti i kvalitete ponude ugostiteljstva, vinskog, outdoor, i kulturnog turizma
- Unapređenje destinacijskog menadžmenta: Postavljeni cilj podrazumijeva uspostavljanje sljedećih mehanizama upravljanja turističkom destinacijom:
 - o Sustav praćenja održivosti turizma u destinaciji Zlatni Papuk u skladu s međunarodnim standardima;
 - o Koordinacija za uređenje i ambijentalnost prostora.

- Podizanje tržišne prepoznatljivosti Zlatnog Papuka kao turističke destinacije u skladu sa smjernicama regionalne turističke zajednice

5.5. Mjere i aktivnosti

Mjere i aktivnosti prikazane u nastavku usmjerene su na ostvarenje glavnog cilja i operativnih ciljeva razvoja turizma na području destinacije Zlatni Papuk do 2029. godine.

Aktivnosti koje se odnose na cilj podizanja tržišne prepoznatljivosti uskladit će se s mjerama i aktivnostima regionalne turističke zajednice. U nastavku su navedene mjere i aktivnosti/projekti koje je potrebno provesti u idućem razdoblju. Većina projekata uključuje veći broj dionika što znači da je njihova realizacija uvjetovana učinkovitom suradnjom i koordinacijom između različitih subjekata iz privatnog i javnog sektora. Njihovom implementacijom destinacija Zlatni Papuk stvorila bi čvrste temelje za snažniju poziciju na globalnom turističkom tržištu.

Tablica 11. Popis ciljeva, mjera i aktivnosti/projekata

Glavni cilj: Jačanje tržišne pozicije destinacije Zlatni Papuk kao profilirane destinacije održivog turizma	
Operativni cilj 1	Povećanje kapaciteta i unapređenje kvalitete ponude smještaja i ugostiteljstva
Mjera 1.1.:	Unapređenje enogastronomске ponude
Aktivnosti projekta:	- Provedba edukativnih programa za vinare i ugostitelje
Operativni cilj 2	Obogaćivanje destinacijskog lanca vrijednosti
Mjera 2.1.:	Unapređenje infrastrukture
Aktivnosti/projekti:	-Uređenje informativnih sadržaja na odmorištima uz glavne državne ceste i na drugim prometno značajnim lokacijama -Uređenje prioritetnih cikloturističkih ruta u četverokutu Požega Velika Kutjevo Pleternica – -Interpretacijsko opremanje turističkih atrakcija
Mjera 2.2.:	Razvoj proizvoda
Aktivnosti/projekti	-Daljnji razvoj outdoor aktivnosti - Kulturno-interpretacijski centar u Jakšiću - Centar halštatske kulture* - Stari grad Kaptol* - Trenkova priča*
Operativni cilj 3:	Unapređenje destinacijskog menadžmenta
Mjera 3.1.:	Osiguranje održivosti razvoja turizma
Aktivnosti/projekti:	- Uvođenje sustava za praćenje održivosti turizma
Mjera 3.2.:	Očuvanje i podizanje ambijentalnosti destinacija
Aktivnosti/projekti:	- Koordinacija za uređenje i ambijentalnost prostora
Mjera 3.3.:	Unapređenje upravljanja i interni marketing
Aktivnosti/projekti:	-Unapređenje upravljanja vinskim cestama - Provedba promocijskih aktivnosti - Unapređenje B2B aktivnosti i interni marketing

Napomena * projekti su planirani i u Planu razvoja Požeško-slavonske županije 2021. -2027.

6. SMJERNICE I PREPORUKE ZA DIONIKE RAZVOJA

Plan upravljanja destinacijom mora sadržavati prijedlog smjernica i preporuka za razvoj ili unaprjeđenje destinacije u skladu s definiranim ciljevima, pokazateljima održivosti i razvojnim smjerom, za dionike u sustavu turizma i dionike u sustavu upravljanja turizmom. Smjernice trebaju prikazati zajednički koordinirani rad i aktivnosti svih uključenih dionika u razvoj turizma u smjeru održivosti.

Važno je napomenuti da je reforma turizma bazirana na tri stupa koja čine: Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine, Zakon o turizmu te osiguravanje financijskih sredstava za realizaciju ciljeva. Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. godine određeno je da se razvoj turizma usmjeri prema cjelogodišnjem i održivom turizmu, za koji je neophodna zelena i digitalna tranzicija.

Ipak, sveobuhvatnost smjernica i preporuka je ograničena kratkim rokom za izradu Plana upravljanja destinacijom za destinacije razvrstane u kategoriju III, IV i 0 indeksa turističke razvijenosti prema Zakonu o turizmu te činjenice da je Pravilnik o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom stupio na snagu 1. listopada 2024. godine. Stoga će smjernice i preporuke, kako za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, tako i za turističke zajednice te za druge dionike u turizmu i upravljanju turizmom u destinaciji biti općenitije.

6.1. Smjernice i preporuke za jedinice lokalne samouprave

Jedinice lokalne samouprave – Općine Velika, Kaptol, Brestovac i Jakšić

Ovaj dokument usklađen je s Planom upravljanja destinacijom Požeško-slavonske županije i Planom razvoja Požeško-slavonske županije za razdoblje 2021. -2027. godine u sklopu kojih su definirani prioriteti i posebni ciljevi vezani uz održivi razvoj te zelenu i digitalnu tranziciju. Prvi prioritet je vezan uz razvoj konkurentnog inovativnog gospodarstva kroz zeleni i pametni razvoj. Osim toga, definiran je i poseban cilj vezan uz održivi turizam: PC 1.3. Razviti održiv, inovativan i otporan turizam. Cjelokupni Plan razvoja je usklađen sa Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 147/17), kao i Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine (NN broj 13/21.) te drugim dokumentima koji uključuju održivi razvoj zemlje.

Kako bi Zlatni Papuk imao informacije o uspješnosti mjera vezanih uz održivi turizam potrebno je pratiti broj posjeta destinaciji, zadovoljstvo turista i ekonomski utjecaj te prilagođavati strategije prema dobivenim podacima.

Također, kako bi se osiguralo održivo upravljanje turizmom na području destinacije Zlatni Papuk potrebno je osigurati suradnju između lokalnih samouprava, udruga i

gospodarskih subjekata s jedne strane, te lokalnih samouprava s regionalnom samoupravom s druge strane, kako bi se provele održive turističke aktivnosti.

U suradnji s regionalnom turističkom zajednicom (Turistička zajednica Požeško-slavonske županije) potrebno je razvijati i jačati brendove Trenkova priča i Centar Halštatske kulture Kaptol te ih uskladiti s brendom Zlatni Papuk, odnosno Zlatna Slavonija.

Turistička zajednica Zlatni Papuk, u suradnji sa svojim osnivačima općinama Velika, Kaptol, Brestovac i Jakšić te Požeško-slavonskom županijom, mora raditi na zaštiti resursa destinacije i to kroz:

- Zaštitu prirodnih područja: donijeti mjere za očuvanje prirodnih resursa, uključujući ograničenje prenamjene zemljišta na područjima od ekološke važnosti poput Parka prirode Papuk.
- Kontrolu gradnje infrastrukture: regulirati gradnju turističkih objekata kako bi se spriječila degradacija prirodnog i kulturnog okoliša.
- Subvencije za održive projekte: omogućiti financijske poticaje za razvoj ekoloških smještaja, OPG-ova i turističkih poduzeća koja implementiraju održive prakse.
- Potporu lokalnim inicijativama: osigurati sredstva za lokalne projekte koji promoviraju autentične doživljaje, kao što su manifestacije, radionice i očuvanje tradicijskih zanata.
- Javno-privatna partnerstva: potaknuti suradnju privatnog sektora i javnih institucija u ulaganjima u održivi turizam.
- Podizanje svijesti u zajednici: financirati programe koji educiraju lokalno stanovništvo o važnosti održivog razvoja i njihovoj ulozi u njemu.
- Ulaganja u ekološku infrastrukturu: podržati projekte koji uključuju postavljanje solarnih panela, sustave za recikliranje vode i infrastrukturu za bicikliste i pješake.
- Javni prijevoz: razviti mrežu ekološkog javnog prijevoza koji povezuje ključne turističke lokacije.

Općine Velika, Kaptol, Brestovac i Jakšić kao dionici turizma trebaju obuhvatiti nekoliko ključnih područja:

1. *Opći smjer razvoja turizma*

- Pozicioniranje Zlatnog Papuka kao odredišta s bogatom kulturno-povijesnom baštinom: Sve jedinice lokalne samouprave koje čine destinaciju Zlatni Papuk trebaju promovirati kulturni i povijesni značaj cijele destinacije Zlatni Papuk s naglaskom na svoje lokalne posebnosti. Riječ je o Dvorcu baruna Trenka, Arheološkom lokalitetu Rudina, Arheološkom lokalitetu Kaptol te utvrdi Stari grad – Kaptol.
- Edukacija i promocija turističkih resursa: Organiziranje edukacija za lokalne turističke radnike, vodiče i poduzetnike o kulturnim specifičnostima i turističkoj ponudi.
- Razvoj turizma temeljenog na održivosti: Poticanje ekološkog turizma, seoskog turizma i turizma usmjerenog prema prirodi i kulturnoj baštini, s naglaskom na održivost i očuvanje resursa.

2. *Razvoj prometne i komunalne infrastrukture*

- Povezivanje s drugim okolnim destinacijama: Razviti i poboljšati prometnu povezanost međusobno, ali i s obližnjim destinacijama. To uključuje ulaganje u cestovnu povezanost, ali i u infrastrukturu koja omogućava lakši pristup turistima (npr. parking, označene biciklističke staze, sustavi javnog prijevoza).
- Povećanje kapaciteta smještajnih objekata kroz potpore: Unaprijediti postojeće smještajne kapacitete i poticati izgradnju novih hotela, pansiona i drugih objekata, uključujući autentične obiteljske smještaje (agroturizam).
- Revitalizacija komunalne infrastrukture: Razviti infrastrukturu koja će biti prilagođena turistima, poput postavljanja turističkih informacija, označavanje staza i značajnih kulturnih točaka.

3. *Upravljanje kulturnom baštinom*

- Interpretacija kulturne baštine: Razviti sustav interpretacije kulturne baštine kroz multimedijalne vodiče, aplikacije i interaktivne izložbe koje će pomoći turistima da bolje razumiju kulturnu vrijednost područja Zlatnog Papuka.
- Integracija kulturnih programa i festivala: Promovirati kulturne manifestacije kao što su glazbeni festivali, folklorne smotre, izložbe i predstavljanja publikacija kulturne i povijesne naravi, te ih povezati s promocijom područja Zlatnog Papuka na međunarodnoj razini.

4. *Upravljanje sportskim objektima*

- Razvoj sportskih objekata i infrastrukture: Unaprijediti sportske sadržaje poput sportskih dvorana, terena, bazena i vanjskih sportskih površina, čime bi se omogućilo održavanje sportskih događanja i privukli posjetitelji za sportski turizam.
- Suradnja s kulturnim i sportskim organizacijama: Ojačati suradnju s organizacijama koje se bave umjetnostima i sportom na lokalnoj i regionalnoj razini, stvarajući središta za kulturne i sportske aktivnosti koje će promovirati destinaciju Zlatni Papuk.

5. *Povezivanje s lokalnom zajednicom*

- Osnaživanje suradnje s lokalnim poduzetnicima: Uključiti lokalne poduzetnike u razvoj turizma, stvarajući zajedničke pakete i promocije koji uključuju smještaj, restorane i kulturne događaje.
- Podrška lokalnim inicijativama i udrugama: Poticanje lokalnih inicijativa za razvoj turističke ponude.

6. *Digitalna transformacija u turizmu*

- Razvoj digitalne promocije: Iskoristiti digitalne kanale za promoviranje destinacije Zlatni Papuk na društvenim mrežama, web stranicama i online portalima kako bi se privukli turisti, osobito mlađe generacije.
- Uvođenje pametnih rješenja: Ugraditi pametne tehnologije u turističke usluge i infrastrukturu, poput besplatnog Wi-Fi-a u turističkim zonama, interaktivnih kioska za informacije i aplikacija za turiste.

Ove smjernice mogu pomoći jedinicama lokalne samouprave koje čine destinaciju Zlatni Papuk u donošenju odluka koje će osigurati dugoročnu održivost turizma, očuvati prirodne i kulturne vrijednosti područja te doprinijeti razvoju lokalnog gospodarstva.

6.2. Smjernice i preporuke za rad Turističke zajednice Zlatni Papuk

Turistička zajednica Zlatni Papuk

Turistička zajednica Zlatni Papuk ima ključnu ulogu u daljnjem razvoju turizma na području destinacije Zlatni Papuk. Spremnost Turističke zajednice Zlatni Papuk da preuzme odgovornost prema održivom razvoju turizma na svom području vidljiva je kroz usku suradnju s regionalnom turističkom zajednicom (TZ Požeško-slavonske županije) koja se vodi već donesenim Planom upravljanja destinacijom Požeško-slavonske županije te Strateškim i operativnim planom razvoja održivog turizma Požeško-slavonske županije do 2030. godine. U sklopu tog plana definirano je turističko pozicioniranje Požeško-slavonske županije te vizija, načela i ciljevi turizma u narednom razdoblju. Tim smjernicama mora se voditi i Turistička zajednica Zlatni Papuk, kao dio šire zajednice „Zlatne Slavonije“, kako bi bila u suglasju s aktivnostima Turističke zajednice Požeško-slavonske županije. U sklopu tih aktivnosti promovira se turizam koji se temelji na autentičnim, lokalnim iskustvima te zdravom načinu življenja. To uključuje vinske ture, posjete vinarijama, sudjelovanje u tradicionalnim manifestacijama i festivalima, te uživanje u lokalnoj glazbi i folkloru. Ovakva vrsta turizma omogućuje posjetiteljima da iskuse život u brdovitoj Slavoniji, povezanost s prirodom i ljude koji čuvaju tradiciju. Također, kroz te aktivnosti stvara se slika o Zlatnom Papuku kao destinaciju održivog turizma koja nudi autentične, ekološki prihvatljive i kulturno bogate turističke doživljaje.

Zadaca Turističke zajednice Zlatni Papuk je koordinacija s regionalnom turističkom zajednicom, povezivanje dionika, poticanje održivog razvoja i unaprjeđenje turističkog iskustva kako bi destinacija Zlatni Papuk postala konkurentna i privlačna destinacija. Kao takva, trebala bi u narednom periodu obuhvatiti nekoliko područja:

1. Strateško planiranje i upravljanje turizmom

- Razviti lokalni turistički plan usklađen s regionalnim i nacionalnim strategijama turizma.
- Potaknuti razvoj održivog turizma koji čuva kulturnu i prirodnu baštinu destinacije Zlatni Papuk.
- Organizirati redovite sastanke s lokalnim dionicima kako bi se osigurala koordinacija i zajednički nastup na tržištu.

2. Promocija i brendiranje destinacije

- Stvoriti jedinstveni identitet destinacije koji naglašava kulturne, enološke i prirodne vrijednosti destinacije Zlatni Papuk.
- Aktivno koristiti društvene mreže, web stranice i digitalni marketing za promociju turističke ponude. Stvarati virtualne ture i karte.
- Kreirati atraktivne promotivne materijale (brošure, karte, suveniri) za turiste.
- Suradnja s influencerima: pozvati putopisce i influencere na studijska putovanja kako bi promovirali destinaciju Zlatni Papuk široj publici.

3. Stvaranje postojećih i stvaranje novih turističkih proizvoda

- Promovirati poznate vinske ceste Kutjevačkog vinogorja i organizirati vinske festivale, radionice i degustacije u suradnji s lokalnim vinarima.
- Ulagati u biciklističke i pješačke staze, posebno na Papuku (Park prirode Papuk – UNESCO geopark), te nuditi aktivnosti poput planinarenja, jahanja, paraglidinga ili kampiranja.

- Istaknuti bogatu povijest i kulturne znamenitosti, poput dvoraca (npr. dvorac u Trenkovu), crkava i tradicijskih običaja.
- 4. *Podrška lokalnim turističkim subjektima*
 - Poticati i promovirati lokalne OPG-ove, vinarije, restorane, smještajne objekte i obrtnike.
 - Organizirati edukacije i radionice za turističke djelatnike o podizanju kvalitete usluge.
 - Potaknuti suradnju ugostitelja i proizvođača hrane za kreiranje autentične gastronomske ponude (kulen, vino, pekmezi...)
 - Ulagati u održivi razvoj kako bi se očuvala priroda i kulturna baština. Poticati ekološki osviještene ture i smještaj.
- 5. *Poboljšanje lokalne turističke infrastrukture*
 - Unaprijediti turističku signalizaciju i označavanje znamenitosti.
 - Poticati razvoj biciklističkih i pješačkih ruta te ekološki održivih oblika prijevoza.
 - Postaviti informativne punktove i digitalne vodiče kako bi turisti lakše istražili područje Zlatnog Papuka.
- 6. *Organizacija i podrška manifestacija*
 - Aktivno sudjelovati u organizaciji i promociji ključnih događanja
 - Razvijati nove tematske manifestacije koje promoviraju tradiciju, umjetnost i eno-gastronomiju, *outdoor* aktivnosti
 - Potaknuti uključivanje lokalne zajednice i poduzetnika u organizaciju događanja.
- 7. *Suradnja s drugim institucijama*
 - Povezivati se s jedinicama lokalne samouprave na svom području, kulturnim institucijama i udrugama koje vrše aktivnosti na području destinacije Zlatni Papuk radi zajedničkih turističkih inicijativa.
 - Nastaviti razvijati suradnju i koordinaciju s regionalnom turističkom zajednicom (TZ Požeško-slavonske županije) i susjednim lokalnim turističkim zajednicama u Županiji
 - Razvijati partnerske odnose s drugim turističkim zajednicama na području destinacije Zlatne Slavonije, a i šire, radi stvaranja turističkih ruta i paketa.
 - Sudjelovati u projektima financiranim iz EU fondova za razvoj turističke ponude.
- 8. *Praćenje i analiza turizma*
 - Provoditi istraživanja o broju i strukturi posjetitelja radi boljeg planiranja ponude.
 - Pratiti povratne informacije turista i prilagođavati strategije promocije.
 - Koristiti digitalne alate i analitiku za praćenje turističkih trendova i učinkovitosti marketinga.

Kako bi se povećao broj posjetitelja i u mjesecima koji nisu vršni, potrebno je nastaviti s razvojem cjelogodišnje ponude, poput razvoja zimskih atrakcija (npr. adventski sajmovi) i proljetne/jesenske ture (npr. berba grožđa, planinarski susreti, utrke).

S druge strane, budući da su turističke zajednice, pa tako i Turistička zajednica Zlatni Papuk, donošenjem Zakona o turizmu i pripadajućih pravilnika dobile nove uloge u razvoju turizma, potrebna je edukacija za implementaciju navedenih propisa koju će provoditi Ministarstvo turizma i sporta. Također, potrebno je upoznati se s aplikativnim rješenjima za upravljanje destinacijama koja će razviti Ministarstvo turizma i sporta, što će im omogućiti dodatnu podršku u upravljanju destinacijom.

Primjenom ovih smjernica, destinacija Zlatni Pauk može privući veći broj posjetitelja i osigurati održivi razvoj turizma, istovremeno čuvajući svoju autentičnost i prirodne ljepote.

6.3. Smjernice i preporuke za duge dionike u turizmu i upravljanju turizmom u destinaciji

Ključni dionici u turizmu i upravljanju turizmom na području destinacije Zlatni Papuk uključuju sve sudionike koji doprinose razvoju, promociji i održivosti turizma na opisanom području. Važno je da svi dionici imaju mogućnost međusobne suradnje kako bi se ispunio glavni cilj - jačanje tržišne pozicije Zlatnog Papuka kao profilirane destinacije održivog turizma. Najvažniji dionici u turizmu destinacije Zlatni Papuk su subjekti javnog sektora, subjekti privatnog sektora, subjekti civilnog društva te ostali subjekti. Sažeti popis dionika je sljedeći:

- *Lokalna i regionalna vlast*
 - Požeško-slavonska županija
 - Općine osnivači Turističke zajednice Zlatni Papuk (Općine Velika, Kaptol, Brestovac i Jakšić)
- *Turističke zajednice*
 - Turistička zajednica Požeško-slavonske županije
 - Turistička zajednica Zlatni Papuk
- *Privatni sektor*
 - Ugostitelji i pružatelji komercijalnog smještaja
 - Vinski sektor
 - Obiteljska poljoprivredna gospodarstva
 - Turističke agencije
- *Javne ustanove i organizacije*
 - Panora – Razvojna agencija Požeško-slavonske županije
 - LAG Barun Trenk
 - Kulturne institucije
 - Obrazovne institucije
 - Javna ustanova Park prirode Papuk
 - Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije
- *Civilni sektor*
 - Udruge
 - Volonteri
- *Mediji i promotivni partneri*
 - Lokalni i nacionalni mediji
 - Influenceri i blogeri
- *Lokalno stanovništvo*

- Turist

Preporuka je uključiti dionike u proces donošenja odluka o razvoju turizma kroz javne rasprave i savjetovanja, ali i kroz radionice i ankete. Svi ovi dionici trebaju surađivati kako bi se osigurala održivost, promocija i razvoj turizma u destinaciji Zlatni Papuk. Njihova koordinacija ključna je za stvaranje kvalitetnog turističkog proizvoda koji privlači posjetitelje i poboljšava život lokalne zajednice.

Preporuke za ostale dionike u turizmuna području destinacije Zlatni Papuk, između ostalog, uključuju:

- Ulagati u edukaciju osoblja o gostoljubivosti, održivosti i interpretaciji lokalne kulture
 - Koristiti lokalne proizvode u ugostiteljstvu i promociji kako bi se stvorila autentična ponuda
 - Ponuditi doživljaje poput vinskih degustacija, kulinarskih radionica, vođenih tura i outdoor aktivnosti
 - Implementirati zelene prakse poput smanjenja otpada, korištenja obnovljivih izvora energije i uvođenja ekološki prihvatljivih ambalaža
 - Razvijati programe za edukaciju o održivom turizmu za studente, djelatnike i lokalno stanovništvo
 - Potaknuti istraživanje o utjecaju turizma na prirodni i kulturni okoliš
 - Održavati i promovirati lokalne običaje, plesove, glazbu i zanate kroz radionice i nastupe
 - Promovirati tradicionalne vrijednosti, priče i recepte kroz interakciju s posjetiteljima
- Podržavati ekološke i kulturne inicijative koje doprinose dugoročnoj održivosti turizma

7. POPIS PROJEKATA

7.1. Popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije Zlatni Papuk.

Projekt	Uređenje prioriternih cikloturističkih ruta u četverokutu Požega - Velika - Kutjevo - Pleternica
Opis projekta	Među brojnim atraktivnim biciklističkim rutama koje se nude u cikloturističkim brošurama ključnu ulogu ima Kružna biciklistička ruta oko Požeške kotline, odnosno Zlatne doline, jer povezuje sedam od deset jedinica lokalne samouprave u Županiji i prolazi kroz pejzažno atraktivne prostore, uključujući i Vinogorje Kutjevo. Stoga se preporučuje označavanje Rute u skladu s vizualnim identitetom Zlatne Slavonije, odnosno ostalih informativnih i interpretacijskih sadržaja u Županiji. Uređenje se, osim na kružnu rutu, odnosi i na izravne veze od Požege prema Velikoj, Kaptolu i Kutjevu važne za lokalnu biciklističku potražnju, čime bi se dalo na važnosti razvoju biciklizma kao poželjnog oblika prometovanja za zaštitu okoliša i zdravlje ljudi. Za izgradnju biciklističke staze u duljini od 7 kilometara na dijelu kružne rute između Vetova i Kutjeva, te 5 kilometara između Jakšića i Vetova i 3,5 kilometara između Trenkova i Velike već je izrađena projektna dokumentacija u sklopu projekta Razvoj cikloturizma u Požeško-slavonskoj županiji iz 2021. godine. Stoga bi, nakon realizacije ovih dionica, trebalo poraditi na dovršenju biciklističkih staza od Požege do Trenkova i Jakšića na vezama prema Velikoj i Kutjevu u duljini od cca 10 kilometara, čime bi se omogućilo stvaranje atraktivnih alternativnih kružnih cikloturističkih ruta. Za to se pružaju dobre mogućnosti na prostoru uz željezničke pruge Požega –Velika i Požega –Našice te uz lijevu obalu rijeke Orljave od središta Požege prema istoku, gdje već postoji pješački put. Sukladno dosadašnjem razvoju staza i svaki daljnji razvoj staza treba pratiti princip kružnih staza.
Doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti	Razvoj cikloturizma kao jednog od osnovnih turističkih proizvoda i poticanje korištenja bicikala od strane stanovništva Županije
Nositelji provedbe	Gradovi Požega, Pleternica i Kutjevo, općine Brestovac, Jakšić, Kaptol i Čaglin, Hrvatske ceste, Županijska uprava za ceste Požeško-slavonske županije
Ostali dionici	Turistička zajednica Požeško-slavonske županije i turističke zajednice gradova i područja u Županiji
Vremenski horizont	Samo za obilježavanje do 2025. godine, a za aktivnosti oko uređenja ne može se precizno odrediti zbog ovisnosti o vanjskim subjektima
Ključne točke ostvarivanja projekta	Obilježena Kružna biciklistička ruta Požega Brestovac - Pasikovci - Toranj - Velika - Kaptol – Vetovo - Kutjevo -

	Čaglin - Djedina Rijeka Pleternica - Požega i izravne rute Požega - Velika, Požega - Kaptol i Požega - Vetovo Rute uskladiti s vizualnim identitetom Zlatne Slavonije i turističkim proizvodima ovisno o relacijama pojedine rute Izrada izvedbenih projekata uređenja biciklističkih staza Požega –Trenkovo i Požega Jakšić na vezama od Požege prema Velikoj i Kutjevu Osiguranje financijskih sredstava za uređenje ruta i njihovo održavanje u budućnosti
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	
Izvor financiranja	Hrvatske ceste, Proračun Požeško-slavonske županije, proračuni pojedinih gradova i općina, sredstva iz EU fondova
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Ne

Projekt	Ambijentalno uređenje gradskih središta
Opis projekta	Uređenost, opremljenost, trgovine, sadržaji, urbana galanterija, oglašavanje u prostoru, rasvjeta – sve to čini identitet i imidž nekog mjesta koji se projicira prema potencijalnim turistima i/ili posjetiteljima. Osim toga, riječ je o važnim činiteljima koji pridonose kvaliteti života lokalnog stanovništva. Zbog toga je važno da ti elementi budu usklađeni, osmišljeni i da se planski osmišljavaju i održavaju. Vezano uz to, projekt ima za cilj razraditi i predložiti strukturu javnih i/privatnih sadržaja koji će omogućiti tržišno pozicioniranje gradova i općina Županije kao ugodnih mjesta za boravak, šetnju, provođenje slobodnog vremena. Projekt predstavlja trajni proces te uključuje provođenje aktivnosti kojima bi cilj bio definirati i sadržajno opremiti glavne točke zadržavanja potencijalnih korisnika (ugostiteljski objekti, suvenirnice, trgovački sadržaji, novi javni sadržaji, parkovi, uređenje zapuštenih građevina i dr.).
Doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti	Podizanje atraktivnosti i sadržajnosti turističkog doživljaja
Nositelj provedbe	Nositelji izvršne vlasti u gradovima i općinama Požeško-slavonske županije
Ostali dionici	Požeško-slavonska županija TZ Požeško-slavonske županije TZ gradova i općina na području Požeško slavonske županije
Lokacija provedbe	Požeško-slavonska županija
Vremenski horizont	2025. i nadalje
Ključne točke ostvarenja projekta	Uspostavljena ekspertna grupa za realizaciju programa i organizaciju radionica s dionicima Definirani prikladni sadržaji prema lokacijama/objektima Definirana politika koncesija za projekte u domeni privatnog sektora Uspostavljen sustav poticaja privatnim poduzetnicima koji

	se žele uključiti u revitalizaciju pojedinih objekata ili lokaliteta (npr. oslobađanje dijela komunalne naknade, pokriće dijela troškova kamata, tehnička pomoć u izradu projektne dokumentacije, savjetovanje i sl.)
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	
Izvor financiranja	Proračuni gradova, općina i Županije, privatni kapital, EU fondovi
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	

Projekt	Uređenje informativnih sadržaja na odmorištima uz glavne državne ceste i na drugim prometno značajnim lokacijama
Opis projekta	Urediti nekoliko odmorišta na ključnim točkama uz glavne tranzitne prometnice s parkiralištem, klupama, a po mogućnosti i nadstrešnicom. Na odmorištima postaviti velike karte Županije kao i na postojećim lokacijama u Požegi, Pleternici, Kutjevu, Pakracu, Lipiku, Velikoj, Kaptolu i Vetovu, uz eventualno dodavanje informacija o otvorenim smještajnim i ugostiteljskim objektima. U dogovoru s Hrvatskim cestama jedno odmorište trebalo bi urediti na nekoj pogodnoj lokaciji na cesti D-51 Nova Gradiška Požega -Gradište, a drugo na cesti D-5 Virovitica -Pakrac -Okučani, po mogućnosti bliže autocesti A-3 Zagreb -Slavonski Brod s koje dolazi većina putnika. S vremenom bi se slična odmorišta mogla urediti i na prilazima Županiji iz smjera Daruvara, Nove Kapele, Slavonskog Broda, Orahovice i Voćina, a samo panoji s kartama i u središtima Jakšića, Kaptola, Brestovca i Čaglina, na autobusnim kolodvorima u Požegi, Pakracu i Lipiku, a po mogućnosti i na nekim drugim lokacijama u Županiji.
Doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti?	Potaknuti turiste, putnike u tranzitu i domicilno stanovništvo Županije na posjećivanje glavnih atraktivnih lokaliteta u Županiji
Nositelj provedbe	Hrvatske ceste
Ostali dionici	Gradovi i općine u Županiji, Turistička zajednica Požeško-slavonske županije i turističke zajednice gradova i područja u Županiji
Lokacija provedbe	Požeško-slavonska županija
Vremenski horizont	Za prioritetne atrakcije do 2025. godine, za ostale do 2026. godine
Ključne točke ostvarenja projekta	Izrađen projektni zadatak koji se odnosi na koncept uređenja svih odmorišta, te posebni projekti koji se odnose na pojedine lokacije odmorišta i prateće informativno interpretacijske sadržaje Osigurana financijska sredstava za održavanje odmorišta u cilju njihovog stalnog unapređenja

Ukupna procijenjena vrijednost projekta	
Izvor financiranja	Proračun Požeško-slavonske županije, Hrvatske ceste, EU fondovi
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Ne

Projekt	Interpretacijsko opremanje turističkih atrakcija
Opis projekta	Izraditi jednoobrazne vizualno atraktivne interpretacijske ploče dizajnerski usklađene s vizualnim identitetom Zlatne Slavonije te brendom Svijet Graševine, koje sadrže kratke opise i informacije o pojedinim atrakcijama i QR kodove mrežnih stranica s detaljnijim podacima. Ploče treba opremiti slikovnim prikazima s kratkim informacijama na hrvatskom i engleskom jeziku i manjim kartama na kojima se vidi lokacija i drugih važnijih atrakcija u Županiji. Kao prioritetne lokacije nameću se prostori uz Katedralu Sv. Terezije Avilske, Crkvu Sv. Lovre, Biskupski dom i Kužni pil u Požegi, dvorce u Kutjevu i Trenkovu, utvrde u Veli koji Kaptolu, Kursalon i Wandelbahn, Vilu dobre vode i Ergelu u Lipiku, Spahijski podrum u Pakracu, arheološke lokalitete Kaptol i Rudina te Sovsko jezero. Manje table samo s osnovnim informacijama trebalo bi postaviti i ispred svih muzejskih objekata i interpretacijskih centara, a s vremenom bi interpretacijsko opremanje trebalo uključiti i ostale važnije atrakcije, osobito sakralne objekte. Sve interpretacijski opremljene atrakcije trebaju biti označene i na kartama Županije i njenih užih cjelina.
Doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti	Upoznati turiste o vrijednostima glavnih atrakcija u Županiji i tako ih navesti na njihovo posjećivanje
Nositelj provedbe	Turističke zajednice gradova Požege, Pakraca, Lipika, Pleternice i Kutjeva i područja Zlatni Papuk
Ostali dionici	Gradovi i općine u Županiji, Park prirode Papuk, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije, tijela zadužena za zaštitu kulturne baštine
Lokacija provedbe	Požeško-slavonska županija
Vremenski horizont	Za prioritetne atrakcije do 2024. godine, za ostale do 2025. godine
Ključne točke ostvarenja projekta	Stvoren tim stručnjaka za izradu koncepta interpretacijskih ploča i karata Izrađen projektni zadatak koji se odnosi na koncept sadržaja i dizajn svih interpretacijskih ploča u Županiji, te posebni projektni zadaci koji se odnose na pojedine lokacije Osigurana financijska sredstva za monitoring i održavanje interpretacijskih sadržaja u cilju njihovog stalnog unapređenja
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	

Izvor financiranja	Proračun Požeško-slavonske županije, proračuni pojedinih gradova i općina, Park prirode Papuk, sredstva iz EU fondova
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Ne

Projekt	Daljnji razvoj outdoor aktivnosti
Opis projekta	Požeško-slavonska županija, zbog lijepog i pitomog krajolika (ne previše zahtjevnog terena za fizičke aktivnosti), pruža iznimno puno mogućnosti za boravak na otvorenom. Aktivnosti predviđene Strateškim i operativnim planom razvoja outdoor ponude na području Turističkog klastera Slavonije do 2027., predviđaju daljnji razvoj cikloturizma, planinarenja/pješačenja, konjičkog turizma, kajak/kanu, adrenalinskih sportova.
Doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti	Unapređenje destinacijskog lanca vrijednosti
Nositelj provedbe	Sustav turističkih zajednica u Požeško slavonskoj županiji
Ostali dionici	Sportske udruge i društva Ergela Lipik Javna ustanova PP Papuk Privatni pružatelji usluga
Vremenski horizont	2025. – planiranje aktivnosti 2026. – 2030. provedba
Ključne točke ostvarenja projekta	Izrađen krovni vizualni identitet za Turistički klaster Slavonija Izrađene nove poučne staze i posjetiteljske točke Cikloturizam: trasirane, uređene i označene staze, Planinarenje/pješačenje: osmišljene/izmijenjene, trasirane staze, Konjički turizam: osmišljene/izmijenjene, trasirane staze Kajak/kanu: osmišljen sustav službenih lokacija za pristup i ulazak u vodu, rute osmišljene/izmijenjene i trasirane Adrenalinski sportovi: napravljen popis službenih lokacija
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	
Izvor financiranja	Budžeti Županije, Gradova i Općina EU fondovi
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Ne

Projekt	Uvođenje sustava za praćenje održivosti turizma
Opis projekta	Razvoj održivog turizma temeljno je razvojno opredjeljenje Hrvatske. Sukladno novom Zakonu o turizmu, čija se primjena očekuje od 2024. godine, fokus će biti na održivom upravljanju destinacijom. To nužno podrazumijeva praćenje niza pokazatelja održivosti turizma te se ovim projektom uspostavlja takav sustav. U skladu s međunarodnim standardima organizacije Global

	Sustainable Tourism Council (GSTC), sustav za praćenje održivosti turizma uključuje praćenje pokazatelja iz domena: (1) Upravljanje destinacijom (npr. organizacijska struktura, raspoloživost razvojnih i planova upravljanja destinacijom, uključenost dionika, interni marketing, procedure za upravljanje posjetiteljima, praćenje stavova lokalnog stanovništva i turista); (2) Društvena i kulturna održivost (npr. koristi turizma za lokalnu zajednicu, podrška turističkog sektora lokalnim projektima/inicijativama, inkluzivnost, praćenje utjecaja turizma na kulturnu baštinu); (3) Okolišna održivost (npr. utjecaj turizma na prirodni okoliš, utjecaj na korištenje vode i upravljanje potrošnjom, utjecaj na generiranje otpadnih voda i otpada te upravljanje istima, utjecaj na emisije stakleničkih plinova te upravljanje utjecajem na klimu, utjecaj i upravljanje svjetlosnim zagađenjem i bukom). Sustav se prilagođava razini razvijenosti turizma u Županiji.
Doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti	Osigurati razvoj održivog turizma u Požeško-slavonskoj županiji
Nositelj provedbe	TZ Požeško-slavonske županije i sustav turističkih zajednica gradova i područja
Ostali dionici	Sustav turističkih zajednica Jedinice regionalne i lokalne samouprave
Lokacija provedbe	Požeško-slavonska županija
Vremenski horizont	2025. i nadalje
Ključne točke ostvarenja projekta	Uspostavljen tim za realizaciju projekta; Izabrani pokazatelji utjecaja turizma; Određen izvor informacija, metoda analize, diseminacije informacija; Provedeno testno mjerenje održivosti turizma.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	
Izvor financiranja	Sredstva sustava turističkih zajednica
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Ne

Projekt	Uspostavljanje koordinacija za uređenje i ambijentalnost prostora
Opis projekta	Ljepota životnog prostora nedvojbeno je povezana sa osobnom i dobrobiti zajednice, dok je u turizmu nemoguće prenaglasiti vrijednost i važnost očuvanog, uređenog ili ambijentalnog prostora, bilo da se radi o prirodnim krajolicima, urbanim cjelinama ili o interijerima, koji su kao takvi jedan od osnovnih faktora turističke atraktivnosti mjesta i njegove tržišne konkurentnosti. Istovremeno, nerijetko smo svjedoci degradiranog, neuređenog, čak i devastiranog prostora, uključivo u sredinama koje pretendiraju biti turističke destinacije ili upravo uslijed,

	turizmom izazvanih, neželjenih promjena. Ne pretendirajući na rješavanje kompleksne problematike skrbi o prostoru, projektom se želi potaknuti stvaranje 'koordinacija' za uređenje i ambijentalnost prostora na lokalnim razinama (općina, gradova) kao izvaninstitucionalnih, neovisnih, stručnih foruma za diskusiju i inicijative vezane uz uljepšavanje prostora. Koordinacije su multidisciplinarne, okupljajući uz stručnjake iz domena prostora i turizma i druge lokalno istaknute, zainteresirane pojedince, te pokrivajući u svom radu širok spektar mogućih tema, od inicijativa za uređenje javnih zelenih površina do osvještavanja javnosti i posebice djece. Koordinacije su dio civilnog društva i partneri su javnog i privatnog sektora u lokalnim zajednicama.
Doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti	Poticanje uređenosti prostora i razvoj svijesti o vrijednostima prostora na lokalnim razinama
Nositelj provedbe	Jedinice lokalne samouprave
Ostali dionici	Javne ustanove i komunalna poduzeća gradova i općina Sustav turističkih zajednica u smislu poticanja aktivnosti uređenja
Lokacija provedbe	Požeško-slavonska županija
Vremenski horizont	2025. i nadalje
Ključne točke ostvarenja projekta	Uspostavljen tim (na razini sustava turističkih zajednica) za realizaciju projekta; Organizirana koordinacija na lokalnim razinama; Izrađeni godišnji planovi djelovanja na razini pojedinih koordinacija
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	
Izvor financiranja	Proračuni jedinica lokalnih samouprava
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Ne

Projekt	Provedba promocijskih aktivnosti
Opis projekta	Riječ je o kontinuiranom provođenju promocijskih aktivnosti, Turističke zajednice Požeško-slavonske županije kao i turističkih zajednica gradova Požege, Pakraca, Pleternice, Lipika i Kutjeva te područja Zlatni Papuk. Provedba promocijskih aktivnosti provodi se temeljem godišnjih programa rada koje krajem svake godine za narednu godinu donose turističke zajednice i u kojima se razrađuju aktivnosti u domeni istraživanja, razvoja turističkog proizvoda, komunikacije i oglašavanja te destinacijskog menadžmenta. Promocijske aktivnosti provode se u skladu s marketinškim planom Turističke zajednice Požeško-slavonske županije kao i s marketinškim planovima višeg reda, tj. za Klaster Slavoniju i Hrvatsku. Promocijske aktivnosti se prate te se evaluira njihova

	uspješnost. Sukladno potrebama i promjenama na tržištu određene se aktivnosti mogu tijekom razdoblja revidirati i usklađivati. Također je važno provoditi aktivnosti na razini Klastera Slavonija. Za aktivnosti vezane uz brendiranje destinacije važno je poticati što širi krug dionika u destinaciji na uključivanje u taj proces i provođenje aktivnosti na stvaranju zajedničko/prepoznatljivog turističkog brenda Županije.
Doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti	Unapređenje destinacijskog marketinga
Nositelj provedbe	Turistička zajednica Požeško-slavonske županije
Ostali dionici	Sustav turističkih zajednica na području Požeško-slavonske županije Nositelji turističke ponude u Požeško slavonskoj županiji
Lokacija provedbe	Požeško-slavonska županija
Vremenski horizont	2025. – kontinuirano
Ključne točke ostvarenja projekta	Definirane promocijske aktivnosti Provedene promocijske aktivnosti Provedeno praćenje i evaluacija
Izvor financiranja	Proračun TZ Požeško-slavonske županije Proračun turističkih zajednica gradova Požege, Pakraca, Pleternice, Lipika i Kutjeva te TZ Zlatni Papuk
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Ne

Projekt	Provedba edukativnih programa za vinare
Opis projekta	Obilazak vinskih podruma i vinarija uz degustaciju vina, glavni je motiv putovanja turista zainteresiranih za vinski turizam, a i važan sadržaj boravka za većinu drugih skupina posjetitelja u Požeško-slavonskoj županiji. Ujedno, usluživanje turista i prodaja vina 'na kućnom pragu' važan je dodatni izvor prihoda za vinare te je, u tom smislu, njihovo poznavanje turističkog tržišta bitan preduvjet uspješnog poslovanja u turizmu. Nastavljajući praksu organiziranja povremenih edukacijskih radionica o turizmu, ovim se projektom planira provedba sljedećeg višegodišnjeg ciklusa edukativnih turističkih programa za vinare i djelatnike vinarija. Program se oblikuje vodeći računa o suvremenim kretanjima koja danas oblikuju turističko tržište i pružaju prilike za inovacije ponude. Moguće teme uključuju: profili i očekivanja različitih segmenata gostiju; dizajniranje iskustva boravka/degustacije u podrumu/vinariji/vinogradu; storytelling u komunikaciji s gostima; organizacija evenata; uređenje interijera; dizajn pakiranja; okolišno

	odgovorna praksa; korištenje digitalnih tehnologija; prilike inkluzivnog turizma. U sklopu programa valja predvidjeti i studijska putovanja u Hrvatskoj i zemljama u okruženju. U projekt je, kao korisnika, ali i izvođača potrebno uključiti Fakultet turizma i ruralnog razvoja u Požegi, odnosno Sveučilište Osijek koja izvode obrazovne programe u enogastronomiji i turizmu
Način doprinosa strateškom cilju	Povećanje znanja i kompetencija vinara u turizmu
Nositelj provedbe	Turistička zajednica Požeško-slavonska županije
Ostali dionici	Udruge vinara Fakultet turizma i ruralnog razvoja u Požegi Sveučilište Osijek
Lokacija provedbe	Požeško-slavonska županija
Vremenski horizont	2025. i nadalje
Ključne točke ostvarenja projekta	Utvrđene potrebe i interesi vinara te mogućih drugih korisnika edukacija (npr. obrazovne institucije, djelatnici turističkih zajednica, JLS i dr.); Definirane teme i izrađen program edukacija na godišnjoj razini (program uključuje opis teme(a), predavače, financijsku konstrukciju); Provedene 1-2 edukacije godišnje.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	
Izvor financiranja	Sredstva TZ Požeško-slavonske županije, Udruge vinara, proračun HTZ, MINTS
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Ne

7.2. Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije

Projekt	Centar halštatske kulture
Opis projekta	Centar halštatske kulture u neposrednoj blizini naselja Kaptol, s nalazima iz vremena halštatske kulture rasprostranjene od istočne Francuske do Dunava u razdoblju između 9. i 1. stoljeća prije naše ere, jedno je od najznačajnijih nalazišta starijeg željeznog doba u Europi. Lokalitet je dio kulturne rute Vijeća Europe 'Staze željeznog doba Podunavlja' što je prva europska kulturna ruta kojom se upravlja iz Hrvatske. Na lokalitetu je uspostavljena kružna poučna staza opremljena edukativno turističkim tablama, povezujući prapovijesne tumule na

	položaju Čemernica i Gradca te visinsko utvrđeno naselje Gradca. U Kaptolu se organizira godišnja manifestacija 'Halštatski dani'. Izrađen je i projekt Interpretacijskog centra halštatske kulture koji je prijavljen za financiranje. U cilju daljnje znanstvene, ali i turističke valorizacije lokaliteta, ovim se projektom žele ispitati mogućnosti formiranja arheološkog parka koji bi, kao organizacijski entitet, obuhvatio postojeće sadržaje te u sklopu kojega bi se na ovom, razmjeno velikom prostoru, razvijali i novi povijesno utemeljeni i turistički orijentirani sadržaji i usluge, u rasponu od in situ, naročito djeci prilagođene prezentacije života u željeznom dobu (npr. rekonstrukcije nastamba, radionica, uzgoj hrane, dječje igre), do ugostiteljskih usluga.
Doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti	Daljnja znanstvena valorizacija i povećanje turističke atraktivnosti arheološkog lokaliteta Kaptol
Nositelj provedbe	Požeško-slavonska županija Općina Kaptol
Ostali dionici	Udruga 'Staze željeznog doba Podunavlja' Požeško-slavonska županija Ministarstvo kulture i medija TZ Požeško-slavonske županije TZ Zlatni Papuk Panora – Razvojna agencija Požeško-slavonske županije
Lokacija provedbe	Općina Kaptol
Vremenski horizont	2026. - 2030.
Ključne točke ostvarenja projekta	Ishodovane potrebne dozvole; Osigurano financiranje; Izvedeni građevinski radovi i opremanje; Zaposlene i uvježbane osobe; Provedene promotivne aktivnosti prije otvaranja.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	6.636.140 EUR*
Izvor financiranja	Proračun Općine Kaptol, Požeško-slavonske županije, sredstva EU fondova
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Da

* Napomena: * iznos se odnosi na Arheološki park i Kaptolske tumule

Projekt	Stari grad Kaptol
Opis projekta	Stari grad Kaptol je kasnogotičko-renesansna utvrda smještena 12 kilometara sjeverno od Požege. Utvrda je podignuta krajem 14. i početkom 15. stoljeća u svrhu obrane od osmanlijskih provala. Od tada je mijenjala brojne funkcije, a zbog stradavanja sredinom 20. stoljeća više nije useljiva. Trenutno se provode arheološka istraživanja i konzervatorski zahvati koji se bliže kraju kako bi se što potpunije obnovila i vratila svom izvornom

	obliku. Prostor bi mogao imati namjenu interpretacijskog i muzejskog centra sakralne baštine te arhiva Požeško-slavonske biskupije. S obzirom na njegovu reprezentativnost u njemu bi se mogli održavati različiti kulturno-turistički programi, edukacijske aktivnosti i sl. Utvrda bi tako postala i dio kulturne rute Požeško-slavonske županije i cijele Slavonije.
Način doprinosa strateškom cilju	Unaprijediti kulturno-turistički proizvod
Nositelj provedbe	Požeška biskupija Općina Kaptol
Ostali dionici	Požeško-slavonska županija TZ Požeško-slavonske županije (promocija)
Lokacija provedbe	Općina Kaptol
Vremenski horizont	2024. - 2027.
Ključne točke ostvarenja projekta	Obnovljen Stari grad Kaptol Adaptiran i opremljen interpretacijski i muzejski centar sakralne baštine Osmišljen sadržaj, način obilaska i cijele funkcije prostora
Ukupna procjena vrijednosti projekta	10.617.824 EUR
Izvor financiranja	Ministarstvo kulture i medija
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	

Projekt	Trenkova priča
Opis projekta	Obitelj Trenk obilježila je požeško područje i ostavila veliku kulturnu ostavštinu, posebno u Pakracu, Pleternici i Trenkovu. Obitelj je porijeklom iz Pruske, a u ovaj kraj dolazi u 18. stoljeću. Uz obitelj i baruna Franje Trenka vežu se brojne zanimljive priče i događaji vezani uz njegov život i djelovanje. Projekt se odnosi na cjeloviti plan interpretacije baštine i ostavštine Baruna Trenka u Trekovu, Pakracu i Pleternici. Riječ je o obnovi posjetiteljske infrastrukture i kreiranju turističke rute posvećene barunu Trenku. Programske smjernice uključivale bi izložbe i umjetničke programe, radionice, festivale i manifestacije i dr.
Način doprinosa strateškom cilju	Obnova i turistička valorizacija kulturne baštine
Nositelj provedbe	Požeško-slavonska županija, Grad Pakrac, Grad Pleternica, Općina Velika, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjem Požeško-slavonske županije
Ostali dionici	Ministarstvo kulture i medija Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Turistička zajednica Požeško-slavonske županije (promocija)
Lokacija provedbe	Grad Pakrac, Grad Pleternica, Trenkovo

Vremenski horizont	2024. – 2030.
Ključne točke ostvarenja projekta	Obnovljeno zaštićeno kulturno dobro i perivoj u Trenkovu Obnovljen povijesni dvorac u Pakracu Kreirane rute kroz povezivanje atrakcija u Trenkovu, Pakracu i Pleternicu Uspostavljen model upravljanja i promocije
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	16.059.459 eura
Izvor financiranja	Proračun Županije Državni proračun Sredstva EU
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Da

Projekt	Izgradnja sportskog centra Kaptol
Opis projekta	Izgradnja društveno sportskog objekta na igralištu u Kaptolu. Objekt će biti multifunkcionalan te će osim za potrebe nogometaša služiti za vježbe KUD-u i ČB Kaptol. Objekt je prilagođen za pristup osobama smanjene pokretljivosti.
Doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti	Omogućiti novi rekreacijski sadržaj za posjetitelje uz korištenje suvremenog načina razvrstavanja otpada.
Nositelj provedbe	Općina Kaptol
Ostali dionici	NK Kaptol, ČB Kaptol, KUD „Ivo Čakalić“
Lokacija provedbe	Kaptol
Vremenski horizont	2025.-2026.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Izgradnja/rekonstrukcija 2. Opremanje 3. Upravljanje projektom i administracija 4. Promidžba i vidljivost
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	1.625966,51 EUR s PDV-om
Izvor financiranja	Proračun Općine Kaptol EU fondovi
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Da

Projekt	Kulturno – interpretacijski centar Jakšić
Opis projekta	Projekt će rezultirati obnovljenim prostorom „Stare škole“ koja će dobiti funkciju Kulturnog centra te na taj način poboljšati društveno-kulturni razvoj ruralnog mjesta. Izvedbom projekta unaprijedit će se socio-ekonomski razvoj te uređenje središta naselja Jakšić te

	tako i omogućiti raznim kulturnim udrugama koji djeluju na tom području olakšano obavljanje različitih manifestacija, proba, edukacija i slično. Projekt Obnova i uređenje postojeće javne građevine Stare škole“ u Kulturni centar usmjeren je na sve stanovnike naselja Jakšić kao i svih naselja koja gravitiraju prema predmetnom centru jednako kao i posjetitelji te stalni korisnici, na udruge koje se bave kulturom, očuvanjem tradicijske baštine, humanitarnim radom te na druge ustanove.
Doprinos osnovnim ciljevima	Unaprijediti kulturno-turistički proizvod
Nositelj provedbe	Općina Jakšić
Ostali dionici	KUD Slavonija Jakšić Matica slovačka „Kukučin-Kuntarić“
Lokacija provedbe	Jakšić
Vremenski horizont	2025.
Ključne točke ostvarenja projekta	1. Obnova 2. Uređenje
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	994.234,79 EUR s PDV-om
Izvor financiranja	Proračun Općine Jakšić EU fondovi
Potrebna studijska/projektna dokumentacija	Da